

*Zborník vybraných súťažných prác
účastníkov 44. ročníka
Celoslovenskej literárnej súťaže
mladých prozaikov*

JAŠÍKOVE KYSUCE

44. JR

Čadca 2012

Súčasná slovenská tvorba - odborný seminár 2011. Zľava – P. Kubica, A. Straka.

Milí čitatelia!

predkladáme Vám výber najúspešnejších súťažných próz 44. ročníka Celoslovenskej literárnej súťaže mladých prozaikov **Jašíkove Kysuce**, ktorej organizátormi sú každoročne Spolok slovenských spisovateľov, Literárny fond Slovenskej republiky, Kysucká kultúrna nadácia a Kysucká knižnica v Čadci v zriaďovateľskej pôsobnosti Žilinského samosprávneho kraja.

V tomto roku do súťaže svojimi prácami prispelo 74 autorov. Všetky súťažné texty, ktoré boli zaslané do literárnej súťaže sú uverejnené v takom poradí, v akom nám boli doručené na webovej stránke www.jasikovekysuce.sk – „súťaž 2012“.

Odborná porota v zložení Jozef Špaček (predseda), Marián Grupáč a Peter Mišák posudzovala v literárnej súťaži Jašíkove Kysuce 2012 práce 74 autorov a navrhla udeliť ceny v tomto poradí:

Hlavná cena: Zuzana Brossmannová – za poviedku DVE TVÁRE

Prémie:

1. Miroslava Kul'ková – za poviedku MOTÝLE
2. Dašena Krištofovičová – za poviedku CAT LADY
3. Treslo Veslo (pseudonym) – za poviedku TIEŇ NABRÚSENEJ KOSY

Cena Jozefa Hnitku:

Barborka Jarinová – za poviedky JEDENÁSTA a NÁVRATY

Čestné uznania:

Ria Gehrerová, Martin Bednařík, Radovan Potočár,
Adriana Červená, Marty Piko (pseudonym), Katarína Vargová,
Ivana Čerňanová, Dominika Moravíková

V zborníku sú uverejnené víťazné práce menovaných autorov v plnom znení, bez jazykovej úpravy.

Na základe odporúčania odbornej poroty sme do zborníka zaradili aj práce autoriek: Anežky Guziarovej, Kristíny Krajníkovej a Kataríny Želinskej.

Želáme Vám príjemné čítanie

zostavovateľka

Dve tváre

1944

Sedel opretý o strom a prežíval steblo trávy. Už mu to všetko liezlo hore krkom. Rozmýšľal, kedy príde ten zlom, ten rozhodujúci okamih, keď si buď vloží hlaveň pušky do úst, alebo absolútne rezignuje a stane sa z neho bezduchá mechanická existencia. Zvykol si už takmer na všetko: na odporne vývary bez farby a chuti, na lacné cigarety, ktoré by doma nepoužil ani na podpaľovanie v kachliach, na takmer sústavný hluk a nepokoj okolo seba, aj na čudáckeho veliteľa s ešte čudáckejším menom – Ján Sirôtka. Nevedel si však zvyknúť na ten všadeprítomný zápach. Šíril sa z okolitých spálenísk, aj zo zbraní, ktoré museli mať vždy pri sebe. Chlapi páchli ako prašivé zvieratá. No najviac mu prekážalo, že zapáchal on. Týždne nevypratá uniforma presiaknutá zatuchnutým potom a ruky, ktoré smrdeli presne tak kovovo ako jeho zbraň, mu nedovolili ani na chvíľu zabudnúť na to, kde je a čo tu robí. Predtým mal rád vôňu kovu a silu, ktorú v ňom bolo treba skrotiť, preto sa stal kováčom. Ale puška nevoňala – smrdela ako železná mrcina.

Mama ich viedla k tomu, aby boli vždy čistí a upravení. Nemala to so šiestimi chlapcami ľahké. Stále si z toho s bratmi uťahovali. Teraz by dal ruku za čistú voňavú bielizeň, za mäkkú posteľ, za hustú teplú polievku... Rozmýšľal aj nad *svojím* domom, čo chcel ešte dokončiť a vylepšiť a zatúžil po ňom tak silno, až ho to zaboľelo. Doma... Miesto, na ktoré sa kedysi tak automaticky vracal, sa teraz zdalo tak nepozemsky vzdialené.

Napriek týmto neľútostne dotieravým myšlienkam si vychutnával chvíľu relatívneho pokoja. Mal rád nočné hliadky. Vtedy mohol byť sám so sebou a nikto sa nemiešal do jeho sveta. A vtedy, jedine vtedy mal odvahu vytiahnuť fotografiu v poskladanom obrúsku. Nehanbil sa preto, že na fotografii bola mladá žena, ale preto, že mladá žena na fotografii nebola jeho manželka.

1938

Nechcel veľkú svadbu, ale Mária tam chcela mať celú rodinu a všetky kamarátky, akoby sa potrebovala predvádzať. Hneval sa, lebo to stálo celý majetok, ale potom pochopil, že je to pre ňu veľmi dôležité, tak sa do príprav prestal miešať a radšej so všetkým súhlasil. Pripadalo mu smiešne, akými malichernosťami sa všetci zaoberali, ako hrozne znervózneli, keď niečo nešlo podľa ich predstáv a plánov. Akoby sa ho to ani netýkalo, akoby len z diaľky pozoroval celý ten zhon. Dokonca aj v deň svadby. Zmieril sa s myšlienkou, že to tak musí byť a viac sa ňou nezaoberal. Ale keď Mária vošla do kostola, zrazu ho to zaskočilo. Akosi podvedome čakal niekoho iného. Vyzerala celkom pekne – vkusné jednoduché šaty bez zbytočných čačiek, svetlé vlasy vyčesané dohora, ozdobené venčekom z drobných voskových kvietkov, ku ktorému bol pripnutý až po zem dlhý závoj – bolo vidieť, že si na sebe dala záležať. Úprimne ju pochválil lebo si uvedomil, ako veľmi to túžila počuť. Jej tvár, dnes nezvyčajne bledá a ustráchaná, sa na chvíľu rozjasnila a dostala príjemnú farbu. Cítil pichľavé výčitky svedomia, ktoré ešte zosilneli, keď stáli obaja v kostole. Jej pohľad, plný lásky a oddanosti, ho páľil na duši. Nemohol sa zbaviť predstavy, ako

by v tých šatách vyzerala ONA a čo by cítil, keby tu teraz stála namiesto Márie. Hanbil sa, že nedokáže svoje zablúdené myšlienky ovládnuť. Keď prišla chvíľa, kedy mal povedať ÁNO, na okamih privrel oči.

Na hostine vypil viac, než mal vo zvyku. Ale práve toľko mu bolo treba, aby sa dokázal zabávať a baviť aj všetkých okolo. Skoro stále tancoval, obletoval Máriu, z ktorej konečne opadli obavy a neistota a teraz vyzerala naozaj šťastná.

- Nakoniec to nebolo také strašné, – povedal kamarátovi, keď zašli za neďaleké stromy, aby si uľavili. Objaja sa rozosmiali a so smiechom sa vrátili medzi tancujúcich.

1939

Vrátil sa domov z práce a bez pozdravu si nazlostene sadol za stôl. Mária mu zohrievała večeru a podchvíľou odbehla k malej, aby jej podala handrovú bábiku, ktorú tak rada odhadzovala a potom sa jej mrzuto dožadovala. Bola to akási hra a Mária mala na ňu nekonečnú trpezlivosť. Vedel, že by sa mal postaviť a ísť sa Julinke venovať. Vždy sa tak úprimne detsky tešila, keď ju vzal do náručia a ani on si chvíle s ňou nechcel nechať ujsť, ale dnes nemohol. Hneval sa na celý svet. Jedol mlčky a nervózne. Mária vyzerala zmätene a nešťastne, lebo nevedela, alebo nechcela vedieť, čo ho trápi, akoby to, že to nevie, spôsobilo, že sa to nestane. Preto mlčala aj ona a všetko robila jemne a potichu, ako sa zvykne okolo chorého. Keď po večeri vytiahol z vrečka papier, rýchlo sa otočila, aby nevidel jej slzy.

- Prišiel mi povolávací rozkaz.

O niekoľko dní neskôr mu Mária, vyplašená, bledá a s opuchnutými očami zbalila veci do nového kufra. Bol veľmi elegantný, z tmavohnedej kože a s nablýskanými sponami.

- Nevieš, že všetci musíme mať tie hlúpe drevené kufre?! Mám si ho vyzdvihnúť zajtra u stolára. Mala si sa ma opýtať a nemiňať zbytočne kopec peňazí!

Hneval sa, lebo vedel, že kufor naspäť nevezmú a v týchto zlých časoch bolo treba trikrát rozmýšľať, čo človek kúpi. Mária vybehla s plačom z izby a on chvíľu bojoval sám so sebou, ale nakoniec sa rozhodol, že už jej to nebude vyčítat, lebo vedel, že do toho kufra spolu s jeho úhľadne poskladanými vecami Mária vložila všetku svoju lásku k nemu. Po chvíli za ňou prišiel akoby sa nič nestalo:

- Chceme, aby si išla bývať k tvojim rodičom.

- Ale -

- Vieš, že to tak bude najlepšie. Bývajú dosť blízko na to, aby si mohla udržiavať dom a záhradu. Sliedky vezmi k nim. Zídu sa vám vajcia i mäso. Len ich nepredávajú.

- Ved' nepredám. Keď sa vrátiš, dobre ti padne slepačia polievka.

Uškľamal sa, lebo jej predstava o niekoľkých týždňoch - nanajvýš mesiacoch - odlúčenia mu pripadala detinsky naivná.

Šestnásteho prišlo veľmi rýchlo. Celé ráno mal pocit, akoby sa chystal na skúšku. Nemal rád ten zvieravý nepokoj. Snažil sa ho prekonať vtipkovaním a vypiskovaním veselých pesničiek. Myslel si, že to pomôže aj Márii, ktorá bola úplne bez seba – stratená v tom, čo sa okolo nej dialo; všetko jej padalo z rúk, celkom zabúdala na malú a chvíľami snád' aj na neho, bezcieľne pobehovala po kuchyni, akoby čakala, že jej niekto povie, čo má robiť.

Odišiel do izby pre kufor. Na chvíľu si sadol na posteľ a vychutnával si samotu. Vdychoval vôňu nového domu, ktorý len pred dvomi mesiacmi dokončil a cítil sa akýsi zradený, podvedený – všetka tá drina, čas, zdravie, ktoré mu obetoval, boli zrazu celkom zbytočné. Možno sa doň už

nikdy nevráti. A možno ani Mária s malou. Načo to všetko robil?! Obzeral sa po izbe, akoby si chcel v sebe odniesť jej pohodlie a teplo. Pohľad sa mu zastavil na drevenej truhličke, ktorú bolo vidieť cez vitrínu skrine. Vybral ju a pomaly ju otváral, akoby v nej bolo ukryté niečo nebezpečné. Naspodku, pod kôpkou jeho dokumentov a vysvedčení, bola fotografia. Rýchlo ju zabalil do čistej vreckovky a ako zloděj si ju strčil do vnútorného vrečka na saku.

Keď odchádzal na stanicu, so vzlykajúcou Máriou zavesenou na jeho ramene, druhou rukou nemotorne tlačiacou kočík s malou, ešte raz sa obzrel na dom. Jeho dom.

1934

- Aaaa! – vykrikla, keď pred ňou nečakane zoskočil zo stromu.

- Dobrý deň, Magdalénka, – usmial sa, lebo vedel, že sa nehnevá.

- Ty si blázon!

- Som. Do teba.

- Prestaň!

- Naozaj chceš, aby som prestal? – opýtal sa a pozrel jej do očí odzbrojujúcim pohľadom. Neodpovedala, len sa usmiala a kráčala zase rýchlo ďalej. Dobehol ju a vzal jej z ruky vedro so sadenicami, ktoré niesla na cintorín.

- Nemôžeš ísť so mnou, uvidia nás!

- No a čo?

- Budú reči.

- Robíme niečo zlé?

Zastavila sa a akoby sa trochu obávala, že mu ublíži, povedala opatrne:

- Naši nesúhlasia.

- Ale prečo? Nie som pre nich dosť dobrý? Ved' tvoj otec ma pozná – myslel som si, že ma má rád, – vyhrkol a v jeho hlase bolo cítiť závan ješitnosti.

- Nie, teda áno – páčiš sa im a brali by ťa všetkými desiatimi, keby...

- Keby?

- Keby si nebol kalvín...

Uľavilo sa mu, lebo čakal niečo podstatne horšie. Usmial sa a pohladil ju po líci.

- Zvyknú si, neboj sa.

- Dal by Boh...

Chvíľu kráčali bez slova vedľa seba, blízko, tak blízko, až sa ich ruky dotkli. Vtedy Guyla chytil Magdalénkinu pevne do svojej, akoby si ju chcel brániť pred celým svetom. A v jej stisku cítil, že sa už nebojí.

Ák by sa bol vtedy niekto z dediny pozrel na úzku cestu k cintorínu, videl by dve postavy kráčajúce ruka v ruke, odvážne vo svojej mladosti, nežné vo svojej nevinnosti a akoby nedotknuteľné v cite, ktorý ich zahalil a chránil pred vonkajším svetom. A ten niekto by ich nemohol súdiť.

1945

- Kde mám uniformu?! – vykrikol, keď zistil, že leží v bielej posteli v rade mnohých ďalších postelí nemocnice.

- Kde mám uniformu?!?! – zručol.

- Musíte vykrikoť, keď sestrička opäť prechádzala popri ňom.

- Potrebujete hlavne odpočívať, – povedala trochu bacuľatá sestrička v stredných rokoch, ktorá prebehla okolo neho.

- Potrebujem ju! – odpočívať. Ste vážne chorý, – povedala prísne a takmer sa na neho nepozrela.

- Sestra! Prosim! – povedal zúfalo a silný tlak na hrudi mu vyrazil dych. Prudko sa rozkašlal a sestrička sa k nemu rýchlo vrátila. Trochu ho nadvihla a pomohla sa mu napiť.

- Vidíte? Hovorila som vám. A uniformu ešte pár dní určite nebudete potrebovať.

- Ale mám v nej...

- Aaaha. Chápem. Ale radšej už nerozprávajte. Podám vám ju.

Vytiahla spod postele ošúchanú krabicu a z nej vojenské sako.

- Tu? – opýtala sa a on mlčky prikývol.

Akoby to nerobila prvý raz, automaticky strčila ruku do vnútorného náprsného vrecka a podala mu poskladaný obrúsok. Keď videla, ako nemotorne sa ho snaží rozložiť, jemne mu pomohla. Vedela, čo v ňom bude.

- Žena? – opýtala sa a nečakajúc na odpoveď dodala znalecky, - Veľmi pekná. Určite vám už strašne chýba. Ale verte mi, že vy ešte viac chýbate jej. Nevie, či žijete, je na všetko sama a dala by dušu za to, aby vedela, že ste v poriadku...

Pozrel sa na ňu spýtavo, akoby nechápal, o čom hovorí.

- Mne ten môj chýba ukrutánsky. Je to dobrý chlap – trochu nemešlo, ale zlaté srdce. Ani muče by neublížil. Práve preto sa o neho tak bojím. Už tri mesiace nemám nijaké správy... – vzdychla si, ale vzápätí vyskočila tak svižne, že by to človek nečakal od ženy s jej postavou a ponáhľala sa k ďalšiemu pacientovi.

Gyula držal fotografiu a pozeral sa na ňu ako na niekoho, koho stretol po dlhom čase odlúčenia. Ale keď videl, že sa k nemu blíži doktor, rýchlo ju dal pod vankúš.

V nemocnici bol ešte niečo vyše dvoch týždňov, kým ho opäť poslali k jeho jednotke. Mal šťastie – o niekoľko dní sa začalo hovoriť, že sa vojna končí.

1946

- Musím ti niečo povedať, – pošepkala mu Mária, keď večer ležali v posteli. Vzala jeho ruku a položila si ju na brucho.

- Myslím, že to bude chlapec, – usmiala sa a on ju nadšene pobozkal na čelo. Neprekvapilo ho to, lebo odkedy sa vrátil, nevedel sa Márie nabažiť. Tešil sa. Julinka už bola veľká a stále bola neschopná hanblivá v jeho prítomnosti. Trápilo ho to a všemožne sa snažil, aby si naňho zvykla a mala ho rada. *Toto* dieťa už nebude vyrastať bez otca. Už nikam neodíde. Každý večer sa k nemu z práce vráti a bude to *on*, kto ho bude učiť, ako si treba vážiť, čo človek má. *On* mu urobí hojdačku aj dreveného koníka. *On* ho bude večer kolísať, *on* sa bude dívať na to, ako rastie, ako začína chodiť, bude ho spolu so ženou učiť prvé slová. *On* bude súčasťou toho všetkého, celého zázraku života od jeho počiatku až po jeho rozkvet.

Na dome bolo veľa roboty; bol ošumelý a poznačený niekoľkoročnou prázdnotou a biedou. Ale všetko sa zmení. Budú sa mať zase dobre a drobkem bude rásť v pohodlí a dostatku.

To všetko by bola pravda, lebo dom bol po čase znovu ako nový, Gyula mal dobrú prácu a Mária konečne začala veriť, že zlo, bieda a odlúčenie sú už naozaj preč, keby malý Gyula, ktorý sa narodil ako krásny, takmer štvorkilový chlapček s hustými vlasmi, nebol na ôsmy deň svojho života, plného lásky a nádeje na šťastnú budúcnosť, zomrel. Nechal tak svojich rodičov zaskočených a zlomených, akoby temnota z minulosti z posledných síl chvatla po radosti, ktorá ju vytlačila z trónu, aby tak ešte dokázala svoju moc a víťazstvo. Ako trofej si niesla malé telíčko, príliš krehké, aby sa jej ubránilo.

Mária sa uzavrela do seba a trvalo celé mesiace, kým sa z nej a z celého domu vytratila apatia a zvláštny mĺkvy smútok, ktorý iba Julinka nechápala a s detskou zaumienenosťou ignorovala. A práve ona nad týmto smútkom vyhrala. Ona a jej rastúce priateľstvo s vlastným otcom, jej prejavy nadšenia a výkriky radosti, keď prichádzal z práce, štebotanie o tom, čo robila celý deň a veľký bozk na dobrú noc, ktorý mu v jeden večer bez zaváhania vtisla na lice, vrátili do domu život. A o niečo vyše roka doň pribudlo kľbko, drobné a ľahučké, ale zato zdravé a silné. Dali mu meno Alojzko.

1950

- Tonko! Vitaj! Ani si nedal vedieť, že prídeš. Poď ďalej! – volal Gyula a mocne objal brata, ktorý sa nečakane objavil pred jeho domom.

- Bol som v Košiciach vybaviť nejaké veci, tak som si povedal, že zabehnem aj k vám. Nevedel som, že je to ešte tak ďaleko. Od rána som na ceste. Za jeden deň som cestoval vlakom, autobusom, niečo na voze a dosť som sa aj nachodil, ale hlavné je, že som tu. A toto hádam nie sú Julinka a Alojzko? Vy ste ale vyrástli! Čo vás otec polieva? A mamu máte kde?

- Mária! Tonko prišiel! – zakričal Gyula ešte stále vo vytržení z nečakaného prekvapenia a pritom postrkoval deti, aby sa nehanbili strýka pozdraviť.

- Hovor, čo mama, je zdravá? A čo bratia? Chcem počuť všetko!

Večer zbehol v živej debate a keď už chlapi začali spomínať minulosť, ktorej súčasťou Mária nebola, nechala ich samých a odišla spať.

Dlho do noci sa bratia, ktorí sa nevideli takmer dva roky, nevedeli jeden od druhého odtrhnúť.

- Pamätáš sa na starého Žabinského – toho, čo sme volali Žabiak?

- Akoby nie? Stále bol naložený v liehu. Raz sa tak opil, že sme ho našli spať v priekope a mysleli sme si, že je mŕtvý.

- Presne ten. Predstav si, vraj prestal piť!

- Čo? Tomu neverím. Čo ochorel?

- Nikto nevie, čo sa stalo, ale nevypije si ani na Vianoce. Ozaj, keď som išiel k vlaku, stretol som sa s Magdalénou. Pýtala sa na teba.

Gyula položil na stôl pohár s vínom, ktorý si nestihol priložiť k ústam. Snažil sa, aby si brat nevšimol, ako ho táto veta zasiahla, ale brat ho poznal príliš dobre, aby to nezbadal. Akosi podvedome stíšil hlas.

- Má sa dobre. Trochu sa zmenila a zväznela – to vieš, veľa práce, ale je zdravá a darí sa jej.

- Stále býva v rodičovskom dome? – opýtal sa Gyula, ale nepozrel na brata, len sa ďalej hral s pohárom.

- Hej, býva s mamou. Ešte majú ten ich obchod, takže sa má čo obracať.

- A čo muž? Nepomáha jej? Pije?

- Nevydala sa. Mama raz vravela, že jej otec platil právnické štúdiá nejakému chlapčikovi výmenou za to, že si po vyučení Magdalénu vezme. Ale on si medzitým našiel frajerku. Ešte že mal dosť odvahy, aby sa starému Nadzonovi priznal a sľúbil, že mu všetko časom vráti. Ale to bolo dávno.

- A čo na to Magdaléna? – povedal Gyula a snažil sa, aby jeho hlas znel prirodzene. Rýchlo dopil svoj pohár, no stále sa nepozrel na brata.

- Aaale, veď ona ho aj tak nechcela. Mama hovorila, že nápadníkov mala niekoľkých, ale ani jeden jej nebol dosť dobrý. Toľko špekulovala, až zostala na ocot.

Anton sa trochu zháčil a rýchlo pozrel na brata, lebo mal pocit, že to prehnal. Ale Gyula sa len ďalej hral s pohárom a vyzeral, akoby zabudol, že tam brat vôbec je.

- No, ja už radšej pôjdem spať. Bol to poriadne dlhý deň, – Anton vstal od stola, na chvíľu akoby zaváhal, či má ešte niečo povedať, ale potom potichu odišiel do izby a nechal brata samého s prázdny pohárom a plnou hlavou. Zostal u nich ešte dva dni. Ale Magdalénu už nespomenuli.

1935

- Tá polievka je výborná, mamka! – povedal Gyula akoby mimochodom pri nedeľnom obe-
de. Mama sa na neho skúmavo pozrela, lebo jedlo nezvykol chváliť. A už vôbec nie polievku.
Cítil jej pohľad, preto si odkašľal a začal, lebo to chcel mať čím skôr za sebou.

- Chcel by som sa oženiť. S Magdalénou Nadzonovou.

Oči všetkých pri stole sa obrátili na neho, ale on sa pozrel len na otca, ktorý pomaly zložil lyžicu,
utrel si ústa a ešte pomalšie poskladal nedeľný obrúsok vedľa taniera.

- Nie, – povedal otec po nekonečnej chvíli pokojne a rozhodne, akoby hovoril o tom, či ešte
chce pridať polievku.

- Ale otec...! – vyhŕkol zaskočene Gyula, no otec ho nenechal dohovoriť.

- Povedal som nie.

- Nechápem, prečo by som si ju nemohol vziať!

- Pretože som vo farskej rade a niečo také by bolo neprípustné. Naša viera sa v tejto rodine
zachová! Ty aj tvoji bratia si vezmete kalvínske dievčatá. Je ich dosť, aby sa z nich dalo vyberať.
Myslíš, že som si nevšimol, ako na teba pozerá Mária – tá s tými blond'avými vrkočmi?

- Szaniszló? Mňa žiadna Mária s blond'avými vrkočmi nezaujima! A okrem toho je o dva
roky staršia ako ja.

- Jej otec je veľmi slušný človek.

- A Máriin nie je? Má dielňu aj obchod. Na to, aby ma vyučil, bol dosť dobrý, čo? Celá dedi-
na mu vyká a každý ho má vo veľkej úcte. Nikdy som o ňom nepočul nič zlé. Vždy len to, komu
ako pomohol. Veď aj nám pomohol, už ste zabudli?!

Otec sa prísne pozrel na syna, ktorého prchkosť sa nebezpečne zahrávala s jeho trpezlivosťou.
Potom začal nahnevane rozprávať o tom, akou hanbou sa pre nich všetkých stane, ako ho vydedí
a už sa nebude môcť nikdy v živote stretnúť s nikým z rodiny. Ale Gyula ho už nepočúval. Mal
pocit, že sa pozerá do tváre cudzieho človeka, ktorého vôbec nepozná a táto čudná myšlienka ho
vyhnala od stola. Buchol dvermi a celú noc sa túlal vonku.

Ráno čakal Magdalénu, lebo vedel, že aj ona hovorila s rodičmi.

- Nedovolia... – povedala namiesto pozdravu a svoj obvyklý žiarivý úsmev si akoby zabudla
doma.

- Ale –, – začal, no nevedel, čo povedať.

- Zakázali mi stretávať sa s tebou.

- To predsa nemôžu!

- Živia ma. Ako teba tí tvoji, – hneď, ako ho zbadala, vedela, že u nich to bolo rovnaké.

- Dlho ma už nebudú.

- Tak myslí na to, že ťa vychovali a živili až doteraz. Musíme im byť za to vďační a vážiť si
ich... – sadla si na trávu a pokračovala ticho a vyrovnane, - Mama veľmi plakala. A otec... Vraj
jedine ak prestúpiš...

- Nemôžem. To by naši neprežili.

- Vidíš, ja tiež nemôžem. Takto to bude lepšie, - postavila sa a na chvíľu zaváhala.

- Vždy to budeš iba ty, – povedala ticho, potom sa otočila a rýchlo odchádzala, aby nevidel,
že plače.

- Magda! Magdaléna!! – volal za ňou, ale stál na mieste, akoby ho práve zakliala. A vtedy
si uvedomil, že hľadá na dievča, na mladú ženu, ktorá je silnejšia a statočnejšia ako ktokoľvek,
koho poznal. Najmä ako on.

O rok neskôr sa podvolil tlaku rodičov a začal chodiť za Máriou Szaniszló. Keď onedlho
nato ochorela jej stará mama, rodičia sa rozhodli presťahovať k nej do Rešice, aby sa o ňu starali.
Musel sa rýchlo rozhodnúť. Vlastne len prijať rozhodnutie otca a matky, v sprievode ktorých
Máriu oficiálne požiadal o ruku. Dokonca súhlasil aj s tým, že sa usadia v Rešici. Urobil by čo-
koľvek, aby nemusel stretávať Magdalénu a neustále na ňu myslieť.

1975

Nevedel vydržať to ticho. Hučalo mu z neho v hlave. Zrazu cez pootvorené dvere vletela
mucha a on ju začal očami naháňať po izbe. Nevedel sa od nej odtrhnúť, nevedel sa sústrediť
na ruženec, ktorý žmolil v ruke. Rozmýšľal nad muchou a nad tým, koľko ich tu bude do zajtra.
Nepáčil sa mu tento zvyk. Bol by oveľa radšej, keby nemusela byť doma. Chcel si ju pamätať,
ako vždy pobehovala po dome a stále niečo robila, aj keď posledné mesiace bývala dosť unavená.
Chcel si pamätať vôňu chleba a buchiet, ktorá sa vždy okolo nej šírila. V tomto teple bude zajtra
aj zápachať. Chcel, aby mu v hlave zostal obraz jej nesmelého, ale láskavého úsmevu, ktorý jej
tak málokeď opätovoľ.

Premýšľal nad tým, či ju vôbec ľúbil. Vedel, že ju mal rád. Dokonca veľmi. Naučil sa to po-
stupne. Nebolo to ťažké. Bola milá a nerada sa hádala. Ťažko by si predstavil tolerantnejšiu
a trpezlivejšiu manželku. Ale niekedy sa mu zdalo, že ho ľúbila až príliš a to sa mu nepáčilo – nič
nemusel a všetko mohol. Jeho šťastím bolo, že ho až do svadby držala nakrátko jeho mama, ktorá
bola veľmi prísna, aj keď by za synov bola dala život. Mysľou mu prebleskla spomienka na jej
pohreb. Takmer fyzicky cítil vôňu kadidla, ktorú vtedy tak ťažko znášal. Bol by odtiaľ najradšej
ušiel. To, čo vtedy ležalo v truhle, to malé, vysušené a zvráskavené telo, to predsa nemohla byť
jeho mama. Jednoducho sa rozhodol tomu neveriť. A práve vtedy pocítil silné presvedčenie, že
žije ďalej niekde inde a že sa s ňou ešte stretne. A od tej chvíle v to veriť neprestal. Tak to bolo
aj s Máriou. Toto všetko a najmä pohreb, ktorý ho čakal zajtra, sa mu zdalo ako zbytočná fraška.
Mária tu už predsa nebola. Akoby mal truchliť nad šatami, ktoré si vyzliekla.

Tá dotieravá mucha jej sadla na čelo. Nahnevalo ho to a prudko ju odohnal ružencom. Až
vtedy sa po prvýkrát zapozeral do tváre ženy, s ktorou prežil tridsaťsedem rokov. Bola uvoľnená
a pokojná. Prekvapilo ho to. Mária, tá skutočná Mária bola často ustarostená a ubehaná. Mal
pocit, že nedokázala odpočívať. Tak veľmi sa vždy snažila... Tak málo myslela na seba...

Hlúpa mucha, keby sa mu to nezдалo neprístojné, už dávno by ju bol zabil. Spomenul si na
lepkavú mucholapku – Mária ich tuším držala v niektorom šufflíku v kuchyni. Po chvíli hľadania
ju našiel a pomaly sa vrátil do prednej izby, aby ju zavesil na lampu. Potom si opäť sadol a vzal
ruženec do ruky. Chvíľu len tak sedel a pozeral von oknom. Rozmýšľal nad tým, či Mária vôbec
vedela o Magdaléne. Ak aj áno, nikdy mu to nepovedala.

Netrvalo dlho a mucha sa trepotala na lepkavom páse visiacom z lampy. Najprv prudko
a zúrivo, potom už len sem-tam, akoby sa už začala zmierovať so svojím osudom. Gyula spokoj-
ne prechytli ruženec do pravej ruky a začal bez prerušenia odriekať šeptom, - Zdravas', Mária,
milosti plná...

Už celé mesiace žil celkom sám v tomto dome. Pomaly sa tu začínal cítiť ako vo väzení. Deti chodievali občas – hlavne na víkendy – vtedy bolo chvíľu rušno a živo – a zase boli preč. Záhradu mal výborne udržiavanú, aj stromy v sade vždy bohato rodili. Ale teraz končila jeseň a vonku nebolo veľa roboty. V dome bol poriadok, ale ticho. Staré rádio mu bolo jediným spoločníkom. Často sedával pred domom, aby mohol prehodiť slovo-dve so susedmi. Začal hovoriť sám so sebou a občas sa sám so sebou aj pohádal. Takmer každý deň chodieval na cintorín, kde očistil hrob a potom sa poctivo modlil, ale vždy mu pohľad padol na jeho meno s rokom narodenia za hviezdičkou a prázdny miestom za krížikom. Ten hrob akoby sa ho nevedel dočkať.

Nemohlo to takto pokračovať. Snažil sa nájsť si nejaké zábavky – začal lúštiť krížovky, vyrezávať z dreva varešky a hrať karty so susedom Ondrejom, ale nepomohlo mu to zbaviť sa pocitu zbytočnosti a prázdnoty. V posledných dňoch mal akési nutkanie hrabať sa v minulosti a možno v nej nájsť odpoveď na otázku, ktorá mu nedala pokoj: Čo s ním bude?

V jeden večer vybral staré albumy a prezeral si ich dlho do noci. Julinka, keď mala desať rokov. Vtedy boli prvýkrát spolu v Košiciach. Alojzko prvý deň v škole. A malá Alžbetka – bolo to také chutné bacuľaté bábätko... Teraz je štihlejšia ako Júlia. Júliina svadobná fotografia. Márii vtedy bolo zle, ešte aj na fotografii je biela ako stena. Na druhý deň dostala žľníkový záchvat a Júlia zrušila svoju svadobnú cestu do Tatier... A tu je Alojzko na bicykli. Keď ho dostal, chcel s ním ešte aj spať. Usmial sa sám pre seba, lebo si spomenul na nezbedného drobca, ktorého bolo stále treba naháňať.

Vzdychol si a položil kôpku fotografií na stôl. Stále mal pocit, že nenašiel, čo hľadal. Sadol si na posteľ a obzeral sa po izbe. Zišlo by sa vymaľovať. V rohoch už farba opraskala a biela už dávno nebola biela. Ale pre koho? Dom, ktorý postavil, na ktorý toľko myslel cez vojnu, v ktorom prežil toľko rokov so svojou ženou a deťmi, stratil teplo domova. Už bol len strechou nad hlavou, miestom na prežívanie – a dožívanie.

Očami prechádzal po okne, po starom koberci, nábytku a mal pocit, že túto chvíľu už zažil. A rovnako, ako vyblednuté boli jeho spomienky, ošúchaná a bleďá mu pripadala aj táto izba. Ale zrazu pocítil, že odpoveď našiel. Rovnako, ako vtedy pred rokmi, podišiel ku skrine a spoza sklenenej vitríny vybral drevenú truhličku, v ktorej bola o trochu hrubšia kôpka jeho dokumentov. Pod nimi, celkom naspodku, bola stará fotografia.

- Som veľmi rád, že si prišiel, Tonko... A naozaj si si nemal robiť starosti, – povedal Gyula a otvoril veľkú bonboniéru so žltými ružami na obrázku.

- Ale veď vďaka. Mrzí ma, že neviem prísť častejšie. Za tých pätnásť rokov, čo bývam v Košiciach, som tu bol koľko – osemkrát? To vieš – dom, záhrada, vnúť – stále niečo treba robiť... No, ale musím uznať, že ty sa držíš. Máš to tu stále pekné.

- Nevieť čo s časom, to preto... Hm, tá je dobrá. Takú dobrú som nejedol, no, určite od Julinkinej svadby, – povedal Gyula s úsmevom a hneď si vzal ďalšiu pralinku. Ale vzápätí sa vážne pozrel do Tonkových očí.

- Začínam sa tu dusiť...

Tonko sklonil hlavu, lebo neznesol ťarchu bratovho pohľadu.

- Nemôžem chcieť od detí, aby chodili častejšie. Naozaj sa snažia. A ja im zas nechcem byť na ťarchu. Ale nemôžem takto ďalej žiť.

- Čo chceš robiť?! – vyhrkol Tonko.

- Ja zatiaľ nič. Ale chcel by som o niečo poprosiť teba.

- Ak ti môžem pomôcť...

Gyula sa postavil a odišiel do druhej izby. O chvíľu sa vrátil a položil na stôl starú fotografiu. Tonko si nasadil okuliare a vzal fotografiu do ruky.

- Pekná, naozaj pekná. Ale teraz už bude určite stará... Počkaj, veď to je... Odkiaľ ju máš?

- Bola urobená pre mňa. Veď sa pamätáš, že som si chcel Magdalénu vziať.

- Nikdy si na ňu neprestal myslieť, však? – povedal jemne Tonko a Gyula pokrútil hlavou. Chvíľu nikto z nich nevedel, čo povedať. No potom sa Tonko odhodlal prerušiť ticho.

- Čo chceš, aby som urobil?

- Chcem ťa poprosiť, aby si za ňou zašiel a opýtal sa jej na pár vecí. Rozumieš - ako sa má, či je zdravá... a či by sa so mnou nechcela stretnúť... Teda, ak je ešte slobodná...

A Tonko išiel. Už o tri dni. Nenašiel Magdalénu doma, ale susedia mu povedali, že ešte stále predáva v tom obchode, ktorý kedysi – až kým ho neodkúpil štát - patrila jej rodine. Nespoznala ho. Za tie roky pribral a na hlave mal veľkú plešinu. Ale ona bola takmer rovnaká, ako keď ju videl naposledy. Trochu prihrbenejšia a vráskavejšia, ale spoznal by ju aj na ulici. Nechcel ju dlho zdržiavať. Vysvetlil jej, kto je a opýtal sa všetko, čo mu Gyula kázal. Ale na poslednú odpoveď si musel počkať, lebo do obchodu vošla zhovorčivá suseda z jeho niekdajšej ulice, ktorá si ho ešte pamätala a bola zvedavá na všetko, čo sa s ním dialo odkedy sa odsťahoval. Keď konečne odišla, Magdaléna sa tvárila, že čistí pult a bez toho, aby od neho zdvihla oči, povedala trochu rozpačito:

- Dobre, nech mi napíše.

Tonko ešte nikdy nevidel ženu v jej veku takto sa začervenať od rozpakov.

Zima konečne odchádzala. Nebola dlhá, ale studená a veterná. Nevedel sa dočkať, kedy zlezie sneh. Magdaléna jasne napísala „na jar“. Pred niekoľkými dňami jej v liste navrhol, aby určila deň a každé dopoludnie netrpezlivo vyčkával poštára. Ale musel si počkať ešte čosi vyše týždňa, kým mu mladý Pišta podal cez bránu bielu obálku. Utekal do domu, zamkol dvere a zatiahol závesy a potom sa sám usmial nad svojou detsky naivnou opatrnosťou. Osem dní mal na to, aby sa pripravil na štyridsať rokov, ktoré ich oddeľovali. Osem dní...

Deň pred cestou nevedel spať. Slnko ešte ani nevyšlo a on už vyskočil z postele, náhlivo sa obliekol a vyšiel z domu. Celé hodiny kráčať cez polia, úzky pás lúky a háj, ktorý z dediny nebolo ani vidieť a snažil sa usporiadať si myšlienky. Bol by snád' kráčať aj celý deň, ale nestačil s dychom, lebo tie pľúca ho stále neposlúchali. Hneval sa, že je starý a škaredý, že nemá toľko sily ako kedysi, že nevyzerá ako kedysi. Čo jej mohol ponúknuť? Bude vidieť, že kdesi hlboko vo vnútri je to stále ten istý mladý muž, ktorý ju chcel chrániť a milovať do konca života? A čo ak mu nikdy neodpustila, ako rýchlo sa jej vzdal?

Sadol si na starý peň a snažil sa upokojiť pľúca i hlavu. Potom dlho pozoroval malé biele oblaky na modrej oblohe, ktoré ho presvedčili, že jar sa už nedá zastaviť.

Na druhý deň ráno stál na zastávke o pol hodiny skôr. Čerstvo oholený, vyčesaný a vo svojom najlepšom oblečení. Ruky sa mu chveli a potili. Cesta trvala večne. V Košiciach musel dosť dlho čakať na vlak, ktorý sa neochotne vliekol z dediny do dediny, takže keď uvidel známú krajinu a domy, takmer bežal ku železným dverám a kŕčovito zovrel studenú ošúchanú kľučku. Vlak ešte celkom nezastavil a on ich už netrpezlivo otvoril. Cítil v sebe toľko sily a odhodlania, koľko necítil od návratu z vojny. Ibaže keď vystúpil z vlaku a vykročil do dediny, nohy ho prestali poslúchať. Čosi malé, zákerné

sa priplichtilo do jeho hlavy a nakazilo mu rozum. „Odmietne Ťa...” - pošeplo mu to vteravo. „Veď sa na seba pozri. Si pre ňu cudzí človek, stavec, ktorý sa snaží všetko dobehnúť, ale to sa nedá...” Takmer sa rozhodol vrátiť domov najbližším vlakom. Ale vtom sa mu pozdravil akýsi starček - chudý, zhrbený a zanedbaný - stelesnenie opustenosti a samoty. Vôbec si ho nepamätal, ale on pokračoval ako starý známy:

- Za rodinou?

- Možno, – odpovedal mu po krátkom zaváhaní a starček spokojne pokýval hlavou:

- To je dobre.

Pozeral sa na neho, až kým nezmizol za rohom akéhosi nového dvojposchodového domu. Potom sa ešte raz pustil do dediny.

Rozhodol sa ísť pozrieť najprv do obchodu, ale ten bol dnes neobvykle zatvorený. Pokračoval o pár domov vyššie až zastal pred Magdaléniným domom. Mal pocit, že sa tu zastavil čas. Dom aj záhrada vyzerali takmer rovnako ako pred štyridsiatimi rokmi. Len marhuľa vedľa studne bola omnoho väčšia a chýbal tu štebot jej početných súrodencov. Upravil si sako aj klobúk, pozrel sa, či má ešte stále vyblýskané topánky a chystal sa zazvoniť. Ale práve vtedy vyšla na dvor staršia, dosť chudá žena s vedrom vody v ruke. Vyliala ho pod marhuľu a až keď sa vracala k domu, všimla si ho. Musela si zacloniť oči, lebo ju oslepovalo slnko.

- Dobrý deň... – povedala neisto a akoby čakala vysvetlenie.

- Dobrý deň, Magduška, – zopakoval Gyula, lebo prvý raz mu celkom zlyhal hlas.

Magdaléna pustila vedro a bez toho, aby nad tým rozmýšľala, si odviazala zásteru. Potom svižne vykročila k bráne, aby ho pustila dnu.

- Podďte ďalej, pán Lucskai.

- Prosím, nevolaj ma tak, – povedal rozpačito Gyula, no keď kráčali mĺkvo za sebou po úzkom chodníku vedľa domu, zahanbil sa za svoju unáhlenosť.

- Nevyzúvaj sa. Vyzúvam sa, len keď idem do izby.

Ponúkla ho, aby vošiel do kuchyne a sadol si za stôl. Vytiahla domáce červené víno – výborné, voňavé a osviežujúce. Určite dúfala, že ním prelomí trápnosť ticha, ktoré sa obaja báli narušiť.

- Je vynikajúce. Od koho je?

- Je moje. Človek si musí privyrobiť, ako sa dá. Toto je moje najlepšie. Ale robím aj lacné, kyslé. Treba doňho veľa cukru, aby sa dalo piť. Niektorým chlapom je to jedno. Hlavne nech zamotá hlavu.

- Žiješ tu sama? – osmelil sa Gyula po ďalšom hlte.

- Odkedy zomrela mamka, tak hej... Ale iba v tejto časti domu. Vzadu býva moja sestra Ilonka a na konci dvora sa vybudovala jej dcéra s mužom. Takže vôbec nie som sama. A stále sa niekto zastaví. A pri dome, záhrade a obchode nemám vôbec čas myslieť na samotu.

- Ale predsa - príde večer a to ticho v dome... ja viem, o čom hovorím.

- Modlím sa. Alebo čítam. Niekedy počúvam rádio a háčkujem. Obháčkovala som už celú rodinu. Ale s tým asi budem musieť prestať, lebo je to zlé na oči... Prepáč, táram tu o háčkovaní a ani som sa Ťa nespýtala na tvoju rodinu.

- O Márii som ti už písal. A deti sa majú dobre. Všetky tri bývajú v Košiciach, majú slušnú prácu, Julinka má tri deti – najmladší Jožko mal akurát pred týždňom päť rokov – a Alžbetka má vážnu známosť. Alojzko si robí vysokú školu popri práci. Robia mi radosť. Ale chýbajú mi...

Magdaléna nechcela prerušiť ticho, ktoré sa medzi nimi zase začalo rozpínať, preto sa bez slova postavila a dala na sporák hrniec s polievkou a druhý s ryžou. Gyula si to všimol a hneď sa ozval:

- Nemala si si robiť starosti. Jedol som doma.

- To bolo ráno. Teraz je dávno po dvanástej.

- Prepáč, nechcel som Ťa obťažovať. To len spoje idú tak hlúpo, že som nemohol prísť v lep-

šom čase, ak sa chcem do večera vrátiť.

- Vôbec sa neospravedlňuj. Vedela som, že prídeš. Čakala som Ťa s obedom.

O chvíľu mlčky jedli slepačiu polievku, ktorá bola omnoho lepšia, ako bývala Máriina, a dokonca lepšia ako tá, ktorú mával najradšej - mamina. Dlho váhal, či sa má ozvať, ale pomyslel si, že by bol hriech nepochváliť ju. Magdalénu to zjavne veľmi potešilo, lebo sa opäť rozhovorila. Spomínala starých susedov a ich osudy a Gyulu tešilo, že sa vedia oprieť o niečo z ich minulosti. A keď sa potom pustil do chrumkavého šťavnatého kurčat'a a ľahučkej voňavej ryže, mal pocit, že po strašne dlhom čase je ozajstné jedlo. A keby len ozajstné – rajske! Ospevoval ho ešte dlho potom, čo Magdaléna zobrala jeho prázdny tanier a položila pred neho kvietkovanú tácku s marhuľovým koláčom a kávu.

- Som rada, že ti chutilo. Varím veľmi rada, ale iba keď mám pre koho. A to nie je až tak často. Ešte že v lete chodia deti a vnúčatá – teda, deti a vnúčatá mojich sestier. Sú ako moje. Neviem si predstaviť leto bez nich.

Obaja boli prekvapení, ako dobre sa im spolu rozprávalo. Napriek tomu, že boli jeden pre druhého celkom novým človekom, začínali sa cítiť ako starí priatelia, ktorí môžu hovoriť o všetkom – rovnako o strihaní stromov ako o svojej samote.

Popoludnie zbehlo príliš rýchlo a Gyula nedokázal skryť sklamanie, že v najlepšom sa musel rozlúčiť, aby stihol vlak. Magdaléna ho mĺkvo vypravdila k bráne.

- Môžem ešte niekedy prísť? – opýtal sa Gyula rýchlo, aby nestratil odvahu.

- Budem rada. – usmiala sa Magdaléna.

- Dovidenia, – Gyula jej podal ruku a rýchlo odišiel.

Magdaléna sa pomaly vrátila do domu. Akoby nevedela, čo so sebou, začala olamovať suché lístky z muškátov, ktoré už zavesila po oboch stranách dverí, lebo neverila, že ešte prídu mrazy. Potom pomaly vošla dnu, vyzula sa a išla rovno do izby. Otvorila šuflík na nočnom stolíku a vytiahla z neho starú fotografiu mladého, veľmi pekného muža. Sadla si k stolu a dlho sa na ňu pozerala.

1979

- Ešte idem nazbierať hrozno.

- Len nie veľa, lebo sa neodnesieme.

- Veď nás prídu počkať ku vlaku, nie?

- Hej, ale aj tak to nemusíš preháňať.

Magdaléna vyšla do záhrady a Gyula zatiaľ balil zeleninu, ovocie a kompóty do veľkých tašiek. Tešil sa, že uvidí deti, ale na september bolo veľmi horúco a jemu sa v takom sparne zle dýchalo. Nechcel tým zaťažovať Magdalénu a tak o necelú hodinu takmer so zaťatými zubami kráčal k vlaku, vlečúc dve obrovské tašky.

Vo vlaku bolo na nevydržanie. Museli čakať, lebo niekde pri Kuzmiciach bol nejaký problém s traťou. Vlak sa po dvadsiatich minútach konečne pohol a cez otvorené okno dnu vial čerstvý vzduch. Gyula si odopol gombík pri krku a napil sa vody z malej sklenenej fľašky, ktorú mu z tašky vydolovala Magdaléna.

- Je ti dobre? – musela zakričať, lebo oknom sa dnu dobíjal rachot kolies.

- Samozrejme. Len trochu teplo.

Pozeral von oknom, aby si Magdaléna nevšimla, s akou námahou sa musí nadychovať. Staré jazvy na pľúcach ho pálii takmer rovnako ako pred niekoľkými rokmi po operácii. Tie pľúca... Od vojny boli jeho slabinou. Vlak rytmicky klopal o koľajnice. Ako tlkot nejakého železného srdca, ktoré občas spomaľovalo a zastavovalo. Pri tejto predstave ho na krátku chvíľu premkol

zvláštny strach, ktorý mu zovrel jeho srdce. Po čase strach pomínul a on sa musel usmiať nad svojou hlúpu myšlienkou. Len to zovretie zostalo. Snažil sa dýchať zhlboka, ale nemal pocit, že sa to zlepšuje.

- O chvíľu budeme v Slanci, – povedala nahlas Magdaléna.

- Som zvedavý, či je to už na Alžbetke vidieť. Keď Júlia čakala Jožka, nikto by to neuhádol ešte v piatom mesiaci.

Prehnal to. Tie dve vety ho vyčerpali viac ako čakanie na odchod vlaku. Napriek silnému prúdu vzduchu mal pocit, že sa zadusí. Pomaly sa postavil, aby sa vyklonil z okna, ale nohy sa pod ním podlomili a ani nevedel, ako sa našiel sedieť na zemi. Magdaléna vyskočila a kľakla si k nemu.

- Čo sa stalo?!

Chcel jej odpovedať, ale v hrudi cítil silný tlak, ktorý mu nedovolil nadýchnuť sa. Len chrčal a bezmocne sa pozeral na Magdalénu, ktorá si opatrne položila jeho hlavu do lona a rýchlo mu odopínala gombíky na košeli. Okolo sklenených dverí rýchlo prešiel sprievodca a Magdaléna naňho z celej sily zakričala. Takmer okamžite sa vrátil k ich dverám, ktoré prudko otvoril.

- Hneď sa vrátim!

Odbehol a hoci bol preč len pár minút, obaja mali pocit, že bol preč nekonečne dlho. Magdaléna trasúcimi sa prstami priložila Gyulovi k ústam fľašu s vodou. Vytiekla mu von kútkami.

- Nerob mi to, Gyula, prosím! Sľúbil si mi, že ma už nikdy neopustíš...

Bolo zvláštne, že čím viac mu otupievalo telo, tým viac sa mu rozjasňoval mozog. Hlavou sa mu vírili myšlienky a spomienky a akoby sa samé usporadúvali v absolútne presnej postupnosti. Za pár minút sa mu ukázal celý život – v šialenej rýchlosti, a predsa prehľadne, bez chaosu. Snažil sa pozerieť do Magdaléniných očí, aj keď to bolo stále ťažšie. Chcel, aby to bola jeho posledná spomienka. Tie bledomodré oči, poznačené starobou a vydesené jeho odchádzaním, ale plné nekonečnej lásky, lásky, ktorá na neho tak dlho čakala. Toľko toho ešte nestihli. Dva roky boli ukrutne málo, aby jej vynahradil to, čo v jej živote chýbalo. Pocítil silnú únavu a vedel, čo to znamená. Pokúsil sa vysloviť tie dve slová, ktoré jej vždy túžil povedať, ale z hrdla mu vyšiel len chrapľavý výdych a tá neodbytná únava mu začala zatemňovať hlavu.

Z akejsi čudnej diaľky počul Magdalénine slová, akoby volala z okna odchádzajúceho vlaku.

- Ja viem! Aj ja teba! Vždy to budeš iba ty!

Vlak zastavil a do sirény sanitky sa ozvala krátka znelka a hlas z reproduktora:

- Stanica Slanec...

1977

Leto na juhu bolo vždy nepríjemne dusné, akoby sa vzduch vôbec nehýbal, vlastne, akoby tam ani nebol. Zato komárov bolo toľko, že sa večer nedalo sedieť vonku a v noci človeku okolo uší vyhrával svoj piskľavý koncert celý miniatúrny orchester. Gyulovi komáre nikdy predtým neprekážali. Ale teraz nedokázal zaspať a dával to za vinu práve im. Svoj podiel však na tom mal aj list, ktorý prišiel pred dvoma dňami a v ktorom Magdaléna súhlasila, aby ju opäť prišiel navštíviť. Tentoraz sa chcel ešte lepšie pripraviť, a preto sa snažil mať chladnú hlavu. Znova a znova si čítal jej listy, aby o nej vedel čo najviac. V Košiciach na stanici kúpil tri červené karafiáty, lebo ruže, samozrejme, nemali. Magdaléna sa tiež pripravovala. Mala na sebe jednoduché, ale pekné zelené šaty, v ktorých vyzerala veľmi sviežo a akoby o čosi mladšie. Dom bol krásne uprataný, rozvoňaný dobrým obedom a koláčom a na stole kytica poľných kvetov. Tentoraz prestrela v izbe.

Popoludnie zbehlo opäť neobyčajne rýchlo. Nehovorili o svojej samote. Obaja sa chceli rozprávať o veselých veciach - dávno sa toľko nesmiali a dávno sa necítili tak uvoľnene a bezstarostne

ako dnes. Len neúprosne hodiny zavesené na stene prerušili pohodu pri stole a prinútili Gyulu od neho vyskočiť.

- Idem s tebou. Aspoň sa trochu prejdem a rozhýbem, – usmiala sa Magdaléna.

- Nedostaneš sa do rečí? – žmurkol Gyula a usmial sa takmer chlapčenským úsmevom.

- Myslíš, že niekoho zaujíma stará baba ako ja?

- Prepáč, ale nie si žiadna stará baba, – povedal zrazu celkom vážne, takmer nazlostene Gyula, ale vzápätí sa usmial a rýchlo doplnil:

- Som od teba starší, takže ja som potom poriadne starý dedo, čo?

Smiali sa celú cestu k vlaku, aj keď museli takmer bežať, lebo vlak už mal pomaly odchádzať. Lenže obaja podcenili vek, kĺby a pľúca, takže keď dobehli na stanicu, vlak sa práve pohýnal.

- Do čerta! Čo teraz? Nič iné mi už nejde! – lapal po dychu Gyula a hneval sa sám na seba a svoju starobu, ktorá ho priviedla do tejto hlúpej situácie.

- No čo – prenocuješ u mňa a pôjdeš domov zajtra. Môžeš spať v zadnej izbe. Teraz v lete je tam teplo. Mám tam jeden starší diván, ak ti to nebude prekážať.“

- Ale to sa nehodí. Naozaj ťa budú ohovárať. Zajtra ráno ma uvidia vychádzať z tvojho domu a ešte ťa dostanem do hanby.

- Nech si hovoria, čo chcú. Mňa to nezaujíma. Mám ťa nechať na ulici? Nikto z tvojej rodiny tu už nebyva a urobil by si oveľa väčší rozruch, keby si vyzváňal starým susedom, ktorý si ťa už hádam ani nepamätajú a prosil ich o nocľah.

- Ale -

- Žiadne ale. Vrátime sa teraz domov a uvaríme si čaj.

- Domov... – povedal ticho Gyula a nebol si istý, či ho Magdaléna počula.

Neskoru večer, keď ho Magdaléna vzala do zadnej izby a obliekala periny, zasmiala sa nad tým, ako sa bude ráno tváriť suseda.

- Nikdy by mi nenapadlo, že v šesťdesiatich budem riešiť, čo povedia ľudia, keď zistia, že u mňa spal muž, – Magdaléna sa otočila k Gyulovi, aby jej podal obliečku na vankúš.

- Vezmi si ma... – povedal ticho, ale rozhodne Gyula a Magdaléna zamrzla v pohybe.

- Nerob si žarty zo starej ženy. Mohlo by ma to stať zdravie! – pokúsila sa zavtipkovať, ale v prstoch žmolila obliečku a vytrvalo sa na ňu pozerala.

- Myslím to vážne. Chcem sa s tebou oženiť. Vždy som to chcel urobiť a nikdy som nedostal šancu.

- Ale... Pozri sa na nás. Dvaja starci, ktorí by sa už mali pripravovať do hrobu, nie začínať nový život. Veď budeme všetkým na posmech.

- Presne to chcem. Začať nový život. Dať nám dvom možnosť prežiť ho spolu. Tak nech sa z nás smejú. Ja sa ešte do hrobu nechystám. Sme obaja príliš plní života, než aby sme už od teraz umierali. Chcem ti vynahradiť všetko, o čo som ťa pripravil. Budeme cestovať, alebo len tak sa vítať v záhradke, sedieť pri čaji, alebo popíjať víno a jesť marhuľový koláč... Je mi jedno, čo budeme robiť. Hlavne, že budeme spolu. A nech sa celý svet postaví na hlavu. Mňa zaujíma len to, či si ma chceš vziať. – Gyula si potom trochu ťažkopádne kľakol a Magdaléna napriek všetkej svojej snahe nedokázala udržať slzy.

- Áno, chcem... Vždy si to bol iba ty...

Gyula sa usmial a snažil sa postaviť, ale kolená neposlúchali, takže mu Magdaléna musela pomôcť. Obaja sa potom rozosmiali cez slzy, ktoré nevedeli zastaviť. Gyula Magdalénu mocne objal a cítil sa konečne opäť ako muž. Muž plný sily a odhodlania brániť ju pred celým svetom a už si ju nikdy nenechať vziať.

Svadba bola v septembri. Bola malá a tichá, ale pekná. Gyulove deti veľmi pomohli s prípravami aj s hostinou. Magdaléna sa im pozdávala a aj keď ich otcove rozhodnutie šokovalo, dost

rýchlo si na túto myšlienku zvykli. Horšie to zobrali Magdalénine sestry, ale ona bola ochotná obmedziť ich stretnutia, pretože nemali právo siahť na jej šťastie. Po toľkých rokoch čakania, života plného driny a starania sa o iných, si ho zaslúžila aj ona.

Ked' potom konečne zostali sami a sedeli spolu pri stole, na ktorom bola svadobná kytica z bielych ruží a tanier so zákuskami, rozprávali sa o svojich plánoch, ktoré neboli odvážne, ale pre nich znamenali veľa. Gyula už mal kupca na dom a o tri dni chceli cestovať do Rešice, aby začali baliť a vyriešili, čo s nábytkom a ostatnými vecami, ktoré už nepotreboval.

- Zvláštne... Ten dom pre mňa toľko znamenal a teraz mám pocit, že mi vôbec nebude chýbať. Cez vojnu by som bol dal neviem čo za to, aby som sa doň mohol vrátiť...

- Bolo to veľmi zlé? Myslím na fronte.

- Nikdy som o tom s nikým nehovoril. Ani s Máriou. Bol to jediný spôsob, ako som mohol prestať myslieť na to, čo som videl a čoho som bol súčasťou. Nie zabudnúť, zabudnúť na to sa nedá. Len prestať myslieť, prestať to všetko každú noc vidieť. Áno, bolo to veľmi zlé. Ale mal som niečo, čo mi pomohlo prežiť.

Gyula siahol do vnútorného vrečka na svadobnom saku a vytiahol z neho nový biely poskladaný obrúsok. Pomaly ho rozložil a vtom sa Magdaléna rozplakala. Pozerala na ňu jej vlastná tvár – bez ťarchy rokov a prežitého života. Krásna čistá tvár plná nehy a túžby po šťastí. Gyula ju chytil za ruku.

- Bola si so mnou všade. Vždy.

Magdaléna sa postavila a podišla k nočnému stolíku, z ktorého niečo vytiahla. Vrátila sa k Gyulovi a vedľa svojej fotografie položila druhú.

- Ty ju ešte máš?

- Povedala som ti, že si to bol vždy iba ty...

- Mali by sme ich teda zlepiť dohromady. Bude to vlastne naša svadobná fotografia.

Zlepená fotografia visela nad posteľou ešte roky potom, čo Gyula odišiel. Dokonca celé mesiace potom, čo o dvadsať rokov neskôr odišla Magdaléna. Dve tváre rozdelené okrajom papiera a štyridsiatimi rokmi života, ktoré k sebe nakoniec našli cestu, aby boli tam, kam patrili. Spolu.

Miroslava Kuřková
vek 20 rokov, Košice

Motýle

„Bolí to?“

„Vtedy už nie.“

Na blízky náhrobný kameň s dávno nečitateľným menom ticho padá sneh. Vo vlasoch dievčaťa pripomína lupiny, neskôr chuchvalce vaty. Muž vedľa nej nemá na svojom pestrofarebnom kabáte ani vložku. Mlynárik kapustový sa z vrečka presunie opäť na jeho plece.

„Čaká tam niečo, čoho sa treba báť?“

Spev z neďalekého parku ustal.

„Neviem. Som len sprievodca.“

Snehové vločky krúžia vzduchom po malých špirálach, tancujú, družia sa, padajú na jej zavreté viečka a jemný úsmev. Ticho ako v prenatálnom štádiu.

Ticho.

„Prišiel si pre mňa?“

Zvonček na dverách trafiky sa zatrepoce, zacinká, na mokrej podlahe pribudne špinavý roztopený sneh a pár zákazníkov dvihne pohľad. Aj Tina. V zrkadle vedľa regálu s bulvárnu tlačou sa odráža jej bledá pohasnutá tvár so zvesenými kútikmi pier. Žiadna iná plocha v tomto meste, schopná odrazu svetla, už dlho inú Tininu podobu ani neukázala. Len v lete sa jej ústa zvyknú väčšmi skriviť, ak vidí motýľa.

Z čítania ju opäť vyruší blízke pľasknutie. Inštinktívne sa ozbrie. Jej mimické svaly okamžite vytvoria štítivý úškľabok. Z dvojstránky práve spadnutého magazínu na ňu obrovskými kukadlami čumí zväčšenina amazonskej verzie žltého vidlochvosta.

„Sorry. Ja si ho kúpim,“ naznačuje predavačke žena, ktorá sa po tú hrôzu zohne, pri čom si plecóm pridržiaava pri uchu mobilný telefón. Špinavý National Geographic si schová pod pazuchu. Jednou rukou sa pustí prehrabávať regál ďalej. „Kde som skončila? Jaj, ozaj, došla ti tá pohľadnica, čo som ti posielala z Indie? V Maharaštre mali akurát nejaké nepokoje, vybuchovali tam taxíky, a nebola som si istá, či pošta úplne funguje. Pokrčená? To je v pohode. Teraz ma posielajú fotografovať do Kanady, tak ti pošlem jednu aj odtiaľ, ak chceš.“

Žena má krátke kučeravé vlasy a pekný smiech. Sebaistý. Sýty. Z jej tmavej pokožky vyžaruje teplo. Tina na ňu hľadí a nemôže potlačiť zaujatie, ktoré sa jej objavilo v očiach.

Neznáma pokračuje v príhodách z ciest. Rozpráva, ako videla Himaláje, ako Indovia visia z preplnených vlakov ako strapce hrozna, ako chutí ryba v banánovom liste. Tina už ďalej listuje vo svojom časopise. Kútikom oka ženu ale neustále pozoruje. Fotografkina tvár je ako sklenená guľa s ligotavými papierikmi vo vnútri, ktorou niekto zatriasol. Tina zabudla, čo číta, sleduje ženu a praje si byť jej odrazom.

„Tu si Tinka! Zdržala som sa, prepáč, ale tá žena v pokladni ma chcela ošmeknúť! Tak som jej vynadala! Aspoň si to poriadne zapamätá.“

Do komplikovanej vzdušnej pantomímy zapája staršia pani obe ruky. Po ťažkom výdychu jednu vráti na rúčku tašky a druhou pohladí rameno dievčaťa. „Ostatne, ja som vedela, že sa dnes s niekým pohádam. Nože sa mi pri umývaní riadu už tri dni točia ostrím hore. To je jasné znamenie.“

Tina jemne strasie jej dľaň a túžobne hľadá za odchádzajúcou cestovateľkou. Pomaly, zamyslene podíde k regálu. Váhavo vytiahne National Geographic, Lidé a země a Geo. „Dnes by som chcela tieto, mami.“

„Načo ti budú? Veď ty také nečítaš. Vždy si berieme Báječnú ženu a Slovenku.“

„Chcem ich.“

„No dobre. Ale vyber si iba jeden. Bože, vedela som to. Predvčerom som si čítala tvoj horoskop a písali, že ťa čaká zmena. Začne sa to iným časopisom a skončí to dieťaťom. O chvíľu sa dáš na alkohol a odídeš na motorke s drogovým dilerom.“

Zaplatia sa oranžový výtláčok National Geographic a vyjdú z trafiky na ulicu plnú sivastej topiacej sa brečky. Pomaly sa cez hlavnú ulicu predierajú pomedzi nakupujúcich ľudí.

Na križovatke pri domove dôchodcov minú vysokého štíhleho muža v pestrofarebnom kabáte. Má veľké tmavé oči ďaleko od seba a nežne drží drobnú starenku v ružovom pyžame. Stretne sa s Tininým pohľadom. Medzi obočím sa mu objaví začudovaná vráska a obaja sa stratia v dave.

Ruka v koženej rukavici sa občas zdvihne a naprávi dcére šál či vlasy. Tina si to nevyšíma. Zabudla už na čudne oblečenú starenku. Nepočúva ani mamine optimistické vyratúvanie všetkých vrážd a trestných činov, ktoré tento týždeň hlásili v telke. Ani konštatovania, aké nebezpečné miesto je svet.

Na kabát si pritíška farebný magazín. Ligtavé papieriky v sklenej guli víria.

„Zamkni sa, zatiahni záclony a nikomu neotváraj.“

„Mami, preboha, mám sedemnášť.“

„Máš pravdu. Zamkni sa, zatiahni záclony a nikomu neotváraj. Kriminálnici nerobia rozdiely, Tinka. Nemám ti volať každú hodinu?“

„Nie. Myslím, že to prežijem.“

Do predsiene vkročí šedivý muž v elegantnom obleku a zamrmle čosi ako: „Musel som ešte... faktúry... do zajtra.“

„Dobre, dobre, len už poď. Ples by mal dopadnúť dobre, lebo ani jedno mlieko neskyslo a jablká neboli červivé. Pa, Tinuška, pa,“ slabikuje rovnako elegantne oblečená žena pomedzi bozky na obe líca svojej dcéry. Otec pridá strnulé potľapkanie po ramene.

Tina zabuchne dvere a zamkne všetky zámky. Vie, že mama stojí na chodbe a ráta šťuknutia.

Pôvodné ticho bytu sa premení na iné, hlasnejšie. Vo svojej izbe sa dievča postaví k oknu a cez rozťahnuté záclony hľadá von. Túžobne, ako vždy v noci.

Na stolíku leží oranžové vydanie National Geographicu. Stránky sú zvlnené a obchytané. Iba tie o amazonskom hmyze sú ešte stále ako nové. Teda okrem zahnutých rožtekov.

Aj teraz v ňom prstami mimovoľne listuje. Pokožka na čele sa jej zvlní, obočie stiahne, ale výraz zmizne rýchlejšie, než sa stihne trvalejšie zapísať do tváre. Jej oči dnes nie sú nezúčastnené. Už zopár dní sú neobvykle prítomné.

Je v nich horúčka.

Pohyb.

A odhodlanie.

V tomto tanečnom klube sedí Tina prvý raz v živote. Vlastne sedí prvý raz v živote v akomkoľvek klube. Zastala pred ním náhle, po dlhej, nadšenej prechádzke mestom, osvetleným pouličnými lampami. Chvíľu nerozhodne prešľapovala na mieste a vošla. Teraz sa zabáva pozorovaním dievčat, ktoré sa s plynutím večera plynule derú von z kukiel v nových náručíach. Popri tom popíja svoje prvé víno.

Práve keď sa chystá opäť si z neho odchlípnúť, hore chrbtom jej zmyselne prejde nejaká

ruka. „Ahoj, ja som Amálka a ty si mi veľmi sympatická,“ zahlaholí jej do ucha hlas, ktorý by pokojne mohol vábiť námorníkov na mori a každý jeden by skočil. Zacíti materinu dúšku a bylinky.

„A-ahoj.“ Prekvapene si obzerá mladú ženu, ktorá si sadá na barovú stoličku vedľa nej a odpíja si z jej vína. Za ucho si zastrčí prameň dlhých zlatých vlasov, ktoré sa jemne obtierajú o jej štíhle pružné telo v hodvábnych šatách, a zelené oči bezostyšne opätujú Tinin zmätený pohľad. Príťahuje zrak každého z prítomných mužov ako svetlo nočné mury. Chalan, s ktorým práve dotancovala, sa šiel vydýchať na čerstvý vzduch a spoza stola a dvoch whiskey ju žiadostivo sledujú ďalší dvaja.

„Tvoje meno je tajné?“

„Tina, som Tina.“

„Teší ma,“ usmeje sa a ukáže sa malé, pravidelné zúbky. „Vôbec netancuješ. Prečo?“

„Neviem tancovať.“

„To si iba myslíš. Povedala by som, že ti to ukážem, ale radšej nepoviem. Nemusela by si to prežiť. Tanec milujem až skoro neovládateľne.“

Tina dopije víno a zasmee sa.

„Čo ti je smiešne?“

„Taká hlúposť. To iba ako hovoríš a vyzeráš... spomenula som si na tie rozprávky... vieš, kde vily pri svetle mesiaca zabíjali mládencov v tanci. Trochu mi ich pripomínaš. Proste hlúposť.“

Amálkine červené pery sa opäť rozťahnu do úsmevu. Chytí ju za zápästie a jej dľaň natočí k sebe. „A čo miluješ ty?“

Tina privrie oči a vníma iba svojou rukou, na ktorej ju štekliá útle prsty. „Ja milujem noc. Mení tvary vecí aj veci samotné. Všetko je zrazu iné. Nenávidím motýle, ale nočné mury znesiem. Pretože žijú v tom svete. Milujem všetky nočné bytosti.“

Otvorí oči. Amálka jej prstami prechádza po čiare života, čiare srdca, čiare hlavy... „Milujem cintoríny. Pre ich pokoj a preto, že sa ich všetci boja. Milujem cestovanie. Milujem červenú. Nie bėžovú, ktorú mi mama neustále vnucuje. Vraj aby som nepriťahovala pozornosť násilníkov. Milujem sa nebáť. Milujem cudzích ľudí, neznáme reči a ryby v banánových listoch.“

Amálka ju hypnotizuje svojimi obrovskými očami. Prestane jej kresliť arabesky po dlani, nakloní sa k nej a začne rozprávať. O dialkach, kam nikdy nedôjde, aj o tých, ktoré ju čakajú, o motýľoch, ktoré odletia a tých, ktoré bude musieť prijať, o jej osude. Tinine zreničky sa rozširujú, až sa zdá, že sa dúhovky celkom stratili.

„Nezatancujeme si ešte?“ spýta sa mladý muž, líca ešte ružové z nočného chladu. Uprene hľadá na Amálku.

„Choď opeľovať iné kvety, rozprávam sa,“ zašveholí.

Obdivovateľ sa odbiť nenechá. „No tak, iba jeden song. Kamoška počká, že?“ žmurkne na Tinu.

„Nepočká,“ odvrkne. Tá zvláštna magická chvíľa sa stráca a jej sa to nepáči.

„Vlastne... čo vravíš na prechádzku?“ preruší ich Amálka, náhle pustí Tininu dľaň a pohladí chalana po ramene. Na Tinu žmurkne a už jej nevenuje pozornosť. Jej zuby ostro zažiaria. Mladý muž horlivo prikývne. Amálkina ruka vkľzne pod jeho rameno, chytí sa ho a on zahľadený do nej, ona lačne do budúcnosti pred sebou, odkráčajú preč.

Tina otáča v prstoch stopku od prázdneho pohára na víno. Premýšľa. Uvažuje. Predstavuje si. Po chvíli pohár položí a odíde si do šatne po kabát.

Je taká zima, že sa tulákovi na ceste pred cintorínom začala srieňom pokrývať fľaša, a Tinin dych sa zráža do sýto bielych obláčikov. Z neďalekého parku sa k nej občas donesie úryvok piesne alebo smiech. Rozozná Amáľkin hlas a začuduje sa, že ich prechádzka skončila akurát tu.

Nesledovala ich.

Voľne sa prechádza pomedzi biele hroby. Z oblohy jemne oranžovej od pouličného osvetlenia začínajú na zem tancovať vločky. Tina si občas prečíta nejaký nápis, obhliadne kamenné ozdoby. V strede pri malej hrobke odhrnie sneh z polorozpadnutej lavičky a sadne si. Hlboko vdychuje pokojný nočný vzduch a očami pohliada ďalšie náhroby.

Vstupné dvierka zaškrípu a na cintorín vkročí vysoká mužská postava. Tina zatají dych. Telo jej stuhne. Neznámy sa pomaly približuje. Päť krokov od lavičky zastane a mesačné svetlo Tine ukáže nemé prekvapenie v jeho netypickej tvári.

„Dievča z prechodu pred domovom dôchodcov. Ty ma vidíš.“

Vystrašene prikývne.

„Zaujímavé. To sa nestáva často. Smiem si prisadnúť?“

Tina stále mlčí. Muž hanblivo dodá: „Rád sa s ľuďmi rozprávam. Ale moje rozhovory sú väčšinou jednostranné a trvajú iba krátko.“

Z vrecka pestrofarebného kabáta mu vyletí súmračník a na pár sekúnd si sadne na Tinino stehno. Ústa sa jej skrivia známym spôsobom. Motýľ sa vráti späť odkiaľ prišiel. Mužove obrovské tmavé oči bez zreničiek sa zúžia. Sú naozaj neuveriteľne ďaleko od seba. Na spánkoch sa prehlbia tenučké smiechové vrásky. „Nemala by si sa báť. Páčiš sa jej.“

„Prenasledujete ma?“

„Čaká ma tu práca. Už o chvíľu.“

„Aká práca? Čo robíte?“

Muž sa smutne usmeje. „Odprevádzam. Chytím vás za ruku a chvíľu s vami kráčam.“

„A dnes ste sem prišli pre mňa?“

„Nie, dievčatko.“

Jej strnulé držanie tela sa trochu uvoľní. Zamyslene nohou prehrabuje sypkú bielu pokrývku.

„No a... mohla by som sa niečo spýtať?“

„Čo by si chcela vedieť?“

„Bolí to?“

Všetok zvuk sa ohlušujúco stratil, akoby ho niekto vysal.

„Dovidenia, dievčatko. Musím ísť. Niekedy sa možno prídem znova pozhovárať.“

Motýle. Lietajú okolo dlhých končatín stojaceho muža. Okolo jeho malej čudnej tváre. Pestrofarebný kabát sa roztvára ako obrovské krídla.

Tinine oči sú doširoka otvorené. Celý svet sa otriasa údermi jej srdca. Každým pohybom pestrofarebnej látky sa muž elegantne vzdiaľuje, až sa z cintorína celkom stratí.

Vstane. Zakrúti sa jej hlava, ale chytí sa lavičky. Amálka a chalan z párty... Utíchli všetky zvuky. Začne sa predierať čerstvým snehom smerom k parku, stále energickejšie a rýchlejšie. Svojho nového známeho nikde nevidí.

Zrýchľuje tempo. Šesť veľkých krokov a je pri prvom strome.

Zadychčaná sa oň oprie. Napäto sa rozhliadne.

A za štvrtým stromom zľava stojí chalan z párty viac než živý. O drsnú kôru opiera Amálku. Obaja sú plne zamestnaní ústami toho druhého.

Tina si vydýchne. Chvíľu počká, kým sa jej spomalí dych, obráti sa a nehučne sa vyberie späť po svojich stopách. Smerom k panoráme mesta, smerom domov.

Nedáľeko železnej bráničky vidí kráčať dvoch chlapov. Jedného vysokého a chudého v dlhom, pestrofarebnom kabáte. Druhého menšieho, špinavého a zarasteného, ktorý ešte stále zvierá hrdlo fľaše. Vysoký muž ho jemne podopiera. Práve sa otáča a krátko jej máva.

Tina tiež dvihne ruku na pozdrav a hľadá za nimi, až kým celkom nezmiznú.

Potom sa nahlas zasmieje. Rozpaží ruky, zakloní hlavu a vyplazeným jazykom chytá snehové vločky. Smeje sa. Vyzlečie si kabát a rozprestrie ho vysoko nad hlavu, krúti sa s ním a stále sa smeje. Hnedé rukávy vejú vo vzduchu a ona poskakuje.

Neprestáva sa smiať.

Cat Lady

Poviem vám o Zine.

Zina vo veľmi krátkom čase a pod vplyvom nepriaznivých a skrz naskrz prehnitých udalostí nadobudla neutíchajúcu nenávisť k ženskému menu Lucia, červeným autám Suzuki a vínu. Odvtedy pije pivo alebo poldecí, dosť často v kombinácii, čo nie je dobré, to teda nie a Zina to vie. *Ale niekedy proste situáciu ťažko ovplyvníš*, hovorí a smeje sa. Zina sa veľmi veľa smeje a myslí si, že je zábavná. *Ja som ukrutne zábavná*, hovorí a podľa mňa má pravdu.

Keby si Zina mohla vybrať krstné meno, túžila by sa, rovnako ako ja, volať Hana. Zina by sa pokojne mohla volať Hana, keďže ju vymýšľam a píšem. Ale nevolá sa tak. Nech len trpí, myslím si. Tiež sa nevolám tak, ako chcem a to som skutočná, nie len napísaná. Ale zase... čo už môžem vedieť?

Frajera Zina nemá. Hovorí, že ona nevie s nikým chodiť. *Vieš, lebo ja sa vtedy cítim ako nejaký iný človek. Akoby som to nebola ja. Ten vzťah ma tak zdeformuje, že sa odrazu chovám ako idiot. Robím veci, čo robiť nechcem a ešte sa pri tom aj tvárim, ako sa mi to ohromne páči. Napríklad varím*, hovorí a zase sa smeje.

Samozrejme, že kdesi vzadu v hlave túži mať niekoho, kto sa bude zaujímať, či jej nie je zima, umyje po nej riady, bude jej dávať pusku na čelo *a keď bude vonku hnušácke počasie, bude sa so mnou celý deň váľať v posteli*, ale toto si Zina len myslí, nikomu to nepovie.

Nepovie ani to, že hoci veľmi verí na lásku, má pocit, že jej sa to akosi netýka.

Tento rok mala Zina sex iba dvakrát.

Ja som mala viac, ha!

Prvý tohoročný Zinin sex sa odohral 14. januára a druhý predvčerom. Ani raz to nebolo bohvieako veľkolepé, *žiadne ohňostroje v duši ani nič, z čoho by som odpadla*, hovorí Zina kamarátom v krčme. Tvári sa hrozne nezávisle, akože je slobodná žena, ktorej nevádi robiť si zo seba srandu.

Predvčerom to bolo tak, že bola Zina vonku s kamarátmi, sedeli, pili, zabávali sa. Postupným pitím sa stalo, že mnohí kamaráti odišli a zostalo tam už len zopár ľudí, ktorých Zina takmer nepoznala.

Vedľa Ziny sedel taký zábavný chalan. *Moja mama – šamanka, tvrdí, že keď ma muž pozve na kávu, znamená to, že sa so mnou chce vlastne vyspať*, povedala mu Zina. *Keď ťa muž pozve, znamená to, že sa s tebou chce vyspať, to je jedno, na čo*, odpovedal jej a dlho sa smiali. Po chvíli sa na ňu veľmi významne pozrel a povedal: *Nedáš si pivo?*

A Zina na druhý deň kamarátom rozpráva toto: *no a tak ma teda pozval a potom sme spolu aj spali. Presne ako to malo byť, podľa šamanského pravidla.*

Zina sa tvári, že je to úplne normálne, že je nad vecou.

V skutočnosti to bolo tak, že Zina vypila toľko piva, že už nevládala ani pozeráť na svet. Toho chlapca zavolať k sebe nie preto, že sa s ním chcela vyspať. Zavolať ho preto, že bolo

pol piatej ráno, *boli sme obaja opití jak bomby a nechcela som, aby sa chudák trepal do Rače, Rača je pekneľne ďaleko. Myslela som, že sa nám už do ničoho nebude chcieť, mne sa teda určite nechcelo, chcela som si ľahnúť do postele, spať, ráno sa zobudiť a dať si s ním kávu. Nie preto som si s ním chcela dať kávu, aby sme započali nejaký nádherný vzťah, chcela som si s ním dať kávu, lebo bol zábavný*, hovorí si Zina sama pre seba, keď kráča po ulici.

Po tej divnej noci sa zobudila v posteli sama, chlapec niekam odišiel. Nebolo jej to ľúto, nechcela vedieť kam šiel, bolo jej len zle a chcela si zapáliť. Kráčala po cigarety a presviedčala sa, že jej nie je zle zo seba, ale z alkoholu.

Počas kráčania po cigarety rozmýšľa, ako celú historiku pretransformovať do podoby, ktorá bude veľmi zábavná, ktorú bude rozprávať v krčme a všetci sa na nej budú smiať. Nepovie, že keď kráčali domov a snežilo, požičal jej chlapec svoj šál a nepovie ani to, že keď zaspávala, páčilo sa jej ako jej dýchal na krk.

No, nebolo to bohviečo, čo ti poviem... Bola som totálne lenivá, nechcelo sa mi snažiť ani nič. On? Neviem... proste dajako sa to odohralo, mal také smiešne vlasy... Ale zase... to, že si nič nepamätám o tom celom hovorí, že nebol nič moc. Keby bol super, tak ma to hádam preberie, či?, povie Zina v krčme a bude sa smiať. Všetci ostatní sa budú tiež smiať a niekto povie asi toto: Zina, ty si blázen!

A zasmejú sa ešte viac.

Ale Zina to nemala takto vždy. Boli časy, keď nebola sama. *Chodila som hrozne dlho s neuveriteľným debilom*, hovorí Zina a zase sa smeje. Najradšej by, ale bola, keby jej niekto toho neuveriteľného debila vymazal z hlavy a ona by mala pokoj.

Keď mala Zina sedemnášť rokov, zaľúbila sa do spolužiaka. To ešte nie je ten neuveriteľný debil, o ktorom hovoríeva. *Toto bola náhodou láska*, hovorí Zina, *toto som pokašľala ja.*

Prvýkrát sa milovali na lavičke v mestskom parku o pol tretej ráno. Preňho to bolo prvýkrát, pre Zinu nie, *ale to som mu, jasné, že nepovedala. Nie som sprostá.*

Cez leto šli spolu stopom do Španielska, pohádali sa a spolužiak odišiel na dva týždne preč. Nechal Zinu samú v Madride. *A staraj sa o seba!* Zina samozrejme nevedela, či odišiel na päť minút, dva dni, navždy alebo čo. Umývala poháre v krčme a čakala.

Do toho Španielska šli, pretože Zina miluje Gaudiho. Chcela ísť do Barcelony, aby videla Sagradu famíliu a všetky tie úplne zvláštne domy. Napokon zakvasila v Madride. Chcete vedieť, prečo nešla do Barcelony sama? Chcete vedieť, prečo neodišla napríklad domov na Slovensko? Chcete vedieť, prečo dva týždne čakala ako idiot, zostarla za ten čas o tridsať rokov a vyplakala toľko vody, že by mohla naplniť záhradný bazénik?

Pretože on mal môj pas! Keď sme dostopovali do Španielska, dala som mu ho do ruksaku, ja takéto veci často strácam, vieš. Ani zavolať som mu nemohla, vtedy ešte mobily nezažívali taký rozmach ako teraz, proste, bolo to totálne peklo. Najväčšie peklo v histórii pekiel.

Po dvoch najhorších týždňoch v Zininom živote sa vrátil, *tváril sa akoby nič, akože odišiel pred pol hodinou a spýtal sa ma: tak čo, ideme do tej Barcelony?* Zina naňho pozrela a s úplným pokojom Angličanky povedala: *Nie, ideme domov.* A tak teda šli.

Bol to neuveriteľne smoliarky stop, cesta trvala šesť dní a Zina mu za ten čas nepovedala ani slovo. Keď prišli domov, pred vchodom do Zininho paneláku sa na ňu pozrel a povedal: *Zina, deje sa niečo? Chceš, aby sme sa rozišli?*

Zina vytiahla z ruksaku kľúče a začala pomaly odomykať vchodové dvere, keď už bola dnu, otočila sa k nemu a znova tým istým pokojným angličanským hlasom povedala: *neviem, ako ty, ale ja som sa už rozišla.* A dvere za ňou buchli, buchli, buchli. Bum!

Najprv to totiž pokašľal on, až potom Zina.

Zina kráča po ulici väčšinou preto, aby si mohla v pokoji premyslieť veci. Keď sa jej prechádzky rozráajú na percentá, len málo z nich má konkrétny cieľ. Väčšinou Zina len tak blúdi po meste, rozmýšľa, snaží sa svoj život premeniť na zábavný.

Zina nerada používa hromadnú dopravu a vlastne ani chodiť autom jej nie je veľmi príjemné. Nemá vodičák a nikdy si ho neplánuje urobiť, odôvodňuje to tým, že *proste nechcem nikoho zabiť. Zabíjanie ľudí je hriech.*

V skutočnosti má niekedy chuť niekoho zabiť, úplne iracionálnu nutkavú potrebu zabíjať ľudí. Nikdy ju nenaplní.

Čo sa týka mňa, ja zase túžim rozrezať svoj trup. Rozrezať a potom otvoriť rebrá ako dvierka do starožitnej skrinky, sme to my divné ženy, aj ja, aj Zina.

Keď Zina chodila s neuveriteľným debilom, mal občas plán naučiť ju šoférovať. Učil ju na svojom veľmi novom a veľmi parádnom červenom Suzuki. Pár pokusov skončilo plačom, lebo Zine šoférovanie nešlo a neuveriteľný debil sa bál o svoje veľmi nové a veľmi parádne červené Suzuki, takže kričal ako pavián. *Na mňa viac nikto kričať ako pavián nebude!*, povedala si Zina a definitívne sa vzdala šoférovania.

Vždy, keď Zina vidí červené Suzuki, chce sa jej prvých desať sekúnd plakať, potom sa jej chce to Suzuki doškriabať kľúčmi a potom to nejako rozdycha a ide ďalej.

Nikdy o tom nikomu nepovie.

14. januára mala Zina sex so starým a šarmantným mužom. *On bol starší ako moja mama! Nebol to najlepší sex v živote, čo je škoda. Ja som očakávala, že keď má niekto po päťdesiatke, chápeš, tak už bude vedieť, že čo a ako,* hovorí Zina a zase sa smeje. V skutočnosti to bolo viac ako nejaký sex so starým pánom. Zina mala pocit, že by to už mohla byť vesmírna láska. Rozumeli si. Keď prišla k nemu domov, uvaril jej čaj a pekne si ju pritúlil. Nebol to síce najlepší sex v živote, ale už to skoro vyzeralo, že Zina bude aspoň chvíľu s niekým, pri kom sa bude cítiť v bezpečí. Veľmi chcela byť v bezpečí. Ale chcete vedieť, čo urobila? Chcete, však?

Takže, Zina urobila toto: odišla a už sa nikdy viac so starým a šarmantným mužom nestretla. Bála sa. Nezdvihala telefón a v jeho očiach teraz vyzerá asi ako krava, ktorá sa s hocikým vyspí. Kráčala vtedy tak veľa, robila si celodenné kráčacie výlety, nechodila do školy. Bolo jej z toho celého smutno a rozhodla sa, že sa už nikdy s nikým nevyspí. Iba ak to bude veľká vesmírna láska, z ktorej odpadne.

Chcete vedieť koľko jej to vydržalo? 287 dní. Aj tak celkom výkon.

Keď sa vrátili zo Španielska boli Zina a spolužiak chvíľu rozídení. Potom sa rozhodli, že bez seba nemôžu byť. A ani nemohli. Ako som už vravela, bola to veľká láska. Alebo to vravela Zina? To je jedno.

Takže, rozišli sa a potom sa zase zišli. Sľúbil, že už jej nikdy nič zlé neurobí. Ešte len teraz to začala byť ozajstná láska. Fakt, takí boli spolu nádherní! Nikoho nepotrebovali, len jeden druhého a ešte trochu aj to, aby rodičia neboli doma. Blicovali a celé dni sa váľali v posteli. *V tomto brušku raz budeš mať naše bábätko,* šepkal je do ucha, *najradšej by som ti ho tam dal hneď,* pozrel sa tak zvláštne do diaľky, akoby to videl, akoby videl budúcnosť. *Šibe ti už úplne? Keď chceš mať bábätko, tak si ho implantuj do svojho brucha, ja sa s tým nadrapovať nebudem,* povedala mu Zina a potom sa smiali, smiali, smiali.

Spolužiak mal osemnásť narodeniny skôr ako Zina. Dohodli sa, že hneď ako bude mať osemnásť aj ona, dajú si žiadosť na mestský úrad alebo kam sa to posielia a budú mať svadbu. Nikomu to nepovedia, vezmú sa, kúpia si veľa vína a pôjdu piť niekam do lesa. Perfektná oslava lásky.

Keďže som na začiatku napísala, že Zina je sama, nemá frajera a už som tuším aj spomenula, že s týmto spolužiakom to pokašľala, je vám asi jasné, že sa nakoniec nevzali.

A poviem aj prečo: Zina sa dva týždne pred svadbou zaľúbila do niekoho iného. Do takého študenta medicíny z Brna. Nikdy to študentovi medicíny nepovedala, nesnažila sa ho získať ani nič, len sa jej proste zdalo nefér vydávať sa za spolužiaka, keď ho už neľúbi.

Čo sú toto za divné veci, čo sa mi dejú?, pýtala sa sama seba Zina a kráčala toľko, že zničila dva páry topánok.

Keď mala Zina 19 rokov, začala chodiť s neuveriteľným debilom a chodila s ním takmer štyri roky. V skutočnosti to nebol až taký neuveriteľný debil, niekedy bol aj milý a zábavný, no, nie, to už klamem, zábavný fakt veľmi nebol, ale Zina má trochu skreslený pohľad, spomienky upravené tak, aby jej nebolo smutno a ešte k tomu aj tak, aby ich mohla zábavne prerozprávať.

Keď neuveriteľný debil Zinu nechal, mala takmer 23 rokov, pocit, že jej život práve skončil a nočné mory. Snívalo sa jej, že má telo plné červov. Plakala len v noci, keď ju nik nepočul a nevidel. Chcela byť nad vecou.

Prestala piť víno. *Voľakedy som pila iba víno, ale teraz ho už nemôžem ani cítiť. Ten neuveriteľný debil, s ktorým som tak dlho a tak nezmyselne chodila ho pil stále, vieš. Tváril sa pri tom ako neviem aký bohovský someliér, ovoniaval ho, točil tým sprostým pohárikom a hnusne mlaskal, keď ho ochutnával. Keď mám piť víno, spomeniem si naňho a strašne sa naštvem,* presne toto by Zina povedala, ak by mala niekedy niekomu rozprávať ako sa naozaj cíti. Lenže Zina to nikomu nepovie, keď sa jej ľudia pýtajú, prečo nepije víno, odpovie: *lebo je to taká kyslá sračka.* A smeje sa.

Tento rok spala Zina síce len s dvoma mužmi, zato ten rok predtým, rok, keď bola tesne po rozchode, ich mala oveľa viac. Zina má taký červený zoznamík, je to vlastne len kus červeného papiera, nosí ho v prednom zipsovacom vrecúšku taštičky, kde má líčidlá. Hovorí tomu zoznamíku Zoznam lásky a smeje sa na tom názve ako satan. Keby niekedy niekomu o tom zoznamíku hovorila, povedala by: *musím si to písať, vieš, lebo zabudnem a potom čo? Čo budem hovoriť na staré kolená vnúčatám?*

V skutočnosti je to zoznam hanby. Píše si ho preto, aby vedela, s kým bude čakať svoje nechcené dieťa, ak náhodou niekedy nejaké čakať bude. Zina má z detí úplne vesmírny strach. Hlavne z tých, ktoré by mohli byť nejaký čas ubytované v jej vlastnom bruchu.

Chlapec, čo so Zinou spal naposledy je na Zozname lásky číslo 17. Neuveriteľný debil bol číslo 4, spolužiak, s ktorým mali veľkú lásku číslo 2 a asi nemusíte byť matematickí géniovia, aby vám došlo, že starý a šarmantný muž mal číslo 16.

Tak.

Myslím, že som už napísala o Zine všetko.

Považujem za dôležité povedať ešte to, že ja mám Zinu veľmi rada. Chcela by som, aby sa aj ona začala mať trochu rada, ale čo ju môžem nútiť?

Keby ma Zina poznala, chcela by aby som sa aj ja začala mať trochu rada, ale tiež by ma nemohla prinútiť. Boli by sme dve celkom zábavné, opustené a ustráchané ženy, ktoré pijú pivo a poldeci a potom im je z toho zle.

Ak si niekto myslí, že Zina som vlastne ja, tak nech si to pokojne myslí. Je mi to jedno.

Och, na niečo som úplne zabudla. Zabudla som povedať, prečo Zina nenávidí ženské meno Lucia.

Zina ženské meno Lucia nenávidí až tak veľmi, že nemôže počúvať pesničky s týmto názvom, nemôže čítať knihy, kde vystupujú postavy, čo sa takto volajú a kamarátke Lucii, ktorá žije v Brne sa neozvala už takmer dva roky. Je to hanba, ale je to tak.

Skrátka, v dvadsiatich dvoch rokoch som sa rozhodla, že sa naučím korčuľovať na ľade. Na staré kolená, začala by túto historku Zina rozprávať, keby ju niekedy niekomu povedať chcela a mohla.

Požičané korčule jej tak zodrali vnútornú stranu chodidiel, že tam mala obrovské rany. Kým prišla z klziska na intrák, úplne sa jej do tých rán zalepili ponožky. Ktosi jej poradil, aby si celé nohy aj s ponožkami namočila do teplej vody, rany sa rozmočia a ponožky pekne zídu. Lenže toto vôbec nefungovalo. Zina vyšla zo sprchy, plakala. Musela si odtiaľ tie ponožky odtrhnúť. Na chodbe stretla dievča, čo bývalo vo vedľajšej izbe.

Volalo sa a stále sa aj volá Lucia. Zina s ňou bola v lete niekde na chate a Lucia bola na Zinu odporná, úplne vulgárne jej nadávala a tak. Zina nevedela prečo. Každopádne, keď sa jej stalo toto s tými korčuľami a Zina šla s plačom zo sprchy do izby a stretla na chodbe Luciu, videla ako sa Lucia vnútri v hlave na nej smeje.

Toto sa stalo v pondelok. Zina celé dni nevyšla z izby. Nemohla chodiť, nemohla nič. Mohla len ležať v posteli a plakať. Nemohla sa dokonca ani zakryť, lebo by sa jej paplón zalepil do tých hnusných rán, to mala vyskúšané.

Vo štvrtok sa dohodla s frajerom, tým teraz myslím neuveriteľného debila frajera, že príde pre ňu a bude uňho a on sa bude o ňu starať. Zina sa nemohla obuť, takže si vykračovala v šľapkách, čo nosí do sprchy, v kabáte a šále. Vo februári.

Šli s frajerom ešte niekam do obchodu, frajer tlačil nákupný vozík a Zina pomaly pomaličky kráčala. Hrozne sa ponáhľal, nevládala za ním. Ľudia sa po Zine tak čudne pozerali, akoby bola blázon, akoby utiekla zo psychiatrickej liečebne alebo niečo. A viete, čo robil frajer?

Utekal pred ňou, nechcel ju počkať, nechcel jej dať pusu na čelo a povedať jej, že ho to mrzí, že jej to pofúka alebo niečo. On pred ňou utekal, hanbil sa, že je tam s ňou a chcel sa tváriť ako všetci ostatní ľudia, *chcel sa tváriť, že som utiekla zo psychiatrie*, povedala by Zina, keby sa za túto historku tak pekne nehanbila.

Frajer sa o Zinu vôbec nestaral. Nezakúril v byte a nedovolil jej, aby bola s ním v izbe, lebo mal vraj dáku prácu. Sedela sama v chladnej kuchyni a snažila sa vstať a niečo navariť, ale po tej kauflandovskej ture skrátka nevydržala tak dlho stáť. To je život, čo?

Večer si ľahli do postele, Zina mala na sebe len biele nohavičky s ružovými bodkami. Chcela sa milovať alebo niečo. Chcela aspoň trochu lásky. Biele nohavičky s ružovými bodkami mal na Zine frajer najradšej. V ten večer ho na ne trikrát upozornila. Ale on sa nechcel milovať, chcel ležať chrbtom k Zine, chcel, aby Zina do ticha prázdneho studeného bytu plakala. *Ja som si myslela, že keď budem plakať, zobudí sa a povie mi niečo pekné, ale nič také sa nestalo*, povedala by Zina. Ale nepovie.

No, a teraz už konečne o tom, prečo Zina nenávidí meno Lucia.

Keď mala Zina korčuľarsky problém a jej frajer sa s ňou nechcel milovať a tak ďalej, to bol štvrtok. V piatok zaviezol Zinu domov do Nítry k mame a babke. Zina chcela zostať celý víkend uňho, chcela, aby sa o ňu staral, vylíhoval s ňou v posteli a tak, *ale ja na teba teraz nemám čas*, povedal. Zine bolo z toho celého smutno a celý víkend doma plakala. Mama s babkou dali kúrenie úplne na najviac a jej bolo konečne teplo.

V nedeľu už prišla k frajerovi po vlastných. Veľmi ťažko, ale prišla. *Taký odmeraný hádam nikdy nebol*. Sadli si na posteľ v jeho izbe a tento úplne vesmírny debil Zine povedal, že sa musia rozísť. Nevie, či nechtiac, ale jednou rukou ju chytil za vnútornú časť chodidla. To bola bolesť!

Dvojitá. Aj tá noha, aj ten rozchod.

No a aby toho nebolo dosť, tak hádajte čo?

Povedal Zine, že miluje inú ženu. Luciu. Áno, presne tú Luciu, čo Zine v lete na chate tak vulgárne nadávala, presne tú Luciu, čo sa Zine pred pár dňami vo svojej hlave smiala, keď ju videla na internátnej chodbe uplakanú s hnusáckymi ranami na nohách.

Aha, a hádajte, čo ešte? Hádajte, čo robil frajer s Luciou po tom, ako Zinu nechali napospas všetkým tým hnusným červom, o ktorých sa jej snívalo, že žijú pod jej kožou?

Chodieval za ňou na intrák a úplne pokojne sa tam s ňou miloval za stenou, ktorá bola tenká ako papier. Za stenou susediacou so Zininou izbou.

No a teraz si pomôž, moja milá Zina.

Vieš a ja nemôžem s nikým chodiť, ja som na to prišla. Som proste jednotka. Keď sa niekto s niekým obrovsky miluje a sú si súdení, hovorí sa, že je to jeho polovička. Ale ja nemám polovičku, ja vydržím aj sama. Fakt. Ja nepotrebujem ani sex. Akože, keby som chcela, tak mám sexu milión za deň, ale to nevládzem. Ja nemám moc kondičku, vieš, hovorí Zina a smeje sa.

Keď to hovorí, pripadá si, ako ženy z dokumentu, ktorý sa volal Cat ladies. Boli tam staré hnusné ženské s masťnými vlasmi a nenalíčené a nepríťažlivé, každá mala doma tristo mačiek a všetky hovorili, ako si úplne pokojne môžu nájsť muža, že im to nerobí problém, ale skrátka to nepotrebujú. Vydržia aj samy a je im tak dobre.

Ale ja nie som cat lady, veď ja neznášam mačky! Ja si chcem kúpiť veľkého a silného psa, čo ma ochráni. Bude sa volať Doga. To je úplne iná vec ako sprosté špatné mačky, hovorí si Zina, keď sa jej chce plakať.

Zase sa niekam trepe, zase niekam kráča.

Tieň nabrúsenej kosa

Keď sedí, nohami sa nedotkne zeme. Z podrážok mu kvapká topiaci sa sneh a pod stoličkou sa rozširuje studená mláčka. Cez zamrežované okno študuje prázdnu koľaj, na vyťatú jedličku uloženú v rohu pohostinstva celkom zabudol. Výčapníčka pridá na hlase, keď v rádiu hlásia správy o počasí. Načúva zime, čo sa vŕtia do kostí. Chladný front z Ruska sa drží krajiny už druhý týždeň. V niektorých mestách zamrzla aj voda. Ani u nás tomu nie je inak. Ľudia si v určený čas chodia s bandaskami k cisternám odstaveným pred panelákmi. Ledva, že sa zanesú. Ľudia toho znesú veľa, taká je pravda i hanba. Kto vie, či Zdena dnes išla. Prázdne bandasky som jej nechal pri dverách. Keď sme ráno s Jojom odchádzali ešte spala. Nečudo, celú noc ratovala Aninu s boľavým mliečňakom.

Jojo hompáľa nohami, keď sa nudí. Štuchnem ho pod stolom.

„Nerob!“

„Kúp mi horalku.“

Vyjednáva. To má po mne. Mädlím si dlane, chlapec sa v živote nestratí. Nahmatám si pulz. Úvaha o stratách ma nevdojak rozrušuje. Na mäkkých vankúšikoch rátam do taktu srdca. Zdá sa mi, že v zime bije pomalšie. Okrajovo si spomeniem aj na nevyplatené dlžoby, ktoré si prenášam z minulého roku, na čo sa údery zrýchlia.

„Mal si jest' u deda.“

Ako menší sa trucovito hádzal o zem. Prestal až vtedy, keď na ňom Zdena polámala varešku. Teraz sa zdúva, predsa má o nejaký ten rok naviac.

„Kúpiš?“

„Až keď si utrieš sople.“

Natiahne rukáv svetra a vytrie doň nos. Provokuje, musel obkúkať z telky. Výčapníčka položí na pult keks, ešte skôr ako by som oň poprosil. Musela počuť. Nečudo, dnes sa počuje všetko a všade. Čo je však horšie, človek málokedy rozozná, kedy je to všetko vlastne ničím.

„Ešte jednu borovičku.“

Celý rozmrzený sa vrátim sa k stolu.

„Mama vravela, že keď piješ si sprostý“

„Hlavne, že ona je múdra“

Škerí sa lebo dosiahol svoje, celkom je po Zdene. Omrvinky má aj za ušami. Začínam mať obavy, čo z chlapca vyrastie. Štamperlík vypijem jedným dúškom.

Z perónu dolieha jednoliate hlásenie. Zvedavosť prinúti korpulentnú výčapníčku pootvoriť okno. Keď sa natáhuje po kľučke, prsia sa jej rozplasnú na parapetnú dosku, celkom ako naliate medúzy na súš. Hľadiac na pustú koľaj načúva anonymnému hlasu. Bezslavný mihot pier naznačuje počuté novinky. Koniec hlásenia, vlak tak skoro nepríde. Mrazivé ticho preruší až zvonenie telefónu. Slúchadlo sa stráca v mäsitej výčapníčkinej dlani. Napnutá koža ťahá presné kontúry každého záhybu. Obávam sa, že hocikedy môžu prasknúť a žena sa jednoducho rozleje. Podľa toho čo počuť, na druhom konci je akási Magda. Telefonát netrvá dlho.

„Magda vraví, že ktosi skočil pod vlak.“

Chápavo prikývnem.

„Voľajaký samovrah.“ Pokračuje žena. „Taký, čo sa mu život mánil...“

„Aha, aha...“, šípim veľa rečí.

„A čo by nie... Ľudia skáču pod vlaky. Aj na Vianoce, aj na iné sviatky... Vtedy ešte viac ako v bežný deň. Lebo nemajú, čo robiť. Hlavy baranie“ Predstieram záujem, pri srdci ma hrejepredsa som len človekom.

Syn sa sťažuje na zimu, zato mne je príjemne. Možno, keby som mu kúpil borovičku. Prsty má celkom skrehnuté. Skryjem mu ich v dlaniach.

„Lepšie?“

Jojo pokrčí plecami.

„Oco, a samovrahy idú do neba?“

„Vraví sa samovrahovia... čo ja viem...“

„Pod, tam ti bude teplejšie.“

Predeme k zhrdzavenému radiátoru pod oknom. Rebrá má však ľadové a ani okno dobre nedolieha. Na tvári možno cítiť studený vzduch prešmykujúci spod rámu. Aspoň, že sme o čosi bližšie k vianočnej jedličke, čo si nesieme domov.

„Oco?...kam chodia samovrahovia?“

A to mám za to, že som rodičom.

„No kam...kam by išli? Počkej ma tu.“

Výčapníčka naleje presne na rysku. Pohárik kopnem hneď do seba a vypýtam ešte jeden. Ten je pre Joja.

„Ale mame nepovieš!“

Jojo súhlasne prikývne. Gestom mu naznačím, nech vypije. Aj tak urobí. Podľa toho, ako mu skrívá tvár, mu nechutí. Chvála bohu!

„Lepšie?“

Jojo prikývne. Chytím mu ruku, konečne naberá teplotu.

Jedličku vyložím na skladný priestor nad sedadlami. Vôňa čerstvého ihličia sa ukradomky vnaša do celého vozňa. Okná pokryté ľadovou škrupinou len sotva prepúšťajú siluety mihajúcej krajiny. Sedadlá nasiaknuté mrazom bodajú do stehien ako naostrené žiletky. Len synovi je do smiechu. Hompáľa nohami a voľačo si odrieka popod nos. Prikloním sa k nemu bližšie.

„Čarovala ryba, aby bola chyba, čaroval rak, aby bolo tak...“

Možno som predsa len nemal kupovať tú borovičku. Oviním syna okolo pliec, s povzdychom položí hlavu na moje rameno. Monotónny hrkot a jemne chvejúce sa sedadlá nás vtáhuju do studenej cesty. V duchu si opakujem, že nesmiem zabudnúť na stromček a všetko okolo sa zrazu kolíše spánkom.

Cestou zo stanice nás zastihne tma.

„Pôjdeme Bielou vodou“

Jojo statočne prikývne. Držím syna za ruku a opatrne schádzame miernym kopcom. Synovi sa šmýka, dvakrát ma stiahne k sebe na zem. Na chvíľu oľutujem výber cesty. Času však nemáme nazvyš a tak trasu nemením. Neďaleko už bádať pouličné osvetlenie. Zakrátko by sme sa mali dostať k mostu, čo sa často nepoužíva. Sneh rupčí pod nohami, kde- tu v ňom možno čítať zvieracie stopy. Zima nás poháňa ako džokej súťažné kone. Neprotestujeme. Svižným krokom prechádzame mostom. Od neho je len kúsok k sídlisku. Prešľapujem v čerstvej snehovej prikrývke, Jojo ma nasleduje. S ťažkosťou triafa do stôp. Zamrznutá voda pod nohami vyzerá ako ustrnuté mlieko. Keď sme už na chodníku, syn ma chytí za ruku a brechot psov z okolitých domov pôsobí ako fanfára na uvítanie.

Vôňa medovníkov rozvoniava po celom byte. Pri dverách stoja bandasky plné vody, predsa sú potrubia ešte zamrznuté a voda netečie. Jojo si vyzlieka premočené otepľovačky. Ciageľ, čo mu lezie z nosa poťahuje do seba.

„Čo si soplíak?“

Podám mu vreckovku, vysmrká sa. Do chodby pricipitá Anina. Roztvorí päsť. V detskej dlani jej leží pár mliečnych zubov.

„Pozly čo viem“

Do medzery, kde ešte včera mala zúbky strčí špičku jazyka. Deravo sa usmieva.

„Oco a kde máš stlomček?“

Pri dcérinej otázke sa vrúti do chodby aj Zdena. V diaľke začujem monotónny trilkot vlakových kolies. Predsavzatie nezabudnúť stromček vo vlaku sa ozýva nástojčivejšie ako kedykoľvek predtým. Neskoro. A tak len mlčím a čakám, kedy ma Zdena ukrižuje. Prosebné vzývam okamih, kedy už začne. Ale ona sa rozhodne byť ticho. V tejto ťaživej chvíli, keď jej vystúpi lígot na oči, ma chytí Anina za ruku a uvedie do kúpeľne. Vo vani si pláva kapor. Dcéra sa prikrčí. Chvíľu vyčkáva, keď je ryba pri kraji, opatrne vnorí ruku do vody a dotkne sa svižnej plutvy.

„Mama kúpila.“

Preglgnem. Tak tak je to...ukrižuje ma Anina.

„Ostal vo vlaku“

Pohľadím dcéru po vlasoch.

„Nie je stromček, nebude ani kapor!“

Zdena ráznym hmatom vyloví rybu z vane. Otvorí kuchynské okno a šmahom ruky vyhodí rybu do mrazivého vzduchu. Na okamih sa zdá, že plachtí medzi vločkami. Lenže z dokumentoch o rybách si tie lietajúce pamätám celkom inak. Z vonku dolieha chlad a preto Zdena hneď aj zavrie. A zavrie sa aj do spálne, spolu s deťmi.

Telefón na železničnej stanici nikto nedvíha. A prečo by aj, je deň pred Štedrou večerou. Na tretí pokus to predsa len niekto zodvihne. Je to Magda. Tá však o žiadnom stromčeku nevie. Pre istotu mi nadiktuje telefónne číslo na oddelenie so stratami a nálezmi. Nezabudne však podotknúť, že akási Betka z oddelenia, je na dovolenke do budúceho týždňa.

Ticho sa láme v mraze. Na chodníky sa ukladá čerstvý prašan a mesačná žiara sa odráža v bielych uliciach. Aj svetlo zapnutých televízorov vysiela z okien vizuálnu morzeovku. Ťažko v nej čítať, preto pokračujem v ceste. Na kapote zaparkovaného auta zbadám rybu. Prikloním sa bližšie. Je to kapor. Kapor, ktorého Zdena vyhodila z kuchynského okna. Veľa nezaletel, a k tomu ešte pristál na aute. Aké nedôstojne. Chytré ho zabalím do novinového papiera a vložím do kapsy k pílke. Celou cestou k Bielej vode ma opája radosť z nálezku. Keď prechádzam mostom všimnem si, že stopy, čo sme so synom zanechali v snehu sú prekryté inými. Niekto musel ísť za nami. Tašku, v ktorej si nesiem pílku si priviniem k sebe. V diaľke už vidno jedličkový háj.

V tme si človek ťažko navyberá, pustím sa do prvého stromčeka. Práca mi ide od ruky, aj jedlička sa mi pozdáva. Oprášim si zasnežené kolená, pílku vložím naspäť do kapsy a jedličku prehodím cez rameno. Predsa len môže všetko dobre dopadnúť.

Už dlhú chvíľu sa nemôžem zbaviť pocitu, že ma niekto sleduje. Pridám do kroku. Tlmené šušťanie a akýsi bľabot vyvolávajú vo mne des. Prudko sa otočím. Obďaleč na bielej snehovej vrstve zbadám tieň, najviac sa podobá čerstvo nabrúsenej kose. Jej prítomnosť si neviem nijako vysvetliť. Zasnežená pláň je holá, nikde ani živej duše. Keď sa pohnem, pohne sa aj tieň. Pílku si radšej vyberiem z kapsy a zvyšok cesty ju nesiem v ruke.

Kôru kmeňu obrežem na drevo, jedličku zastoknem do kovového podstavca. V upratanej obývačke sa stromček vyníma, zajtra sa bude zdobiť.

Do vody v hrnci dolejmem tej z bandasky. Čakám kým sa na hladine neobjavia náznaky bubliniek. Ešte vriacu ju vlejem do vane, k tej, čo si v nej plával kapor. Ako keď hady zvliekajú svoju kožu, strasiem sa prepoteného odevu a vnorím sa do pripravenej vody. Smrdí rybacinou.

Opatrne pootvorím dvere do spálne. Mesačný lúč osvetľuje detské spiace tváre, Zdeninu tiež. V tejto zostave nie je pre mňa miesta v posteli. Potichu privriem.

Štedrovečerné ráno býva vládnejšie ako tie iné. Deťom podávam ešte teplé pukance do ich malých dlaní. Tie potom navliekajú na motúziky. Jedlú reťaz neskôr zavesia na stromček. Zdena, otočená chrbtom k stolu, čistí rybu. Môj uhol výhľadu je veľkorysý. Vidím aj to, čo nechcem. Rýchly rázny rez otvorí kaprove brucho. Zdena dbá, aby bol rez plytký, vedie ho od vylučovacieho otvoru až k hlave. Obnažené vnútornosti opatrne oddeľuje od blán, z brucha ich vyťahuje na drevenú podložku. Nezabudne ani na malý modrozelený žľcový vačok. Prudko sekne nožom v mieste za dýchacími oblúkmi. Kapria hlava sa oddelí od tela.

V obývačke sa mihne tieň, je to presne ten tieň, ktorý ma v noci prenasledoval. Tieň čerstvo nabrúsenej kopy. Náhle pocítim ostrú bolesť v zátylku. Vo futuristických farbách, mi v myslí preblikáva obraz oddelenia kaprovej hlavy od tela. Snažím sa nahmatať zdroj, odkiaľ vyžaruje neznesiteľná bolesť. O to viac som prekvapený, keď ruky vidím nehybne ležať na stole medzi pukancami. Pád ľudského mäsa na zem má dunivý charakter.

Na okamih rozlišujem tvary. Je to vtedy, keď ma vynášajú z bytu hore nohami. V cudzích hlasoch rozoznávam fatálne informácie.

Vravím si: „Ja nemôžem zomrieť porážkou, veď porážajú sa len svine.“

Jedenásta

Všetko bolo zlé. Podvečer začalo pršať, bol deň pred sviatkami a navyše to bol piatok a po celom meste dopravné zápchy. Bolo prakticky nemožné dostať sa niekam preč. No napriek všetkým týmto ťažkostiam sa mnohí rozhodli odísť z mesta, pona-vštevovať svojich blízkych a najmä zapáliť symbolické sviečky na hroboch.

Na moste už dobrých pár minút stál autobus. Obyčajná modrá SAD-ka, plná cestu-júcich. Ak aj boli niektorí nervózni z dlhej cesty, nedávali to najavo. Žena vpredu si čítala časopis, dievča vedľa nej ťukalo do mobilu. Mladý muž, asi dvadsaťročný, kto-rý sedel za nimi, sa ticho pozeral z okna. Pozoroval kvapky, počúval trúbenie áut... a najmä premýšľal.

„Maťo, máš tento víkend čas?“ zavolala mu matka ráno.

„Mám čas?“ zamyslel sa.

Podľa toho, o čo ide, usúdil. Ak treba pokosiť trávnik, tak nie. Ak treba ísť pohrabať lístie v záhrade, tak to tiež nie. Hmm...

„mám čas,“ zamrmlal napokon.

„Chcem, aby si išiel na víkend pozrieť babku,“ oznámila mu mama.

Pekné, že chceš, pomyslel si.

„Vlastne som si spomenul, že tento víkend musím...“ Začal Maťo, no mama ho pre-rušila.

„Pôjdeš. Mňa celý týždeň bolia kĺby, to predsa vieš. Kristína s otcom sú v Škótsku, ak si náhodou zabudol, takže pôjdeš ty. A žiadne ale,“ dokončila a zrušila mu hovor. Normálne surovo mu zrušila hovor! Ani si poriadne nestihol vymyslieť výhovorku.

K babke na víkend... No teda pôjde, raz ho to predsa nezabije. Aj tak ju nevidel už celú večnosť. Alebo žeby nešiel? Nie, nemôže neposlúchnuť.

Zasmial sa na seba. Má dvadsať a nevie sa vzoprieť vlastnej matke.

Autobus sa tergal po hrboľatej ceste. Po chvíli zastal.

„Konečná!“ zakričal šofér a Maťo, jediný cestujúci, precitol. Akosi sa mu počas jazdy zavreli oči.

Z autobusu ospalo vyšiel vonku do studenej prírody. Chvíľu mu trvalo kým sa pozbie-ral a zistil kto je a kam ide. Poobzeral sa doprava, doľava a celkom poľahky našiel cestu, ktorá viedla až k domu jeho babky. Pamätal si ju dobre ešte z detstva, kedysi tu so sestrou Kristínou trávil každú voľnú chvíľu.

Kedysi, pomyslel si.

Vlastne, možno je dobre, že sem prišiel. Aspoň nachvíľu vypadol z toho ustavične uponá-hľaného a meniaceho sa mesta. Tu sa nikdy nič nemenilo.

Cesta bola mokrá a na zemi sa váľali kopy popadaného lístia. Suseda jeho babky, ktorú prezýval Kukaňa, ešte vždy vystavovala otrásneho krikl'ávého trpaslíka a nad dverami sa jej stále vynímal gýčový nápis „Vitajte doma“.

Presne tak, ako si to pamätal.

V dome, kde bývala Maťova babka sa svietilo len jediné svetlo. V kuchyni.

Maťo otvoril starú zhrdzavenú bránku a poobzeral sa. Pri jabloni sa čosi mihlo.

„Sára, k nohe!“ zakričal, no potom si uvedomil, že stará sučka je už dávno mŕtva. Prešiel po chodníku až k vchodovým dverám a zazvonil, no zvnútra sa neozval žiaden zvuk. Akiste sa babke pokazil zvonček a nemal jej ho kto opraviť. Skúsil otvoriť dvere a mal s'šastie, boli odomknuté.

Vošiel do chodby. Z uchyne sa ozýval hlas rádia, podľa slov, ktoré začul usúdil, že je to nejaká náboženská stanica. Babka sa asi modlí. Možno aj zaňho.

Usmial sa. Vyzul si topánky a otvoril kuchynské dvere.

Babka sedela za stolom a zašívava ponožky. Keď zbadala vchádzať Maťa, vyskočila na rov-né nohy a takmer vypustila ihlu z rúk.

„Martinko! Už si mi len tu! Myslela som si, že už ani neprídeš.“ Prišla k Maťovi a pobozkala ho na líca, na pravé, aj na ľavé.

„Toto som ti, babka, doniesol...“ Vyložil na stôl chlieb a maslo, ktoré kúpil ráno v Tesco. „Aby si nemusela ráno do obchodu,“ vysvetlil.

„Jajže, Martinko, veď obchod je zajtra zatvorený. Zajtra je sviatok Všetkých svätých, na omšu spolu pôjdeme.“

Maťo bol ticho, nemal srdce povedať babke, že v kostole nebol už asi tri roky.

„Ale si mi vyrástol,“ pokračovala babka. „Už by sa ti aj ženit' patrilo.“

V duchu sa uškrnul. Ženiť, no jasné.

„Frajerku už máš?“ spýtala sa babka.

„Nemám,“ odvetil Maťo.

Babka sa zamyslela.

„To je chyba. Ale neboj sa ty nič, poviem susede Kramárke, tá pozná dievčat, ojojój! Nejakú ti už len nájdeme.“

Maťo vrhol zničený pohľad na dlážku.

„A ty si mi už iste aj hladný, však? Sadkaj si tuto ku stolu, spravím ti mrvance s mliekom. Dáš si teraz čajík?“

„Dám si,“ povedal Maťo, hoci by si omnoho radšej dal niečo na zahriatie. Ale keď čaj, tak čaj.

„Spravím ti taký bylinkový, dobre? Sused Čižmár mi v lete natrhal byliniek, materinu dúš-ku, repík aj skorocel, tak som si nasušila. Uvidíš, to je dobrý čajík.“

Babka zmizla v komore a Maťo sa zadíval na drevo, ktoré ticho pukotalo v krbe.

„Aké je tu ticho a pokoj,“ pomyslel si. „Tu sa vždy cítim tak...tak fajn.“

Chvíľu len tak sedel, no potom si spomenul na zvonček. Trebalo by ho opraviť. Vzal z ku-chyne stolček, dal si ho do chodby a postavil sa naň. Opatrne odmontoval zvonček sponad dverí a vzal ho dolu do pivnice. Našiel nejaké skrutkovače, rozobral ho a napravil čo bolo treba. Potom ho pripevnil naspäť do chodby, vyšiel pred dvere a zazvonil. Z domu sa ozvalo pípanie.

„Čo sa deje?“ Pribehla babka k dverám.

„Opraviť som zvonček,“ vysvetlil Maťo.

Babka sa viditeľne potešila.

„No vidíš Martinko, aký si len šikovný. Už som chcela suseda Turiaka volať. Vieš čo by si mi ešte mohol kým uvarím tie mrvance? Pohrabať záhradu. Ešte nie je úplná tma, ty si mladý, zo tri razy sa pozvrtaš a máš to hotové.“

„Dobre, spravím to,“ povedal Maťo, hoci sa mu príliš nechcelo ísť niečo robiť vonku. Ale babke predsa pomôže.

Vošiel do šopy, ktorá stála pri dome a chvíľu hľadal hrable. Potom sa do toho pustil. Pohra-bal prednú aj zadnú záhradu, pozbieral popadané jablká a popritom si popisko-val „Ešte som sa neoženil...“ Ktovie, prečo mu práve táto pesnička zišla na um.

Potom si spomenul na bránku, ak ju išiel naolejovať. Aspoň prestala vŕzgať.

„Čo by som ešte také spravil...“ premýšľal nahlas, keď vtom sa spoza bránky ozvalo: „Maťo si to ty?“

Pozrel sa, kto to naňho kričí. Bola to Lenka, dcéra suseda Čižmára.

„Ahoj Lenka, áno, som to ja,“ odvetil a cítil sa strašne hlúpo.

„A čo si tu tak zavítal?“ začudovala sa Lenka. „Už som ťa dávno nevidela.“

„Babku som prišiel na sviatky pozrieť.“

„Tak to sa ešte uvidíme. Na omšu ráno pôjdeš?“

„Hej,“ povedal Maťo a sám bol prekvapený svojou odpoveďou.

„Aj ja. Tak sa maj, ja idem ešte do obchodu nakúpiť, zajtra je zatvorené,“ povedala Lenka a rozbehla sa dolu chodníkom.

Maťo ešte chvíľu stál pri bránke.

„Martinko, pod' už, mrvance sú hotové,“ zakričala naňho babka.

Mrvance boli chutné, mlieko sladké a v kuchyni príjemné teplo. Sedeli s babkou pri stole a zhovárali sa, čo má Maťo nové, čo má babka nové, kto sa popil a kto komu ukradol ovcu.

Chvíľu pred deviatou vstala babka od stola.

„Vieš čo Martinko môj, ja si už pôjdem ľahnúť a v posteli sa ešte pomodlím ruženec. Ty si tu ešte sedkaj koľko chceš a potom si choď ľahnúť aj ty, posteľ som ti už postla-la. Ráno ťa zobudím do kostolíka a potom spolu pôjdeme dedkovi na hrob zapáliť sviečky.“

Maťo prikývol a ľahol si na váľandu. Takmer okamžite zaspal. V sne a mu zdalo o babke a dedkovi, ako mali každú nedeľu, keď u nich bol, na obed hovädziu polievku a rezne; zdalo sa mu o susede Kukani, o tom ako jej raz nechtiac rozbil okno; o tom, ako bol z dedkom na poľovačke... no a nakoniec sa mu nachvíľu zazdalo aj o Lenke. Zrazu sa prebudil. Zajtra bude dlhý deň, pôjde si ľahnúť do izby.

Vstal, rozhrabal pahrebu v krbe, zhasol a vyšiel z kuchyne.

Kukučkové hodiny na stene odbili jedenásť.

Návraty

Ešte poslednýkrát pred odchodom do Anglicka tam pôjde. Tak sa rozhodla Sára včera ráno a definitívne to oznámila mame. Tá mala ako vždy plno pripomienok. „Neblázni, je predsa jeseň a na lazoch bude veľká zima. Prechladneš,“ vystríhala Sára.

Nech. Nerob z toho kovbojku mami.

„Neprechladnem,“ oponovala Sára.

„A ako tam chceš ísť? Autobus tam už nechodí. Vidiš, na toto si nepomyslela, predsa len nemôžeš ísť.“

Ale môžem.

„Vezmem si bicykel,“ odvetila Sára ticho.

„Bicykel?!“ neveriacky na ňu pozrela mama. „Vieš aká cesta vedie tam hore? Samá roklina, priepasť a možno už aj napadol sneh. A okrem toho Sára, nikdy si takú diaľku bicyklom nešla.“

Raz to predsa môžem skúsiť. Nebojím sa.

„Nepôjdem predsa celú cestu na bicykli. Zaveziem sa autobusom do dediny a až odtiaľ sa vyveziem.“

Mama prikývla a nachvíľu sa na ňu skúmavo zahľadala.

„Prečo tam vlastne chceš ísť, Sára?“

Neviem. Chcem si spomenúť ako vonia jeseň. Chcem sa dotknúť hviezd.

„Len tak,“ odvetila Sára.

Cesta do kopca bola neprijemná, naozaj to bola samá priepasť, ako ju varovala ma-ma. Sára už dobrých desať minút tlačila nahor bicykel. Otcov nový horský bicykel. Ešteže nebol dnes ráno doma, nedovolil by jej zobrať si ho. Už teraz bol celý zablatený, blatníky nebolo vôbec vidieť. Po zemi boli rozhádzané kopy listia, do ktorých veselo fúkal októbrový vietor. Spoza mrakov občas vykuklo slnko.

Tichý deň na lazoch.

Sára prišla s bicyklom až k peknému lesnému chodníku, ktorý viedol ku kaplnke. Dobre si ju pamätala. Prostá stavba so sochou Panny Márie, pred ňou niekoľko zapálených sviečok a čerstvo natrhané lúčne kvety.

„Ktovie, ako bude vyzeráť teraz,“ pomyslela si Sára.

Kaplnka vyzerala rovnako, len sklo na okne bolo trošku prasknuté. Kvety tam neboli žiadne. A sviečky... vlastne, jedna tam bola. Taká najobyčajnejšia malá sviečka. Už pomaly dohárala.

„Kto tu len mohol byť?“ čudovala sa Sára. „Na lazoch už niekoľko rokov nik nebýva.“

Nik. Je tu prázdno. Ticho.

Sára sa striasla, nechcela o tom premýšľať. Pobrala sa ďalej. Až k domu... k chalúpke učupenej pri lese.

Ako z rozprávky.

Aj susedné domy vyzerali rovnako. Síce trošku ošumelo, ale stále rovnako. V prvom dome sprava bývala kedysi tetka Hana. Tetka Hana, ktorá chovala pávy. Krásne pávy s očarujúcimi perami. Dnes už po nich nezostalo nič, len zabednené okná a namaľované pávie pero nad vchodovými dverami.

Druhý dom... na prvý pohľad sa zdal prázdny. Ale potom Sára začula... rádio? Neveriacky pokrútila hlavou a rozhodne otvorila bránku. Obišla dom a vošla do zadnej záhrady. Naozaj to bolo rádio, také prenosné. Nejaký muž v diaľke kosil trávu. „Héj!“ zakričala naňho Sára, „Pánboh pomáhaj!“ spomenula si na pozdrav.

Muž prestal kosiť.

„Pánboh uslyš!“ zakričal a zamával.

Kto to len môže byť?

Muž sa pomaličky približoval. Zrazu ho Sára spoznala.

„Mišo!“ vykričala, „čo tu robíš?“

Mišo bol jej rovesník, kamarát z detstva. Podobne ako ona, aj o trávieval väčšinu prázdnin u starých rodičov na lazoch.

Mladík sa zasmial.

„Presne to som sa ťa chcel spýtať ja. Spoznal som ťa hneď, Sára,“ usmial sa. „Ako vidíš, robím údržbu pred zimou. Už to malo byť pokosené dávno, ale no vieš.. nemal som čas,“ priznal, „a čo ty?“

Sára zneistela. „Prišla som sa prejsť,“ odvetila.

„Hm, pekný deň na vychádzku,“ súhlasil Mišo. „Kedy pôjdeš spať?“

„Idem skontrolovať dom a vraciam sa ... no večer,“ odvetila Sára.

„Výborne, aj ja! Mám tu auto tak ťa odveziem domov, ak chceš.“

„Som tu bicyklom,“ povedala Sára.

„Hodíme ho do kufra, čo? A Aspoň sa konečne dozviem, čo máš nové, už dávno sme sa nestretli.“ dodal Mišo.

Sára sa usmiala. „Tak fajn. Večer sa tu zastavím. Zatiaľ sa maj.“ Zamávala Mišovi a rozbehla sa naspäť. Myšlienkami už bola niekde úplne inde.

Teraz ju čaká dôležitá úloha.

Jej tajná misia.

Domček vyzeral stále ako z rozprávky. Akurát sa z komína nedymilo a pred bránkou ju nečakali starí rodičia, ktorí by sa vypytovali: „A čo si si vyslúžila v škole, srdieč-ko?“ a „Napiekla som ti makových buchiet, dáš si?“

Stará bránka bola zhrdzavená a nedala sa otvoriť. Sára ju jedonducho preliezla. Okná na dome boli poobliepané kartónmi a zopár lavičiek bolo prikrytých fóliou. Sára mala kľúč, hoci si nebola istá, či má ten správny. Ako však zistila, bolo to jedno, pretože dvere sa dali poľahky otvoriť aj bez kľúča. Stlačila kľučku a zaprela sa do nich. S obrovským výzganím sa otvorili. Ovanul ju nepríjemný puch stuchliny a stariny.

Vonievalo to tu ináč.

Koláčmi. Hríbmi. Materinou dúškou.

Vošla do kuchyne. Na stole, knihovni a piecke bola hrubá vrstva prachu. Zopár kníh bolo zabalených v utierkach. Sára jednu opatrne nadvihla. Biblia v hrubej koženej väzbe. Odhrnula zopár ďalších. Babička od Boženy Němcovej. Slovenské prostoná-rodne povesti od Dobšinského.

Sára cítila, ako jej po líci tečie slza. Spomenula si na nedeľné čítanie povestí. Ako stará mama vždy povedala: „Jurko, Sárka, nože mi pohľadajte okuliare.“ A Juro, jej starší brat ich vždy našiel a potom stará mama čítala o Valibukovi alebo o Troch zlatých vlasoch Deda Vševeda.

Sára pocítila hrču v hrdle. Vybrala knihy z police, oprášila ju a vložila si ju do ruksaka.

Táto kniha kedysi patrila sem, do tohto domu, do tejto police. Ale teraz už nie, ten čas už prešiel. Teraz patrí jej, do toho ťažkého ruksaka.

Presne tam.

Sára opatrne prešla do spálne. Veľká dubová posteľ bola rozobratá a rámy boli opreté o

stenu. Sára podišla bližšie a pešla prstom po pružinách. Pružiny, ktoré tak úžasne vŕzgali. Ako sa stará mama hnevala, keď na nich s Juroom skákali ako na trampolíne.

V nose ju opäť pošteklil puch puchliny. Rozhodne podišla k oknu a trhnutím ho otvorila. Dnu prenikol čerstvý vzduch. Nech vidno, že aj tu, na lazoch, sa zas žije.

Zas je tu niekto.

Ja som tu.

Otvorila dvere do poslednej izby, spálne starých rodičov. Matrace boli naukladané na sebe a prikryté priesvitnou gumou. Bolo z nich cítiť naftalín.

Aj tu otvorila Sára okná. Vyšla vonku pred dvere a sadla si na kamenné schody. Pred ňou preletel vtáčik, asi vrabec, no jej sa zdalo, že to bola lastolička.

„Dievča, dievča, lastovička...“ zanôtila si pesničku, ktorú ju naučil starý otec. Nezabudla ju. Predsa tu niečo zostalo.

Aj keď len jedna pesnička o lastovičke.

Vonku sa už takmer úplne zotmelo. Sára pozatvárala okná a dvere. Vchodové dvere dokonca zamkla, kľúč bol správny. Pohľadom sa lúčila s domčekom, so stromami, so staroznáμου vôňou lesa....

Nie, ešte niečo musí spraviť.

Zhodila ruksak na zem, ľahla si na vlhku trávu. Hviezdy. Hviezdy, aké nikde inde nie sú.

„Tento je Malý voz,“ vysvetľoval jej často strarý otec. „Hen je zas Polárka.“

Sára sa zahľadela na oblohu.

Veľký voz. Malý voz. Polárka, alebo Sírirus.

Boli tam všetky.

Sára sa usmiala. Vstala zo zeme zdvihla a s dobrým pocitom v srdci sa pobrala ku bránke. Hviezdy tu zostali, nezmenili sa. Počkajú ju.

Zrazu sa cítila ľahká a šťastná ako ešte nikdy predtým.

Líška na vode

Každý vedel, že Karolove silné zuby sa už mnohokrát zahryzli do bielych študentských prís a zadkov. Že Karol je milovník s veľkým K. Desať rokov sedával v zaprášenom kabinete bez stolnej lampy. Šero a intimita miestnosti s malým, večne zatemneným oknom mu zo začiatku vyhovovali. Pred dvoma rokmi sa však na Petra-Pavla potichu zbalil a otvoril si kaderníctvo. Za tých desať rokov, čo strávil v škole, sa tridsaťšesťkrát zamiloval a dvakrát oženil. Nie však z lásky, ale kvôli zlým rečiam. Vraj tajne obťažoval študentky s hnedými očami. Zlé reči boli viac ako pravdivé, pretože päť z jeho tridsiatich šiestich lások sa dokonca naplnilo. Alebo inak – Karol naplnil svoje lásky.

Kaderníctvo Karolovi vynášalo aj napriek tomu, že strihať sa nikdy neučil. Treba však uznať, že ofinu vedel zarovnať lepšie ako hociktorý iný kaderník v kraji. Ženy si u neho najčastejšie nechávali iba umyť a vyfénovať vlasy. Vraj sa potom cítili lepšie ako po thajskej masáži.

Je pravda, že Karol bol krásny, urastený muž. Tmavé vlasy s plytkými kútmí, bledomodré košele s vyhrnutými rukávmi, chlapsky chlpaté paže. Ženy mu postávali pred výkladom kaderníctva a pozerali na jeho vypasované rifl'ové nohavice. V prednom vrecku nosil veľký staromódny mobil. „Funguje ako hodinky,“ pobúchal sa po vrecku. Ženy mu naň volali z telefónnych búdok a potom odpadávali od vzrušenia.

Soňa do jeho výkladu pozerala každý deň. Keď šla do školy, keď šla zo školy, keď šla nakúpiť, keď zháňala červené závesy či jesenný burčiak. Karol sa vášnivo motal okolo žien s neprístupnou tvárou, okolo študentiek, i tých, čo čochvíľa odídu do dôchodku či rovno otrčia päty.

Poobede stála Soňa pred kaderníctvom znova. Hryzla do jablka, čo bolo dvakrát väčšie ako jej päšť, a prezerala si Karolove ramená pod bledou košeľou. Všimla si, že Karol nosí v kaderníctve výhradne zdravotné korkové papuče, a v tom momente si predstavila, ako mu spod paplóna cez okraj posteľe prečnievajú dokonale tvarované chodidlá. Až také krásne, že by sa ich najradšej dotkla a vyšla po nich až ku kolenám okopaným z nedeľného futbalu. Odhryzla si z jablka a čelom sa oprela o výklad. Karol ho dnes ráno umýval. Ešte voňal po alkohole.

Karol si Soňu všimol a na pozdrav zodvihol ruku. Soňa mu vzrušene zamávala a odišla. Po ceste domov si predstavovala, že sa omylom ocitá v Karolovej izbe. Svetlooranžové steny, pohodlný gauč, rádio, na okne zopár vädnúcich stromčekov, ktoré sa zamotávali do bielej čipkovanej záclony. Karol sa tam cítil ako doma – veď doma vlastne aj bol – ona iba nieisto postávala pri dverách. Čím ďalej sú od Karolovho kaderníctva, tým belšie a silnejšie sa jej zdajú jeho zuby. Hrud' mu zosvalnatela a košeľa spriesvitnela. Nohavice aj gombíky sa z neho snažili zvliecť ako z nespokojného hada. Karol stál v strede miestnosti a chcel sa jej ukázať nahý. A Soňa len čakala a dúfala, že zo slušnosti nebude musieť z jeho izby odísť.

Muži si Soňu obzerali a pískali na jej maturantský zadok. Na špičke nosa stále cítila alkohol z Karolovho výkladu. Mala dlhé štíhle nohy, vysoké čelo po mame, medzi nohami cudnú štrbinu a na ľavej ruke retiazku s drobnými okami, ktorá sa zavlnila a zliezla jej po boku až k nohám. Soňa sa zakymácala a zastala. Zodvihla retiazku zamotanú do šnúrok na topánkach. Na ceste uvidela vlniacu sa fatamorgánu, aj keď bola neskorá jeseň. Sonin žalúdok plával ako na vode.

Soňa si vyzula topánky a odkráčala do kúpeľne. Kachličky sa leskli viac ako zvyčajne, prúd vody vyzeral úhľadne ako dlhá kovová tyč. Mama stála vedľa nej a tajne ju pozorovala. Do očí si pritom nasadzovala kontaktné šošovky, aby si ju mohla lepšie prezrieť. Potom si založila ruky vbok a pokrútila hlavou.

„Čo je s tebou?“

Soňa neodpovedala.

„Tuším ťa v tej škole preťažujú. Poď so mnou.“

Posadil ju pred zrkadlo a rozpustil vlasy. Rozhádzal jej ich po pleciach a uhladil hustou kefou. Spočiatku po nich prechádzal dľaňou, potom zaboril prsty. Soni sa okamžite zavreli oči. Zazdalo sa jej, že sa v kaderníctve zvyšuje strop. Aj Karolove ruky sú zrazu akési silnejšie. V zrkadle sa zaleskli padajúce pramene jej vlasov. Na hlavu jej zostala iba lesklá koža, v ktorej sa jej tvorili plytké korytá Karolových prstov. O chvíľu už jej uši obmývala teplá voda. S ňou jej začali na hlavu vyrastať nové vlasy. Boli nasiaknuté Karolovou vôňou. Tak ako všetko – podlaha, voda, šampóny...

„Tu je ten čaj s rumom,“ začula mladý ženský hlas a buchnutie šálky o drevený stolík. Karol poďakoval a Sonine nové vlasy počúval huňatým uterákom. Soňa sa zhlboka nadýchla a rumová vôňa jej celkom udrala do hlavy. Akoby v momente odpadla. Karol jej hlavu na poslednú chvíľu zachytil mäkkou dľaňou, prehadzoval jej ju z jednej strany na druhú, dopredu a potom dokola. Soňa počula štrkot svojich stavcov. Mala pocit, že ju ktosi vystrelil na Mesiac.

„Taká si pekná,“ povedala Sonina mama a pod bradou si dojata skrížila ruky. V Soninej hlavu v momente stíchli všetky fěny a prestala šušať voňavá voda. Mohla otvorit' oči a konečne sa pozrieť na svoje nové vlasy.

„Ešte trocha laku, aby sme vlásky zafixovali,“ Karol vzal do rúk vysokú hnedú tubu a namieril ju smerom na Soňu.

„Nie, ďakujem,“ vystrela ruku a vstala z kresla. Prekvapila ju istota, s akou zrazu stála na nohách. Žiadny záchvev, žiadny neprirodený pohyb, strieborná retiazka zostala na mieste.

Karol položil lak späť a odišiel ku kase. Soňa si vtedy uvedomila, že nevie, kde má svoju školskú tašku, dokonca ani to, kedy naposledy jedla.

Soňa začala do kaderníctva chodiť častejšie. Zbožňovala svoje nové vlasy, ktoré jej vždy po umytí narástli. Zbožňovala Karola. Chodila dokonca aj k jeho domu. Pozerala mu do okien a česala si pritom dlhé vlasy.

Zoskočila z kresla a poprosila ešte o trocha laku nad pravé ucho. „Ďakujem, Karol.“

Karol zažmurkal. „Keď chceš, môžeš dopit' môj čaj, dnes som autom.“

Soňa si ho bez prehl'tania naliala do krku. „Ďakujem, Karol.“

„Nemáš za čo. Takže bude to...“

Soňa zaplatila a chystala sa odísť. Zbadala, že má na topánke rozviazané šnúry. Zohla sa k nej, ale nevedela si spomenúť, ako ich opäť zviazať.

„Ukáž,“ prišiel k nej a urobil najprv uško, potom líšku, ktorá obieha okolo lesa a vletí zajačici do nory. A boli z toho dve ušká.

„Ďakujem Karol,“ opäť povedala Soňa, „neviem, čo by som bez teba robila.“

Soni sa z kadernického kresla vstávalo čoraz ťažšie. Raz sa jej dokonca zdalo, že zrástla s jeho čiernou kožou. Karol jej však nežne prehrabol vlasy a uistil ju, že za všetko môže jej

polonahý chrbát. Inokedy mala pocit, že pri každom pohybe počuje žblnkat' vodu. „Možno ti do hlavy natiekla cez uši,“ smiala sa jej mama. Vyľakaná Soňa bežala do kúpeľne a skúsila si do ucha nakvapkať trochu vody. Kvapka sa jej ale zdala málo, a tak sa snažila strčiť hlavu pod kohútik. Mala ju však priveľkú, tak vbehla aj s teniskami na suchý zips do sprchy. Otočila kohútikom a kovový prúd jej vrazil rovno do hlavy.

Pred Vianocami už Soňa nevedela rozprávať o ničom inom, iba o Karolovi. Nejedla, nepila, nespala. Vlasy mala až po kolená. Vždy, keď sa sprchovala, lepili sa jej na prsia a na zadok, nedali sa zviazať do vrkoča ani vpratať pod čapicu. Robili si, čo chceli. Zapchávali ústa, štípali v očiach, lozili po koži.

Keď bola Soňa v kaderníctve poslednýkrát, rovno Karola poprosila o štvornásobnú dávku laku, lebo jej vlasy sú už vraj také dlhé a rozmarné, že si robia, čo chcú. Neodmietol. Prešiel ku kase a nablokoval jej posledný účet. Keď sa však obzrel, už tam nebola. Iba hladina na jeho čaji sa rýchlo triasla, akoby sa čohosi bála. Chytil šálku za ucho, zodvihol ju na prípitok a vliat si ju do krku na jeden dúšok.

*Martin Bednařík
vek 22 rokov, Žilina*

Vít'azná poviedka

Sedím v neveľkej miestnosti spolu s dvanástimi účastníkmi 44. ročníka Jašíkových Kysúc. V jednej ruke držím pohár s minerálkou a sledujem, či naozaj perlí jemne. Je to celkom upokojujúce. Zatiaľ na ňu nemám chuť, ale som si istý, že ak začne perliť niektorý z porotcov, tak ju s radosťou použijem.

Chcel by som, no nemám pocit, že by moja poviedka mala vyhrať. Myslím si, že je zo všetkých najlepšia, lenže to isté som si myslel o svojich troch predchádzajúcich. Prirástla mi k srdcu. Napísal som ju počas letného festivalu. Na 5 zadných strán paragónov zo supermarketu v Námestove v rámci čakania na kapelu, ktorá sa nazvučovala neuveriteľne dlho. Zvyšok som dopísal na izbe, čakajúc na kamaráta. Kým sa dospochuje. Čakať ma nebaví.

Na vyjadrenie poroty čakám už desať minút. Názory na diela zvyšných autorov vnímam iba zbežne.

Namiesto toho si v hlave vymýšľam názvy a prvé vety poviedok, ktoré v budúcnosti napíšem. Keď sa dostanem na rad, z minerálky už stihlo vyprchať trikrát toľko bubliniek, koľko sa v nej práve nachádza.

Prvá sa ozve pekne oblečená pani s milým úsmevom: „Som rada, že mi lichotíte, ale na vít'azstvo takéto metódy nemajú žiadny vplyv,“ a potom na mňa zvodne zmurkne.

Zamrvím sa.

Milá pani pokračuje: „Musím povedať, že vašu poviedku zatiaľ nechápem, no príde mi to ako plus, pretože som komplikovaná poetická duša a moju básnickú tvorbu tiež nikto nechápe. Taktiež oceňujem rozmanitosť vašej práce – kto v nej hľadá radosť, nájde,“ odpovie veľmi radostne. „Kto chce smútok, pre toho tam je Pasáž o smutných psíkoch, a kto si rád prečíta nesamoučelnú erotickú scénu,“ porotkyňa si pomaly vyzlečie blúzku, zdôvodní to tým, že jej je teplo, „tá tam tiež je! Rada by som zatlieskala, ale nenapísali ste, že by som tak učinila, a preto iba očarujúco sedím a prenehávam slovo kolegovi po ľavici.“

Porotca sa na mňa mlčky pozerá. Vyzerá ako niekto, kto obľubuje kysuckú tematiku.

„Som rád,“ začne, „že zastávate názor, že Čadca by sa mala stať hlavným mestom Slovenska, pretože má krásne stromy, ešte krajšiu knižnicu a jej mierna nedostupnosť by zredukovala počet lenivých idiotov, ktorí sa do Bratislavy hrnú len preto, lebo sa do nej možno dostať viacerými spojmi.“

Viete, ako mladý som liezol po čadčianskych lipách – utekal som pred hrozivými vodníkmi, ktorí vyliezali z Kysuce vždy na sviatok obdivovania panenskej krásy kysuckých pani. Touto vetou ste ma dostali. Plačem od dojatia. Moja dcéra si vás určite rada vezme za muža. Volá sa Anežka a má devätnásť rokov. Rada sa vyjadruje vulgárne, aby šokovala verejnosť.“

Vysmrká sa a poutiera si svoje slzy do spomienok.

„Chcem sa len uistiť – bude mať toto všetko pointu, však? Nie, že by sa dnes tento prvok ešte vyžadoval, pretože pointou všetkých súčasných diel by mohlo byť „Ach, som tak strašne sám/sama“, no môžeme to použiť ako dôvod, prečo by ste nemali vyhrať žiadnu cenu.“

„Uist'ujem vás, že pointu mať bude,“ usmejem sa.

„Skvostné! Nemám viac čo povedať,“ veľavýznamne sa pozrie na posledného porotcu.

Je to pán s vypestovanou bradou. „Zasadil som si ju ešte v apríli, a teraz vďaka nej dokážem určovať svetové strany. Ak potrebujem nájsť sever, stačí sa mi pozrieť, z ktorej strany na mne

rastie brada. „Až potom so mnou nadviaže očný kontakt a z jeho výrazu by som povedal, že potrebuje čo najskôr vykonať veľkú potrebu. Netušim, čo po mne chce, a tak sa takticky napijem svojej minerálky.

Prázdny pohár nemám kam odložiť. Pohrávam sa s ním. Tvárim sa, že ma fascinuje.

S hrôzou zistím, že porotcu ani po tomto mojom geste neprešiel mimický krč. Čaká, kým sa zasmejem. Nemám na to chuť. Keď nepríjemné ticho vytrhne zo sebareflexii všetkých ľudí v miestnosti, porotca s fútosťou v očiach povie: „Viete, ja som toho prečítal naozaj veľa a myslím, že mám skvelý zmysel pre humor. Vaša poviedka vôbec nie je vtípná. Bezdôvodné strieľanie si z ľudí s majestátnym ochlpením tváre naznačuje, že vy sám veľmi túžite po niečom podobnom. Možno po štíhlom španielskom fúze, možno po drevorubačských bokombradách. To neviem, až taký skvelý psychoanalytik nie som. Ale privádza ma to k ďalšej súvislosti. Mám pocit, že sa vo svojej poviedke snažíte o mierne posmešné vyznenie, čo pravdepodobne pramení z pocitu ukrivdenia, že ste minulé ročníky nezískali žiadne ocenenie. Poviem vám novinu, a to na rovinu. Viete, prečo ľudia nezískavajú ocenenia? Pretože sa nesmejú na vtípoch porotcov.“

Niektó sa zasmial. Asi tohtoročný víťaz.

Porotca sa postaví: „Všimol som si vašu posadnutosť erotikou. Tá je v tejto branži veľmi kariérnym krokom. Má len jednu nevýhodu, ktorú vám rád demonštrujem.“ Upraví si golier na košeli a hrubým elvisovským hlasom povie: „Kolegyňa, sekne vám to.“

Chabo odená porotkyňa sa bleskovo rozhorčí: „To, že som oblečená vyzývavo, vám nedáva právo dávať mi to najavo! Už zase ma obťažujete!“

„Tak ja som vás sexuálne obťažil! Vráťte sa o deväť mesiacov s dôkazom a potom to môžeme začať riešiť!“

Po tomto krátkom vystúpení ho už zaujato počúvala celá miestnosť. Umelci. Jeden hláškujúci narcista a ostatní hneď v duchu túžia byť ako on.

Mladá pani neochotne zmlkne.

„Buďme ale profesionálni,“ bradáč zmierni tón. „Vráťme sa k vašej poviedke. Prezradte nám, čo vás viedlo k jej napísaniu,“ zazíva.

„Začal som nudiť sám seba,“ odpoviem. „A ak si myslíte, že moja poviedka je plná erotiky, tak to o vás asi niečo...“

„Uvádzate, že ste ju napísali na 5 paragónov?“ skočí mi do reči.

„Len prvé dve strany. Zvyšok som dopísal...“

„Snažíte sa byť zaujímavý?“ znova ma preruší. „Máme z toho padnúť na kolena? Aký ste strašne cool a odlišný a neviem čo všetko?“

„Ak sa vám chce.“

„Toto je ten postoj, ktorý nenávidím!“ povie víťazoslávne. „Tvárite sa, že vám je vlastne jedno, či uspejete, že vám ide hlavne o to, aby ste vyjadrili názor, ale v skutočnosti chcete len naše peniaze!“

„Samozrejme, že chcem vyhrať. Inak by som ju asi neposielať do súťaže. Som rovnako chtivý ako túto Tomáš vedľa mňa. Voláš sa Tomáš, že?“

„No...áno,“ odpovie Tomáš.

„Dost' už!“ skrikne dominantný porotca. „Mám vás prečítaného a je mi z vás zle!“

Posadí sa. „Kto je ďalší? Rudolf Jašík? Kto mal tú drzosť podpísať sa ako Rudolf Jašík? No kto?“

Prečo sa nikto nehlási? Poondení mladí autori! Najradšej by som vás hromadne upálil.“

Pasáž o smutných psíkoch

Žiadna nebude! Ticho a do budy!

Na vyhlásení výsledkov si sadnem vedľa najkrajšieho z pozvaných dievčat a dúfam, že mi k víťazstvu zagratuluje bozkom. Celkom pekná predstava. Konverzujeme na vysokoškolskej úrovni. Je mi príjemne. Okolo je veľa na pohľad milých ľudí, ktorých vôbec nepoznám, a naozaj netušim, čo tu robia. Výzdoba sa tiež podarila. Udivujem sa, že je niekto ochotný dať toľko úsilia, aby sme sa my, drží a egoistickí mladí autori, cítili dobre. Dojma ma to.

Keď dievčina vedľa mňa vyhrá hlavnú cenu, zagratulujem jej bozkom.

Po skončení ceremoniálu skočím za porotcom-národovcom a opýtam sa ho, ako je možné, že som zase nevyhral nič. Najprv musím počkať, kým dožuje a prehltnie kuracie stehno a dopije mrkvovú šťavu.

„Pretože veľa iných poviedok bolo lepších.“

„V čom? Veď to všetko boli iba klasické, vzťahy riešiace, rozprávania, ktorých originalita spočíva v tom, že v porote je viac mužov, a preto vyhralo dievča.“

„Rozmýšľate vôbec nad tým, čo hovoríte?“

„Moc nie,“ uznám.

„Boli štylisticky takmer dokonalé, bez gramatických chýb a čítali sa ľahko a plynule. Čo tam po tom, že sa nesnažili o hlboké myšlienky ani originálne postupy. Toto je amatérska súťaž. Ja chápem, že si myslíte, že vaša poviedka bola najlepšia, no všetci, čo tu dnes so mnou sedeli, si o svojich dielach mysleli to isté. A to je v poriadku. Mnohí z vás napísali veľmi dobré práce. Som rád, že si za nimi tak stojíte. Nazvať svoju poviedku Víťazná je pekný nápad. Viete, ja verím, že ste ju napísali presne tak, ako ste chceli. Že ste strávili veľa času hľadaním vyhovujúcich slovných spojení a že ste mnohokrát museli zvíťaziť nad lenivosťou a opakovane čítať či editovať už napísaný text. Svojím spôsobom je víťazná. Nie je zlá. Len nevyhrala. Preto by vás to malo trápiť? Viete, v akom stave je slovenská literatúra? Najlepšie sa darí románom „zo života“. Mám Slovensko rád, no keby ho mali náhodne zvolení cudzinci hodnotiť podľa literatúry, ktorá sa najviac predáva, museli by si myslieť, že sme tu všetci retardovaní. Nesnažte sa o nič úprimné ani príliš vynaliezavé a možno niečo vyhráte. Možno aj predáte. Ako sa ale potom budete cítiť, to už nechám na vás.“ Potľapká ma po ramene. „Môžem vám dať číslo na Anežku? Mohli by ste ju vziať na výlet niekam mimo Slovenska. Mám pocit, že jej neustály pobyt doma nerobí dobre. Začala čítať nový čas.“

„Dobrý večer! Prosím o pozornosť!“

Obzriem sa. Uprostred miestnosti stojí bradatý porotca a búcha veľkou lyžicou do pohára s červeným vínom. Keď spoločnosť stíchne, prehovorí: „Chcem urobiť prehlásenie. Dodatočne a zázračne sme si uvedomili, že poviedka, ktorú napísal tento mladý pán,“ ukáže na mňa, „je vlastne najlepšia. Ospravedľňujeme sa za omyl, ale stáva sa. Teraz by sa patrilo, aby sme mu všetci rad za radom pogratulovali.“

Príde ku mne, potrasie mi rukou a pošepká: „Spokojný?“ S nepríjemným úsmevom schovaným v brade odstupí do davu.

Je ticho. Všetci sa na mňa rozpačito pozerajú a začínajú si medzi sebou šepkať. Hanbím sa. Neviem, čo povedať.

Dievčina, ktorá vyhrala, sa ozve ako prvá: „Čo to má znamenať?“

„Tento mladý muž si stále myslí, že jeho poviedka mala vyhrať,“ oznámi bradáč. „Že všetci ostatní sú pokrytci a...prečítajte si Kto chytá v žite a pochopíte.“

Pozerám sa po miestnosti. Väčšina chápe a odsudzuje.

„Došlo to dokonca až tak ďaleko,“ pokračuje môj nový úhlavný nepriateľ, „že prehlásil, že súčasná slovenská literatúra, vážení, je odpad. Typické.“

Miestnosťou preletí veľké pohoršenie.

„Ja...“ dofrasa, vedel som, že som to nemal takto explicitne napísať.

„Všetci dobre vieme, že nekonštruktívne nadávanie na slovenskú literatúru reflektuje túžbu zapadnúť do kolektívu slovenských spisovateľov. No v tomto prípade má mladý pán aj pravdu,“ bradáč sa nečakane postaví na svoju stranu a je na ňom vidno, že si toto dramatické zahrávanie sa s publikom užíva. „Boli časy, keď literatúra bývala vznešeným remeslom. Spomeňme si spoločne na

Sládkoviča, Hviezdoslava. Možno som ich nezažil, no môžem o nich v rámci všeobecného konsenzu bez pochybností vyhlásiť, že boli osobnosťami! Tí ich hrdinovia! Keby ste sa ich snažili napodobniť, dostali by ste vyznamenanie za odvahu a ľudskosť. Milovali prírodu, rýdži život! Správajte sa ale ako hrdina nejakého dnešného románu a čo dostanete? Pohlavnú chorobu! Moderné diela ma učia, že nenávidieť život je v poriadku. Že to je niečo príťažlivé. Sú plné erotiky. Keď si čítam nových slovenských autorov, mrvím sa na mieste a žena sa ma pýta, či som v poriadku. Či si nepripadam ako idiot. A prečo sa radšej nevenujem niečomu užitočnejšiemu. Nenávidím vás, súčasní autori! Každý rok

mi ponúkate svoje erotické texty a ja som sa rozhodol túto skutočnosť konečne využiť. Taktó verejne chcem na súčasnú slovenskú literatúru podať žalobu za sexuálne obťažovanie! Stala sa z toho veľmi osobná záležitosť. Všetkých si vás práve teraz predstavujem nahých. Áno, aj vás,“ ukáže smerom na nás, mladých autorov.

„Vás najmä,“ oznámi víťazke. „A nie je to preto, že by som mal trému.“

„Pán Bradáč?“ ozve sa z davu neznámy návštevník.

„Moja brada symbolizuje veľkých slovenských spisovateľov! Ako si dovoľujete urážať ma! Ale inak...ehm...áno, volám sa Bradáč. Čo si želáte?“

„Chcete azda riecť, že moderná slovenská literatúra je nedostatočná?“

„Keby sa nepredávali tie diela, ktoré nepriamo označujete za sračky, knižný priemysel by vymrel.

Chceli by ste mať na svedomí vymretie priemyslu?“ odvetí mu.

„Nuž, to by bol reku nešťastný krok.“

„Vravíte, že treba do literatúry vniesť viac úprimnosti a radosti zo života?“ opýta sa ho niekto iný. Pred odpoveďou sa porotca opije. V polke fľaše ho chytil kašeľ a porozlieva víno okolo seba. „Sú omnoho dôležitejšie veci ako literatúra,“ vyhlási temným hlasom. „Problém so spisovateľmi, ktorí píšu úprimne, je ten, že sa ničím nelíšia od ľahkých mužov a žien. Predávajú samých seba. Je dôvod, prečo je to, čo nazývame súčasnou slovenskou literatúrou, kopou neúprimných kravín. Sme krajina s tradičnými hodnotami a nesmieme podporovať takých nehorázných hriešnikov, akými niektorí mladí autori nepochybne sú. Keby bolo iba na mne, tak by som sem polovicu z pozvaných nepozýval.“

Vy, slečna,“ obráti sa na víťazku, „ste jediná, ktorá napísala kvalitnú neúprimnú poviedku. Neverím, že každé ráno na Kube predávate heroín a večer zdieľate sprchový kút s miestnym mafánom. Vyhrali ste právom. Môžete odísť. Urobte to, prosím.“

Dievčina trochu váhavo opustí miestnosť, a keď za sebou zavrie dvere, všetky svetlá zhasnú. Vidno len pouličné lampy niekde v diaľke.

„Čo sa deje?“ opýta sa Tomáš.

Zrazu sa uprostred miestnosti objaví svetielko. Je to plamienok zapalovača. Bradáč, držiac v druhej ruke plechovku s deodorantom, zakričí: „Vás ostatných preventívne upálím!“

Rozbehne sa proti mne, ale vzápätí sa potkne o stoličku. Nemal zhasínať a možno by ju aj bol uvidel. Taktó skončil s horiacou bradou. Výkrikovanie latinských ani staroslovienských viet mu nepomáha a onedlho mu horí celá hlava, sako, stolička, o ktorú sa potkol. Nikdy sa nedozvieme, či to myslel vážne, alebo išlo o teatrálny vtíp, ktorý sa skončil katastrofou. Stôl je v plameňoch.

„Bradáč zomiera za svoje presvedčenie. Asi musel mať pravdu! Zamyslite sa. To, že súčasní autori píšu erotické príbehy, je v poriadku, pretože všetci dobre vieme, že tak ani náhodou nežijú. Sú to len neškodné nezmysly. Sexuálne fantázie prenesené na papier. Lenže, mnohí z prítomných mladých autorov vystavali svoje poviedky na všedných problémoch, snažia sa nás pomocou krkolomných figur a tróпов za každú cenu presvedčiť, že sú prudko unikátni a večne nepochopení, vylievajú si srdcia nad neúspešnými romantickými vzťahmi a je obrovská nuda niečo také čítať, z čoho priamo vyplýva, že píšu úprimne.“

„Je to z ich textov cítiť!“

„Áno!“

„Odmietam ich práce zverejňovať. Ja si to na svedomie nevezmem!“

„Kolega, trepete blbosti. Úprimnosť nie je hriech.“

„Možno nie, ale patrí do malých nezávislých vydavateľstiev. Nech si to berú na starosti hipsterské organizácie. Pani porotkyňa, vy ste často zhulená, postavili by ste sa na stranu mladých autorov?“

„Samozrejme! Nezávislé sú jediné vydavateľstvá, ktoré vydávajú kvalitnú literatúru.“ Na chvíľu sa zamyslí, čo tým vlastne chcela povedať, a napokon vyhlási: „Slovenská poézia je na veľmi dobrej úrovni!“

„Poeti sú ľudia, ktorí sa nevedia vyjadrovať zrozumiteľne!“

„Práve naopak – poeti sú nadľudia!“

Oheň sa ničím nerušene rozširuje.

„Ja si zase myslím, že mladí autori príliš rýchlo strácajú tvár, pretože sa v zúfalej túžbe čo najrýchlejšie uspieť pripodobňujú tomu, čo práve frčí. Preto sa mi občas celá scéna zlieva v jedno homogénne teleso, ktoré ma už nemá čím prekvapiť. To je ale obrovská škoda. V literatúre si predsa môžeš robiť, čo chceš. Načo strácať mladosť snahou stať sa veľkým autorom? Na to bude dosť času po tridsiatke.“

„Dopúšťajú sa z nás všetkých najväčšieho previnenia. Premrhanej príležitosti!“

„Lenivé pijavice lekárske!“

„Mor ich!“

Päť ľudí z davu sa rozhodne ubiť nás stoličkami, dvaja sa im v tom snažia zabrániť a ostatní zmätene pobehujú po nedobre osvetlenej horiacej miestnosti. Je to neprehľadný masaker.

Po krátkom pozorovaní možno dospieť k záveru, že alkoholici horia rýchlejšie ako nalakované drevo.

Prvý mladý autor zomiera pod kopancami starého literárneho kritika: „Za Tajovského! Za Švantnera! Za všetkých zdržanlivých chlapcov! Tu máš!“

„Utekajte! Ja ich zdržím!“ kričí na nás poetická porotkyňa. „Poďte!“ osloví nás národovec. „Dostanem vás von!“ Otočí sa a vrazí päťou do tváre útočníkovi, ktorý na neho vyskočil ktovie odkiaľ.

Utekáme dlhou chodbou, po schodoch, ďalšia chodba, schody, je to bludisko.

Pred nami horí ohník.

„Kde sa tu vzal?“

„Je metaforický. Musíte ho preskočiť ako Jánošík!“ Dvaja mladí autori, tí, ktorí vo voľnom čase nešportujú ani nechodia do prírody a v nezdravom tele majú nezdravého ducha, končia v plameňoch.

Vraj sa s nimi nemáme zdržiavať. Vraj by sme sa od nich aj tak nedočkali ničoho duchaplného.

Sme vonku pred vchodom.

„Utekajte! Mladí autori, zachráňte slovenskú literatúru! Stal sa z nej moloch riadený veľký-

mi vydavateľstvami z Bratislavy! Vráťte do nej úprimnosť! Nespútanú radosť z tvorenia! Radosť zo života! Nebojte sa toho!“

Po týchto slovách padne národovec na zem a zahynie vo svojom rodnom kraji. S úsmevom na tvári a tvárou na chodníku.

„Prečo zomrel? Videli ste, že by bol zranený?“ opýta sa zmätene mladá autorka Ľubka.

„Možno bol už dlhšie zranený vo vnútri.“

„Možno to tak funguje. Že keď zo seba konečne dostaneš von to, čo máš na srdci, tak spojne odídeš na druhý svet.“

Národovec sa pokúsi postaviť.

„A možno žije.“

„Ešte som zo seba nedostal von to, čo mám na srdci,“ oznámi nám zadychčane a v momente sa upokojí a zväžnie. Pozerá sa nám do očí. Má prosebný výraz.

„Postarajte sa konečne niekto o tú moju zle vychovanú dcéru! Prosím. Správa sa ako dvadsaťročná pipka. Potrebuje nájsť aspoň trochu lásky.“

Vonku nás stojí deväť. Sme mierne rozrušení. V kysuckej knižnici niečo vybuchne a na streche sa spustí požiar. Počujeme ďalšie výkriky.

„Fúha, slovenská literatúra je riadne v prdeli,“ skonštatuje Tomáš. Chvíľu sa kocháme nočnými plameňmi. „Dvadsaťročná pipka. Ja ju teda zachraňovať nebudem.“

„Ani mne sa veru nechce.“

„Ani mne.“

„Mne tiež nie.“

„Podťe si radšej niekam sadnúť.“

„Dobrý nápad.“

Radovan Potočár
vek 19 rokov, Levice

Ja a Maroš, Maroš a ja

Keď je najhoršie, vozím sa električkou.

Prezerám si ľudí, jedného za druhým, a dávam si ťa dokopy.

Tvoje vlasy. Isté dievča má vlasy úplne ako ty. Jedna žena tvoje líca, nos aj bradu. Kresliem si ťa na okno, aby som si vás mohol porovnať. Dievča s vlasmi som si nesmierne obľúbil.

Dnes ideme električkou na obed do jedálne. Ja a Robo. Rado. Možno Roman. Rolo. Nie som si istý. Na mená pamäť nemám.

Po mene osloviem len Izabelu a Ismériu. Majú dokonalé mená. Raz ich určite obsadia do nejakej rozprávky. Z nových spolužiakov si pamätám iba tie.

Iza hovorí, že mám vizuálnu pamäť.

„Eľina.“

„Elena?“

„E-ľi-na!“

„Eľija.“

Zaľúbil som sa do teba ešte skôr, než som sa naučil tvoje lotyšské meno vysloviť.

Učila si ma ho celý večer. Musel som sľúbiť, že kým odidem, naučím sa ho perfektne. Mal som na to dva týždne.

Tancovali sme na americké a lotyšské hity. Tvoje obľúbené pesničky som si okamžite obľúbil.

Zachutili mi tvoje cigarety. Slimky, decentné. Pri každej som ti opakoval, že cigarety mi vlastne smrdia, som sociálny fajčiar, fajčiar z donútenia, vyfajčím možno jednu, dve za mesiac.

Na konci som ťa pobozkal so samozrejmosťou, akoby som ti podával kabát alebo nalieval minerálku. Vyzerala si šťastne. A mne tak trochu odľahlo.

Na druhý deň si mi ukázala Rigu, večer prsia.

Bolí sme na moste. Potom na námestí. Pri veži. Na hradbách. Pod hradbami. Na jeden deň som sa zbláznil do architektúry.

„Milda patrí ako bohyňa lásky medzi kľúčové postavy lotyšskej mytológie. Jej uctievanie je spojené už s príchodom prvých kmeňov do pobaltskej oblasti. Milda je symbolom lotyšskej nezávislosti. Socha bohyne stojí na tomto mieste ako súčasť pamätníka slobody od osamostatnenia krajiny.“

Prekladala si mi tabuľu na pamätníku, prehrabávala sa vo vlasoch a voňala.

„Voniaš.“

Večer sme sedeli na tvojej posteli, ovoniaval som ti šiju a masíroval plecia.

Tváriala si sa, že ťa bolí chrbát a nutne potrebuješ masáž. Tváril som sa, že chrbty masírujem bežne.

„Trochu slabšie, Maroš.“

„Teraz pritlač!“

Masíroval som ti plecia, chrbát a dlane. Potom boky. Stehná. Hovorila si, nech s tým prestanem a odopínala si podprsenku.

Zvyšok večera si sťahovala brucho a dýchala prsiami. Neskôr si si prstami robievala na

bruchu valčeky a ukazovala mi, aká si tučná.

„Nie si tučná.“

„Nemáš hrubé lýtky.“

„Máš ideálne miery.“

„Naozaj.“

„To znamienko je pekné.“

„Vyzeráš fantasticky.“

Za dva júnové týždne si si ma dokonale vycvičila.

Električka je naplnená ľuďmi až tak, že mám pocit ako veľkom meste. Nepotrebujem na to metro, Starbucks ani mrakodrapy.

Vyzliekam si kabát, potom ďalšie dve vrstvy. Hovoria, že je studený október.

Mám tvoje tričko, pečiatkové. Pôvodne biele, s pečiatkami na hrudi a tvojimi iniciálkami niekde na rukáve. Alebo na chrbte. Neviem. Odkedy si periem sám, trička sa po každom milovaní v práčke podobajú na seba čoraz viac. Iza by bola schopná odprisať, že chodím v tom istom. Zatiaľ som pral dvakrát.

Chlap s barlou mi pohľadom oznamuje, že ak ho nepustím sadnúť, bude kričať. Púšťam ho. Šomre, sadá si.

„Jak se člověk nadře, než umře!“ zasmej sa a točí sa zo strany na stranu, akoby sa mal začať smiať každý.

Nereaguje nikto. Starký pridáva: „Vystupuj na Václavské, pak mě probudíte. Jestli to ještě půjde!“

Nič. Vyzerá dotknuto. Určite sa s aforizmami trápil celý večer. Na ďalšej zastávke vystupuje, možno to skúsi na inej linke. Táto šalina zmysel pre humor nemá. Šalina, električka, to je jedno. Tramvaj je výraz pražský, cudzí, snobský, tu nie sú tramvaje, ale šaliny; áno, je to na hlavu.

Ostávam stáť. Usmievam sa na všetky ženy a mykám hlavou ku sedadlu. Robím dobrý skutok. Mimochodom, som vegetarián. Už mesiac. Nejem ani párky. Mračim sa na ľudí v kožených kabátoch. Jednoznačne odsudzujem mucholapky.

Zvyšok cesty stojím v električke a dvíham si karmu.

V tretej triede Maroša prihlásili na prvé sväté prijímanie. Kúpili mu bielu košeľu a nohavice zdedil po bratovi. Prvý oblek dostal na birmovku.

„Na birmovku pôjdeš v obleku! Ako ostatní,“ slabikovala mama.

Maroš mal pekné detstvo, vzorné správanie a prikladné známky. V izbe mal zakladač na diplomy. Neskôr šuflík vyhradený na pochvaly a vysvedčenia.

Do školy vozili Maroša autom. Po vyučovaní ho zaviezli na krúžky, výtvarnú a klarinet, a z krúžkov ho niesli domov, aby si napísal úlohy.

„Nepatrí sa chodiť po vonku.“

Na prázdniny vozili Maroša k babke. Oberali marhule, jahody, maliny a ríbezle. Kým babka varila obed, Maroš sa hrával so slimákmi. Niektoré choval v škatuli s trávou a listami. Niektoré vyťahoval z ulít a učil plávať v sude.

V nedeľu chodili do kostola. Modlili sa za starého otca a po omši stáli na ulici s babkami. Zvyšok nedele nepracovali.

„V nedeľu sa pracovať nepatrí.“

Sedeli v kuchyni, pozerali televízor a ak bolo v nedeľu pekné, chytali na dvore mačky. Mačiatka. Babkina mačka ich mala každé leto aspoň štyri. Kým boli malé, nikdy ich nenašli, babku to rozčuľovalo, nemôže ich živiť všetky, ale ako ich pohľušiť - nedajú sa chytiť, vyrástli, behali za

nimi s babkou ako blázni, skúšali pasce, chytali ich do vriec a keď sa to podarilo, babka utekala s vrecom na most; Maroš počúval mňaučanie, prehltal sople a tajne si utieral slzy.

Neskôr dal Marošov otec mačku sterilizovať a rozplakala sa babka. Ako mohol, veď je to kruté, nehumánne, ako to mohol cice urobiť? Pán Boh ho za to potresce. Istotne.

Ležali sme na tráve a tvárili sa, že je nám teplo, že letá v Lotyšsku sú dlhé, suché a horúce. Bol to náš posledný večer.

Keď sa začali ukazovať hviezdy, prišlo ti na rozum hovoriť o Bohu.

„Ak existuje, určite musí byť tu. V tebe, vo mne. Všade okolo. Odtiaľto zdola vidí všetko.“

Napadlo mi, že bude romantické, ak na to nepoviem nič a dám ti pusku na pery. Zamračila si sa. Vyzerala si, akoby som ťa práve vyrušil. Pozerala si na oblohu, mlčala a po lícach sa ti potichu spúšťali slzy. Mám zostať.

V hrdle mi narástla hrča a odrazu som sa cítil ako úplne, úplne malý.

Veľmi som chcel povedať niečo aspoň trochu smiešne.

„Asi máš pravdu. Musí byť tu. Čo by tam hore sám robil?“

Potom mi napadlo vyslovovať tvoje meno. To ťa rozosmeje vždy.

„Élina.“

„Eliňa.“

„Elina.“

Krútila si hlavou a pobaveno odfukovala, Maroš ty si prípad, ty sa to nenaučíš nikdy.

„A vravel som ti už, čo u nás to tvoje meno znamená? Elina? V hlavnom meste tak hovoria električke. Že Elina.“

Konečne si sa rozosmiala.

Stojím v šaline a všetci okolo mňa niečo robia. Každý sa tvári tak zaneprázdnené, až z toho začínam mať výčitky.

„Poriadny človek má vždy niečo na práci.“

Študentka pri okne venuje všetku pozornosť nechtom. Dva hlasy za mnou sa bavia o futbale. Ten hrubší by vymenil trénera, útok aj obranu, tenší nedá na Kométu dopustiť. Pán s aforizmami určite pokračuje na inej linke.

A Rolo sa učí. Ignoruje ma celú cestu.

„Veď sa neuč,“ hovorím, „nie je skúškové.“

„Keď to nezanedbám teď, budem mať neskôr klid. Pšipadne si proctu niečo navyše. No žekni Maroši, že to nedáva zmysel!“

Chápavo prikyvujem, teším sa z jeho esperanta a ďalej sa nepýtam nič.

„Treba sa učiť.“

Podvedome si kontrolujem mobil. Od júna som si vypestoval celkom slušný zlozvyk. Mám zaplatený internet v mobile a nainštalovaný messenger. Podľa toho, či mi pišeš, som sa naučil deliť dni na dobré a zlé.

Októbrové dni sú zlé. Všetky.

Pamätám si prvý. Bola taká hmla, že z postele sa zdalo, akoby sme ju mali aj na balkóne. Robo konštatoval, že je prvý žijen, definitívne sa začala jeseň. A semester.

Prvého októbra si mi napísala. Dávaš si pauzu. Na rok. S frajerom idete do Londýna, budete pracovať, naučíš sa jazyk. A gap year. A tak.

Októbrové dni sú zlé. Hmlisté a upršané, peši sa chodiť nedá.

Začiatkom mesiaca som si vybavil električku.

Myšlienkový palác Levoša Monáka

„Môj myšlienkový palác obsahuje miestnosť cieľov, hodnôt, miestnosť princípov k správaniu životu, miesto na uloženie osobných informácií a celé jedno poschodie na prechádzky po vlastnej minulosti...“

Z myšlienok ho vytrhla teta, ktorá mu skríkla takmer pri uchu, keď ho míňala. „Deti, správajte sa slušne, čo si len pomyslia ľudia!“

Také zbytočné myšlienky a pocity. Svet je preplnený pocitmi, lebo ľudia sa nimi nezaoberajú, nechávajú ich len tak sa povalovať v hrudníku, bruchu, či v hlave. Ale Levošov svet je tiež taký. Dnes, keď príde domov, zapracuje na jeho zmene.

Cítiac blížiacu sa náruč prírody a tešiak sa ako Jerguš Lapin, nahádzal do malej tašky nejaké ovocie a vybehol cez bránku z dvora. Obzrel sa a aj spolu starý rodinný dom v ňom vyvolal množstvo pocitov. Len melancholických, ktorým sa nerád oddával. Iba preto, že sa s nimi ešte nekonfrontoval. Ale príde na to čas.

Viac obľubuje magické pocity. Odhodlane prekročil hlavnú cestu a dolu kopcom zbehol prašným chodníkom na lúku. Popod klenbu stromov sa dostal k hrádzi, za ktorou bujnela úzka zelená riečka. Vystúpil na hrádzu, rozosmial sa a dal do behu. Utekal a bežal, ale nebol to únik. Šiel v ústrety šťastiu a svojej budúcnosti. Dostal sa k miestu kde sa rozostupovali stromy a prevšivala riečka. Stále usmievajúc sa, sadol si na dosku pribitú medzi dvomi stromami a nemo hľadel na búrlivú vodu dorážajúcu na kamene trčiace z rieky.

Na tomto mieste, ktoré mu prináša vnútorný pokoj, má v pláne posunúť hranice mágie ďalej. Povzniesť myšlienky tam, kde ich má len málo ľudí, čo je neuveriteľná škoda. Hľadajú mágiu a vytvárajú fantáziu tam, kde nie je, vsugerujú si znamenia a oddávajú sa poverčivosti, ktorú vytvorili iní. Lahšie je niečo prevziať ako vytvoriť. Pri zaspávaní si so zatvorenými očami predstavujú mágiu. Keby ich radšej otvorili a uvideli skutočnú.

Vnútorný dialóg sa zvrhol na monológ a začal rozprávať o sebe.

„Život je veľká otázka a ja sa otázkam nevyhýbam. Ak niečo ide hladko, väčšinou to ide dolu kopcom. Ja chcem ísť nahor! Prekonávať prekážky. Chcem posúvať svoje hranice. Nechcem kopírovať správanie iných, ich životný štýl a ich omyly. Oni tiež iba kopírujú a ja som šťastný, že som si uvedomil, že som to robil tiež. Môžem sa resetovať a vytvoriť si vlastný život. Svoje návyky, vlastný pocit pohodlia v prospešných veciach, dať udalostiam a ľuďom okolo mňa zmysel a dôkaz, že šťastný život je výsledok, nie náhoda, či osud. Všetko je len v mojich rukách. Môj život už od plienky určujú moje myšlienky. Toto je fantázia!“

Ponorený v meditácii sa Levoš v myšlienkach ocitol pred svojím osobným palácom. Túto myšlienkovú mágiu nevymyslel, ale ohromne ho fascinovala. Palác postavil hlavu z množstva budov, ktoré dôverne pozná a ukladá do nich vo forme obrazov všetko, čo si chce zapamätať. Sú poprepájané pomyselnými chodbami a gobelínovými skratkami, ktoré odkukal z Rokfortu. Vďaka dôkladnému kódovaciemu systému, ktorým previedol každé číslo na písmeno, si dokáže veľmi dobre uložiť a tým pádom aj zapamätať a hocikedy vyvolať neobmedzené množstvo dátumov. Číslaprehodí na písmená, z ktorých poskladá meno niekoho známeho, ktorého potom umiestni do miestnosti. Takéto výjavy, navyše lokalizované na presnom mieste v dôverne známej budove si uloží do mozgu v priebehu stotiny. Kedykoľvek potrebuje hocičo vyložiť z pamäte, vstúpi do miestnosti a dešifruje.

Zvonku si svoj palác vizualizoval ako barokový mrakodrap s hradnými strieškami. Tieto typy budov v ňom upevňovali pocit čarovnosti. Na tomto mieste sa rád hral. Bezpečné by bolo vytvoriť si palác a nemeniť ho, iba pridávať miestnosti. Ale on mal rád fantáziu. Preto nevytvoril schodišťa, ale pri každej dvere postavil výzorom malú telefónnu búdku – teleport. Otvoril vřgavé dvere, už bol natoľko skúsený, že počul zvuky, cítil chladný dotyk kovu keď otváral dvere a tlak na prste keď stláčal tlačidlo.

Skôr ako začne zaplňať miestnosti novými informáciami, rozhodol sa, že skontroluje už zariadené miestnosti. Do prvej miestnosti na prízemí uložil osobné údaje svojej manželky. Potlačil kľučku na dverách a zočil Homera Simpsona, sediaceho na gauči. Lietal okolo neho ďateľ. To bol jej dátum narodenín – 2.9.1987. Takto na neho nikdy nezabudne. Na pravej strane fajčil Zorro zvyčajnú fajku Sherlocka Holmesa – meniny, a Albus Dumbledore spolu so Snapom naháňali po miestnosti prasa, teda presnejšie povedané, rodné číslo. Zasmial sa a vyšiel. Tešili ho neobvyklé a komické situácie, ktoré sám vytvoril. Ak toto nie je myšlienková mágia, je to prinajmenšom fantázia.

Kurz je dôležitý. Na prízemí ukladal iba informácie, ktoré bežne potrebuje. Osobné informácie členov rodiny, prihlasovacie mená a heslá. Bolo tu trinásť dverí. Každú učebňu dôverne poznal aj z reálneho sveta, preto si ich veľmi dobre pamätal. Na prvé poschodie, ktoré nazýval Goals hall, ukladal svoje životné ciele. Čerešničkou boli predstavami vytvorené úchvatné maľby na chodbách, ktoré boli odrazmi všetkých jeho dosiahnutých úspechov. Samozrejme, v skutočnosti ich ešte len dosiahne.

V jednej chvíli si zmyslel nový cieľ. Zastal medzi trinástym a štrnástym obrazom a z vrecka vytiahol kúsok dreva, z ktorého rozložil stojan na obrazy. Otočil sa okolo svojej osi a mal pripravené plátno a farby. Namaľoval červenú sošku, videl ju veľmi jasne a namaľoval seba. Sošku slávnostne zdvíhal nad hlavu, bola mierne pokrútená, aby odrážala fantáziu vloženú do jej návrhu i do diela, ktoré ju vyhrá. Pribil kliniec na stenu, obraz však iba postavil uprostred chodby a odišiel. Príde ho zavesiť 10. Novembra.

Túto veľkolepú sieň odpozeral z príbehov odohrávajúcich sa v hradných sieňach, obešných umeleckými znázorneniami víťazstiev udatných rytierov nad ľvami a inými šelmami. Koniec koncov, život je najdôležitejšia bitka. Tým väčšmi si zaslúži obrazy. I keď toto nie je koniec, je to začiatok. Obrazy dobre poslúžia ako mapy.

Ostatné časti poschodia nechal nepovšimnuté a vylodil sa z teleportu na poschodí princípov. Stavia túto pyramídu od základov, chronologicky. Najskôr postavil myšlienky svojich cieľov, potom rozšíril palác o druhé poschodie, kde uložil princípy, ktoré musí vtransformovať do svojej osobnosti, aby mohol prvé poschodie zhmotniť v realitu.

Na tretie poschodie, do Dreams hall, si chodí každé ráno pre energiu na cestu životom. Odohrávajú sa tu šťastné chvíle, plné pocitov lásky, úspechu a víťazstva, ktoré zažije. Dodáva mu to vieru, vedomie, že je to naozaj možné. Celý svet sa skladá z myšlienok. Pocity sú zafarbené myšlienky, ale je medzi nimi rozdiel. Asi taký ako rozdiel medzi silou Petra Parkera a Spidermana. Myšlienky omotané emóciami sa stávajú silou, benzínom.

Levoša, pokojne sediaceho na doske pri rieke, začala obletovať osa. Posadila sa mu naruku, voľne položenú na kolene a pomaly sa prechádzala po pokožke. Epipen nepovšimnuto ležal na zemi...

Levoš vystúpil z teleportu na treťom poschodí a zatlieskal rukami. Na chodbe sa rozozvučala pieseň Eye of the Tiger, a hopkajúcdo rytmu vošiel do najbližšej miestnosti. Jeho domov. Budúci, taký aký bude, ale tu je taký už teraz. Prešiel do svojej pracovne, usadil sa do koženého kresla, chvíľku v ňom sedel a nechal plynúť pocity. Spokojnosť, radosť, naplnenie,

zimomriavky. Podišiel ku stolu, na ktorom mal rozložené papiere, ktoré naposledy nedoriešil. Tak ako spoločnosť prechádza na digitálnu formu a formuláre uchováva elektronicky, on si ich začal viesť a uchovávať v paláci vo svojej hlave. Študoval svoje pocity, myšlienky a motívy. Práve riešil názory ľudí, ktorí vraveli, že dobro a zlo neexistuje, sú to len extrémny jednej a tej istej veci. Záleží od uhla pohľadu.

Za dvojkrídlovými dverami vedľa knižnice sa ozval buchot malých rúčok dopadajúcich na masívne tmavé dubové drevo. Otvoril ich a dnu vleteli dve malé, napoly blondavé baculaté stvorenia. Vrhli sa na svojho otca a objímali ho. Levoš sa smial od radosti a šťastia a objal svoju manželku, stojacu vo dverách. V pozadí počul hrať *Štyri ročné obdobia*. Toto je životným úspechom, hlavnou hodnotou, takto to bude.

Osa na Levošovej ruke zaliezla pod dlaň. Teplo a pot ju vystrašili a ona uhryzla. Osí jed začal Levošovi prúdiť do celého tela a jeho srdce začalo náhle opúchať. Biť plytkejšie a slabšie, ale on to nevnímal...

Vivaldiho hudba začala hrať v divých taktach, a Levoš sa začal pohybovať voľnejšie. Myšlienkový palác dosiaľ nebol taký zreteľný a ostrý, pomyslel si. Ako veľmi sa v meditácii za tie týždne zlepšil! Lahkosť však bola spôsobená fyzicky. Zapol videoprojektor a deťom a manželke ustlal na koženom gauči. Sám si sadol za stôl a uvažoval. Prerušované sa pozeral na šťastnú, už spiacu rodinku, a očami prechádzal starožitnú knižnicu a vlastnoručne vyrezané masky Inkov na stenách. Cieľom každého človeka je šťastie. Je to skôr rozhodnutie ako cieľ. On je rozhodnutý. Preto stavia vlastný palác myšlienkovej a duchovnej sily. Uskutoční a vykoná všetky monumenty umiestnené na prvom poschodí.

Papiere o relativite dobra a zla roztrhal, pobozkal celú rodinu a vstúpil do teleportu. Premiestnil sa späť do prírody a kráčal pár krôčikov k čistinke, kde sedel. Rád sa vracal takto, nie proste iba sa zobudiť, rád vstupoval do svojho tela. Odhrnul husto obrastený konár. Na zemi ležal epipen. On tam nebol. V prachu bolo vidieť stopy viacerých ľudí. Skúsil sa zobudiť, no nepodarilo sa mu to. Zľakol sa a všetko sa zošerilo.

Uvedomil si, že sa vôbec nemusí namáhať, aby si krajinu zobrazoval v mysli, proste ju videl. Snažil sa prísť k hlbším myšlienkam, zamyslieť sa nad sporom so susedom, ktorý musel ráno riešiť, ale nedarilo sa mu zväziť celú situáciu. Niežby nevedel rozmýšľať, len jeho myseľ ten problém vyfiltrovala, akoby nemal zmysel.

Netušiac čo sa deje sa vybral po chodníku domov. V meditácii sa nič takéto stať nemôže, musí sa proste zobudiť. Vždy. Bdie? Či sníva?

Potlačil kľučku na bránke. Neklesla ani o piadť. Zaprel sa viac, oboma rukami, prepchal ruku cez diery medzi latkami, tlačil kľučku aj zvnútra. Žiadny účinok. „Pche,“ zahundral a preskočil plot. Prešiel k vchodovým dverám a s miernou úzkosťou v žalúdku sa dotkol kľučky. Nepoddajná. Nemohol otvoriť bránku a už ani dvere. Ako sa dostane dnu?

Skúsi zadný vchod. Prešiel za roh a na dvore, uprostred jeho úzkostlivo udržiavaného trávniku niekto sedel. Podivný človek. Šedivé vlasy po pleciah a úsmev od ucha k uchu.

Neznámy kývol hlavou na znak pozdravu. Zarazený Levoš akt zopakoval. Chlapík sa postavil, úsmev sa zmenil na súcitný, elegantne vzniesol ruku do vzduchu a povedal: „Levoš, ľudia zomierajú každý deň. A ty si to stihol už dnes,“ rozrehotal sa.

Levošovým žalúdkom behom sekundy akoby prešli všetky jedlá, ktoré počas života zjedol. Nechápal, čo sa udialo, ani na čom sa ten podivný človek smeje.

„Ale...ved' som tu. Stále som tu...“ hlesol slabým hlasom.

„Berieš tú správu celkom dobre,“ skonštatoval. „Čo mi vravíš, že tomu neveríš. Sleduj.“

Začal sa prechádzať po trávniku, stebľa sa pod jeho váhou zdanlivo ohýbali, no stopy nezačínal. Akonáhle zdvihol nohu, tráva vyzerala ako predtým.

„Si tu. Ale nie fyzicky. Nemôžeš ovplyvniť absolútne nič. Dokonca ani nevidíš farby. Ty ešte áno, je to moc čerstvé, myseľ si pamätá. Ale farby sú len výplodom mozgu.“

Nevedel čo povedať. Je mŕtvy. Ale... „A prečo si sa na tom smial?!“

A znovu sa išiel rozpučiť od smiechu. „Pretože ja som tiež. Haha. A nie je to také zlé ako by si si myslel. Práveže môžeš byť rád. Mohol som sa ti predstaviť aj ako diabol.“

„Si diabol?“ Levoš zdesene odskočil, až sa potkol o postrekovač a pri snahe udržať rovnováhu z okennej parapety zhodil črepnik. Rozbil sa na márne kusy. No len čo zažmurkal očami, znovu tam bol, nepoškodený.

„Haha toto som mal na mysli. Nie som diabol. Hneď je ti lepšie, však?“ poklepal ho po pleci. „Som obyčajný človek ako ty, vo svojom prvom živote som robil úradníka a písal poviedky.“

„Takže skutočná pravda je reinkarnácia?“

„Ha, neulahčujem ti to. Nie, prvým životom nazývam svoj pozemský život.“

„Ehm ehm, stále sme na Zemi.“

„Ale v inej podobe. Levoš, gratulujem ti, začínaš nový život. Musíš sa toho veľa naučiť...“

„A čo keď nechcem?“ skočil mu do reči. „Ja chcem žiť.“

„Veď žiješ. Ako som vravel, musíš sa toho veľa naučiť. Aj tu panujú určité pravidlá. Ja ti pomôžem.“

„Prečo mi máš pomôcť práve ty? Si tu jediný mŕtvy?“

„Óó nie, všetci mŕtvi sú stále tu. Každému občas vyjde šichta, pripraviť nejakého nového človeka na život druhej úrovne. Netušim ako to funguje, my to neriadime, o tom rozhodujú Štyria jazdci.“

„Kto sú Štyria jazdci?“

„Prí prí,“ zaškeril sa „nezačínajme od konca. Nechaj spôsob výučby na mne. Nasleduj ma.“

„Počkaj. Kam ideme? Ja chcem ostať tu, musím vidieť svoju manželku.“

„Podľa mojich informácií tu už nebýva.“

Levoš sa zhrozil, aj by omdlel keby toho ešte bol schopný.

„Ako to? Prešlo len pár hodín.“

Doteraz myslel len na seba, ale čo je s jeho manželkou? Ako prežila tú ranu? Už to má za sebou? Hlavne aby sa opatrovala a bola zdravá. Ah, mal som si dávať omnoho väčší pozor, veď som vedel, že som alergický na osu a len tak upadnem do hladiny alfa uprostred prírody. Má právo sa na mňa hnevať.

„Ponímanie času je čisto záležitosť prvého sveta. Tu nepociťuješ plynutie, nevnímaš svetský čas. Rok tam sa ti niekedy môže zdať ako minúta tu a inokedy minúta tam sa ti bude zdať ako rok tu. Až po dlhý dobe, keď sa prispôbiš, budeš schopný približne odhadnúť paralelu času medzi týmito svetmi.“

„Ako zistím kde je, ako sa má, čo robí?“

„Nezistíš, teraz na to niet priestor. Ale mám ten zvyk, zistiť si vopred všetky okolnosti, takže ja ti to poviem.“ Levoša premklo nadšenie, no stále si udržiaval aj opatrné očakávanie. „Áno, áno, ďakujem.“ No neznámy stále mlčal. „No? Hovor predsa.“

„Ešte nie. Najskôr sa musíš učiť, počúvať a pochopiť veci, ktoré sú dôležité.“ „Ihneď mi povedz, čo s ňou je, lebo inak...“

„Lebo inak nič. Bytosti na druhej úrovni si nedokážu ublížiť. Dokonca ani nepociťujú hnev.“

To všetko cítiš, lebo v tvojej mysli sú pozostatky z pozemského myslenia. Práve preto si všetko, čo sa dialo po tvojej smrti, vypočuješ až s odstupom. Ľudia si myslia, že nezvládnu smrť. Myslia si to preto, lebo v nej vidia odlúčenie od milovaných, vidia koniec. Ale ako vidíš, zomrel si a nič sa neskončilo...“

„Život skončil. Ty sám si toto nazval novým životom, druhým životom.“

„Len aby si to lepšie pochopil. V skutočnosti je to pokračovanie. Ale tvoje myslenie postúpi ďalej a uvidíš, že tento život je doplnením. Je ďalším krokom k cieľu, ktorý má dosiahnuť každá živá bytosť.“

„Nechcem pokračovať sám, chcem pokračovať s mojou milovanou.“

„Daj tomu nejaký čas a nebudeš odlúčený od milovaných. Iba ľudský mozog si vytvára hierarchiu lásky a miluje ľudí podľa rodokmeňa, či vlastného výberu. Ľudská duša, ľudská myseľ miluje všetkých rovnako. Človek nikdy nie je sám, aj ja som tu, pretože ťa milujem a chcem ťa privítať.“

Levoš ticho stál. Bolo toho priveľa. Neznámy sa uškrnul.

„Neboj sa, aj tu sa zabavíme. V skutočnosti ešte lepšie ako hocikedy predtým.“

„Nepredstavil si sa mi. Ako sa voláš?“

Znovu sa zasmial. Pri každej otázke sa budem musieť cítiť tak hlúpo, pomyslel si Levoš.

„Nemáme mená. Všetci sme bratia a sestry.“

„Takže kresťanstvo? Túto vieru som si mal vybrať počas života?“

„Och to by bolo zovšeobecňovanie. Škatuľkovanie. Toto je proste existencia druhej úrovne. Tu nezáleží na slovách, nezáleží na menách, modlitbách, záleží len na skutkoch. Presne ako v živote, ale rozdiel je v tom, žetu to vedia všetci.“

Levoš nemal na výber, neochotne musel nasledovať svojho „brata“. Dlhو sa obzeral na spustený dom a snažil sa podľa stupňa opadanej omietky či množstva hrdze na odkvapových rúrach odhadnúť, koľko času mohlo prejsť.

Počas chôdze si začal uvedomovať akúsi jednotvárnosť, farby začali blednúť a vytrácať sa. Silným žmurkaním sa snažil prečistiť si oči, no práve takto to asi vyzerá keď sú oči naozaj čisté.

Začali stúpať do kopca a vtedy si uvedomil, že necíti žiadne prejavy ťažoby. Nohy ho neboleli, nedýchal ťažšie, vlastne si dych ani neuvedomoval. Keď sa pokúsil naň sústrediť, nedalo sa. Premkla ho myšlienka, že asi nedýcha. Pomaly začínal všetkému veriť.

„Kam ideme a prečo tak ďaleko od ľudí?“

„My nežijeme medzi ľuďmi. Napriek neprekonateľným hraniciam vo vnímaní, naše svety existujú paralelne a i keď sa nevidíme, vzájomné súžitie by malo vplyv na všetkých.“

Všimol si, že v ruke zviaza náramok, šnúрку s navlečenými malými kockami.

„Vidia nás?“ Levoš sa rozhodol, že zistí čo chce, za každú cenu.

„Nie, fyzický rozmer sa nedá prekonať bez smrti. Je však možné, že po dlhej dobe by niečo cítili. Ja som tu len niekoľko sto rokov a nikdy som sa o tieto veci nezaujímal.“

„Niekoľko sto rokov?? Čože?“

„Ja viem, stále som junák, že?“ zarehnil sa.

„A čo si robil?“

„Nič. Existujeme a čakáme na pokyny od Štyroch jazdcov. Oni sú pánmi tejto úrovne. Jazdec Hlad, Mor, Vojna a Smrť. Oni dohliadajú na to, čo sa deje tu i čo sa deje tam.“

„Na čo tu sme? Po smrti sa malo všetko vyjasniť. Aký je zmysel existencie?“

„Ha, chlapče, bolo by fajn keby to bolo také jednoduché, ale to by nescela existovať tretia úroveň.“

„Čože?“ Levoš bol ubitý, ďalšia cesta, ďalšie bojovanie, ďalšie premýšľanie. Žiadne riešenia.

„Každý, kto je tu, má nejakú úlohu. Urobiť, vykonať a pochopiť niečo, čo sa mu nepodarilo za života. Aspoň tak vraví Ezop. Ale je tu už tisícky rokov, takže o jeho múdrosti trochu pochybujem.“ Šibalsky sa zaškeril.

Pokračovali v ceste potichu, až sa v diaľke začali črtáť napoly rozpadnuté kamenné múry. Vykukli veže s porednutými zubami. Žiadne známky živej duše a mŕtve duše známky nezanechávajú. Levoš počul štebotanie vtáčikov medzi stromami a dňobanie usilovného d'at'a. Trošku sa upokojil, pripomínalo mu to teplo domova.

Prešli cez veľkú dieru, ktorá kedysi bývala hradnou bránou a v bývalej slávnostnej sieni Levoš zočil päťicu neznámych ľudí sediacich v kruhu. Pozreli na neho. Mnohí boli poobliekaní v oblečení, aké videl iba v múzeu. Potvrdilo to čoraz silnejšie dotierajúci strach. Naozaj je mŕtvy.

„Páni, privítajte nášho brata, ktorý dnes prišiel o svoje meno.“

Všetci piati sa chápavo pousmiali a lenivo alebo nevládne kývli hlavami. Levošov sprievodca ho usadil na kameň.

„Sadni si a pýtaj sa, čokoľvek chceš vedieť. Potom musíš odísť.“

„Čo, prečo?“ Najskôr ho donútil prísť sem a teraz ho vyháňa?

„Podľa pravidiel dostaneš odpovede na všetky otázky, ale nasledujúci rok musíš stráviť sám, rozhovorom so svojimi pocitmi a myšlienkami.“

„Prečo?“

„Pretože, len tak dospeješ k vyššiemu poznaniu a tvoja myseľ sa očistí od všetkého nepodstatného, od všetkých spomienok a svetských pocitov. Oстане len poznanie.“

„To znamená,“ začal a naplno sa snažil pochopiť všetky súvislosti, „že zabudnem na celý svoj prvý život? Ty si svoj tiež už nepamätáš? Vravel si mi, že si bol úradník a písal si poviedky.“ Nepovedal nič, iba napriam ruku a ukázal na náprotivnú stenu. Levoš pristúpil bližšie a prečítal: „Úradník. Písal som poviedky.“

„Niekam si zapíšeš to najkrajšie, Levoš. To, čomu si obetoval, alebo chcel obetovať svoj život.“

„Ach...nechcem zabudnúť.“

„Nepredbiehaj, je to skvelé,“ ozval sa chlapík oblečený v obleku stredovekého šľachtica. „Je to ako prvýkrát bez spod'árov. Voľnosť a sloboda. No nie páni?“

S polovičným smiechom súhlasne zamumlali popod nosy.

„Ale, naozaj je toto reálna existencia?“

„No...,“ šľachtic sa opäť zaškeril, ale Levošov vlasatý brat mu skočil do reči. „Vyríšme to seriózne a nepleťme ho žartíkmi.“ Šľachtic mlčal.

„V podstate, za prvého života by si nás nazval duchmi. Teraz už nie, lebo vidíš, že to čo sme, má ďaleko od ľudského ponímania, čo pojem duch znamená. Nemáme žiadne úmysly. Ani zlé, ani dobré. Tie patria ľuďom. Máme len jediný údel, paradoxne prozaicky ľudský. Máme tu jediné poslanie a nikto netuší aké.“

„Mňa zaujíma hlavne jedno,“ šiel na to priamo, „ako sa môžem vrátiť? Alebo ako sa môžem aspoň jeden jediný raz ešte rozprávať s mojou manželkou?“

„Typické,“ zamračil sa šľachtic. „S týmto prístupom tu budeš dlhoo. Máš sa zaujímať o to, ako postúpiť ďalej, nie ako sa vrátiť späť.“

„Dá sa to?“

Tentoraz odpovedal vlasatý brat. „Mnohí to chcú. Ale keď sa do nášho kruhu vrátiš po roku premýšľania, už nebudeš lipnúť na svete takom, ako si ho poznal.“

„Vravel si, že sa môžem pýtať. Chcem vedieť iba toto.“

„Sú dve možnosti. Každý mŕtvy má na svete svoju živú prepojenú dušu, vlastné médium. Je len jedno. Môžeš s ním hovoriť a prostredníctvom neho aj so svojou manželkou...Ale...“

„Skvelé!“

„Ale...je to jeden jediný človek na svete a pre každého iný. Môže byť v Afrike, v Ázii, hocikde. Nevieš kto to je, nikto to nevie. Nikdy ho nemusíš nájsť. Ezop cestoval a hľadal celý prvý rok a nepodarilo sa mu to.“

„Hmm... a keby ho nájdem...?“

„Spoznáš ho hneď. Bude žiariť farbami. Len jeho prostredníctvom vidíš fyzický svet. Jeho očami a preto ho uvidíš so všetkými svetskými farbami.“

„Čiže bude farebný.“

„Áno. Druhý spôsob je ešte ťažší. Vlastne je to iba legenda, nemyslím, že by si mal na nej lipnúť.“

„Aj tak sa nedá odbiť,“ unudene zamrmlal šľachtic.

„Nuž, rozpráva sa legenda. Pri vzniku sveta a teda aj tejto riše, štyria strážcovia úrovne mysle dali obeť, ktorá bola symbolom neustáleho prepojenia prvej, fyzickej úrovne a tejto druhej. Jazdec Mor si odrezal ucho a duša, ktorá ho bude mať, bude počuteľná vo fyzickom svete. Jazdec Hlad si vylomil zub a vďaka tomu môže byť duša viditeľná v ktoromkoľvek sne hociktorého človeka, ktorého chce. Jazdec Vojna si vylúpil oko, vďaka ktorému je možné byť viditeľný aj pre ľudí. Jazdec Smrť si odsekol ruku a kto túto ruku nájde, môže sa vrátiť späť do života. Vraj.“

„Nikto to ešte nevyskúšal?“

„Ak aj áno, my sa o tom nedozvieme. Okrem toho, tieto predmety treba najskôr nájsť. Sú ukryté na bezpečnom mieste. Jazdci samozrejme nechcú, aby ich niekto použil.“

„Počas tisícok rokov sa to nepodarilo nikomu?“

„Nie,“ prvýkrát sa ozval Ezop. Levošom až myklo, úplne prestal vnímať ostatných okrem šľachtica a brata. „Ale ak chceš začať hľadať, vyber sa do Grécka na Olymp. Je to symbolické miesto, kde by obeta mohla byť. Má to len jednu podmienku. Počkaj rok. A teraz odíď do samoty.“

Keď to Ezop povedal, všetci sa otočili Levošovi chrbtom a posadali si do tureckého sedu vedľa seba.

„Ešte si mi sľúbil, že mi povieš, čo je s mojou manželkou.“

Nikto mu neodpovedal a nemal ich ako prinútiť. Levoš sa s povzdychom otočil a šiel dolu kopcom, odkiaľ prišiel, ku svojmu domu.

Prešiel rok. Levoš stále nezabudol. Každý deň sa prechádzal vo svojom myšlienkovom paláci a jeho rodina bola súčasťou jeho mysle. Predpokladali, že zabudne. Je totiž mŕtvy a spomienky sú v mozgu. Ale on počas života pracoval so svojim podvedomím a myšlienkový palác spolu so všetkými spomienkami sa stali súčasťou jeho nevedomia, neoddeliteľnou časťou jeho mysle. Miluje svoju rodinu a svoje ciele má stále pred očami. Uskutoční ich. Má aj plán.

Zo zadnej strany zrúcanín sa priplazil k hradu štyroch pánov a pozoroval ich z krovia. Pre nich sa nestmieva, ich vnímanie nie je obmedzené očami, závislými od svetla. Nechodia ani

spať, myseľ sa nedokáže unaviť. Preto nemá zmysel čakať na vhodné vonkajšie podmienky. Chce vlasatému bratovi zobrať náramok, ktorý väčšinu času nosí na zápästí, ak ho práve nezvie ra v ruke. Očividne pre neho znamená veľa. Počas posledných mesiacov ho chodil pozorovať. Dáva ho dole i keď ide zaúčať ľudí začínajúcich nový život, tak, ako kedysi jeho. Celé dni býval strčený v kroví a čakal. Tri mesiace nikoho nezaúčal. Ale dnes, keď všetci sedeli vedľa seba, on sa postavil, stiahol náramok a odišiel. Ležal priamo pred Levošom. Rýchlo ho uchmatol, postavil sa z krovia a odplazil sa preč. Následne nenúteným krokom prišiel k pánom predným vchodom a povedal:

„Odhádzam hľadať obeť Štyroch jazdcov. Prišiel som sa rozlúčiť. Kde je brat?“

„Odišiel pre novú dušu,“ ozval sa ako vždy výrečný šľachtic.“

„Odvzdajte mu môj pozdrav. Keby niečo hľadal, povedzte mu, že som šiel tadiaľ.“

Ukázal rukou medzi stromy a pobral sa tade.

Má náramok vlasatého brata. Keď sa vráti, zistí, že mu chýba a keď mu odovzdajú pozdrav, domyslí si, že ho zobral Levoš. Ak pre neho náramok tak veľa znamená, bude ho sledovať. Nejaký čas bude pred ním utekať a keď bude niekoľko dní cesty ďaleko, nechá sa dobehnúť. Chce nájsť obeť Štyroch jazdcov ale nechce ich hľadať sám. Táto lesť by mohla na získanie partáka fungovať.

Niekoľko dní bežal. Potom ostal nejaký čas na jednom mieste. Po asi troch dňoch, záleží od toho, ako presne sa Levoš naučil odhadovať čas, s krikom dobehol vlasatý brat.

Nepočúvajúc, čo vraví, mu podal náramok. „Ospravedlňujem sa. Prosím, pod' so mnou na Olymp, hľadať obeť Štyroch jazdcov.“

„Čože? Stále túžiš po návrate do fyzického sveta? A chceš nájsť obeť? Pomiatoľ si sa.“

„Prosím. Sám ich nenájdem. Nevieť nič.“

„Nie. Viem toho viac, ale nenájdeš ich ani so mnou.“

„Tak tu ostaň so mnou aspoňkým sa nepoberiem ďalej.“

Neodpovedal, ale napriek tomu si sadol vedľa Levoša, ktorý si všimol, že brat má so sebou plátenný vak, ktorý si položil pri nohu. Zaujímavé. Ten mech u neho nikdy nevidel. Očividne je to niečo, čo skrýval aj pred ostatnými pánmi. No musí to byť niečo priveľmi cenné, aby to nechal skryté v zrúcaninách bez dozoru. Chvíľu nehybne sedeli.

Levoš odrazu vyskočil, schmatol vak a utekal. V behu strčil do vaku ruku a vytiahol...ruku. No nielen svoju. Odhodil tašku a zastal. Obrátil sa k vlasatému bratovi, ktorý ostal stáť uprostred behu ako skamenený. Levoš dlaňou objímal polovičnú ruku so špicatými nechtami a vybíjaným stredovekým chráničom na zápästie. Pri lakti bola hladko odseknutá.

Nechápal.

„Je to obeť? Ty ju máš...Najcennejšiu zo všetkých.“

Brat mlčal, sklonil hlavu a opäť si pokojne sadol na trávu.

„Áno. Chcel som ju použiť. Vrátiť sa k svojej dcérke. Dlho som túto obeť hľadal, mnoho som podstúpil. Nájsť ju bolo to najťažšie z oboch mojich životov. No dcérka už vyrástla, na moju smrť si zvykla a ja si pamätám veľmi málo na to, aby som sa mohol vrátiť.“

„Dáš mi ju? Prosím!“ Levoš ho ani nepočúval. Držal ruku. Prešiel iba rok, možno dva a on môže ísť späť. Pre neho nie je neskoro.

„Preto aspoň pomáhám novým dušiam. Verím, že sa mi podarí dospieť k poznaniu, ktoré potrebujem pre tretiu úroveň a posuniem svoju dušu ďalej.“

Levoš stále nevnímal. Postavil sa a zdvihol ruku vysoko do vzduchu.

„Chcem sa...“ Netušil ako ruka funguje, skúsi proste vysloviť, čo chce. Odrazu sa sivá farba sveta zmenila na osľňujúco bielu a hneď na červenú. Keď sa farby ustálili, stáli okolo nich štyri kone s jazdcami.

„Nie!“ zvolali jedhlasne. Vlasatý brat sa neodvážil postaviť, iba sa ešte viac skrčil na zemi a objal si kolená. Levoš stál s rukou nad hlavou.

Podišiel k nemu kôň na ktorom sedel jazdec, držiaci v ľavej ruke kosu. Z pravej bolo vidno iba voľne visiaci háb.

„Duša, získala si moju obeť. Je to obeť, symbolizujúca prepojenie úrovne fyzického sveta s úrovňou mysle. Obeť patrí rovnako mne ako i tebe a môžeš ju použiť, ako si zvolíš.“

Levoš sa uvoľnil a strach vystriedal spokojný úsmev.

„Chcem sa...“

„Ale najskôr musíš vedieť,“ skočil mu do reči jazdec, „že použitie obety v tomto svete, na úrovni mysle, znamená obeť i vo fyzickom svete. Sme prepojení, jedno nemôže existovať bez druhého. Jedno začína i končí v druhom.“

Levoša sa zmocnil neprijemný pocit, no i tak bol odhodlaný vrátiť sa za každú cenu. Keď už, tak rád obetuje svoju ruku vo fyzickom svete.

„Ako sa prejaví obeť vo fyzickom svete?“

„To sa nedá predpovedať. Už dvakrát bola použitá obeť jazdca Vojna, ktorá znamenala dve prevratné vojny ľudstva, mnohokrát bola použitá i obeť jazdcov Mor a Hlad, ktoré priniesli ľudstvu roky chorôb a strádania. Obeť mňa, jazdca Smrti, ešte nebola použitá.“

Levoš bol v úzkych.

„Znamenalo by použitie obety koniec sveta?“

„Nie, ale i tak by to malo pre fyzický svet obrovské následky. Rozhodni sa teraz. Použi obeť, alebo ju vráť.“

Levoš uvažoval. Môže sa vrátiť späť, k životu, do fyzického sveta, ktorý však už nebude ako predtým. Bude však so svojou láskou, na ktorej mu najviac záleží. Navždy si ju bude pamätať a milovať ju. Ako tu má bez zabudnutia prežiť roky, kým nepostúpi ďalej?

Vystrel ruku, ktorá mu počas rozhovoru poklesla.

„Chcem sa...“ Vlasatý brat sa stále objímal od strachu a neveriacky vypliešťať oči na to, čo sa Levoš chystal urobiť. Potichu si mrmlal: „Nie, nie...“

„Chcem sa...“ zvolal silným hlasom.

...radšej vzdať svojho fyzického života a svojej lásky, ako ňo pripraviť stovky iných duší.“ dokončil potichu.

Sklopil ruku. Jazdec kývol hlavou a obeť sa rozplynula. Pravdepodobne ju ukryl niekde na lepšie miesto ako predtým. Svet znovu očervenel a jazdci bez slova zmizli. Levoš pomohol vlasatému bratovi vstať a trasľavo vykročili k zručaninám.

Levoš bol smutný. Hoci legenda bola pravdivá, on stratil poslednú nádej na návrat, po ktorom stále túžil rovnako.

Prešlo pár ďalších bezvýrazných dní. Levoš sa rozhodol, že pôjde zaučiť novú dušu spolu s vlasatým bratom. Zjavil sa im jazdec Mor a povedal, kam majú ísť.

Už z diaľky videli žiaru, pri ktorej stála duša. Nebola však dezorientovaná, ako väčšina nových, dokonca sa usmievala a hľadala na nich v očakávaní.

„Bratia, dnes som prišiel, aby som zaučil ja vás. Gratulujem k večnému životu. Zakúsili ste očistenie duše a mysle a dospeli ste k poznaniu.“

Oboch to ochromilo. Levoš je tu iba cez dva roky, navyše sa chce vrátiť a spôsobil problémy. Vlasatý brat už poznanie prestal hľadať.

„Každá duša má na úrovni mysle prísť k poznaniu, ktoré nedosiahla vo fyzickom svete,“ pokračoval brat keď nereagovali. „Vý ste ho dosiahli. Všetky duše sú si rovné. Dokázali ste, že nemilujete svoju rodinu a blízkych z fyzického sveta viac ako iné duše. Oslobodili ste dušu od fyzických obmedzení lásky. Môžete dosiahnuť spásy, večnej blaženosti. Gratulujem, bratia, a milujem vás.“

Objal vlasatého brata, ktorý sa usmieval od ucha k uchu a oči mu iskrili všetkými hviezdami. Objal i Levoša. Odstúpil a rukou im naznačil, aby prešli cez žiaru. Vlasatý brat sa obzrel na Levoša, usmial sa zmizol vo svetle. Levoš cúvol.

„Ja nechcem postúpiť.“

Brat sa nezačudoval, prijal to s pokojom a pokorou.

„Prečo nie, brat môj? Už si pripravený.“

„Ja sa chcem ešte vrátiť do fyzického sveta. Aj keby len na pár slov.“

Brat sa usmial, no neodrádzal ho od neuskutočniteľnej túžby. Znovu ho objal a vošiel do svetla, ktoré ho pohltilo.

Levoš bol odhodlaný. On to dokáže. Bude chodiť po svete a dosiahne svoj cieľ. Nájde svoju manželku a spojí sa s ňou. Musí existovať spôsob. Chce jej povedať len jedno. Naučiť ju spôsob, ako na neho môže nikdy nezabudnúť. Tak ako on na ňu. Myšlienkový palác. A keď sa stretnú za úrovňou mysle a obaja zmiznú v žiarivom svetle, ich duše sa nájdu.

Cesta života končí až dosiahnutím cieľa. Nie smrťou.

Podľa Levošovho odhadu prešlo asi dvadsať fyzických rokov. Chodil po svete, medzi živými, no manželku nenašiel. Nevedel, čo sa s ňou stalo a kam sa odsťahovala. Nemal sa koho spýtať. Vlasatý brat to vedel, no už prešiel do svetla. Okrem neho to z mŕtvych nikto nevedel a živí mu neodpovedali. Stále sa motal okolo svojho bývalého domu, ktorý bol opustený. Viacero ľudí sa v ňom pokúšalo zabývať, no ako mu kedysi povedal vlasatý brat, ľudia akosi cítia prítomnosť duše navyše. Nikto tam dlho nevydržal.

Sedel vzadu na letnej stoličke pri svojej už burinou zarastenej tráve. Na príjazdovej ceste buchli dvere auta. Dnes sa sťahovali noví obyvatelia. Počul vrznutie bránky a kroky po chodníku. Zjavne išli obhliadnuť dvor. Vynorili sa spoza rohu, mladí manželka s malými deťmi v závese.

Všetci štyria boli veľmi sympatickí, usmiati a šťastní. Manžel a detivyzerali úplne všedného, len žena mala krásne čierne vlasy, bledú kontrastnú pokožku, modré nohavice a žiarivú žltú blúzku.

Ha. Keď nejde mŕtvy k živému, príde živý k mŕtvemu.

Katarína Vargová
vek 19 rokov, Rakytovce

Tráva mäkšia ako koberec

MÁJ 1992 – prvá spomienka

Tráva mäkšia ako koberec. Sedím uprostred nej, v zamatových šatách, nohy, obuté v bielych sandálkach, sú zložené do tureckého sedu. Biele čipkované ponožky. Dievčatko.

Zvuk ku mne prichádza akoby z diaľky. Hluk. Výskajúce deti. Prekáračky. Smiech.

Bežia. Naháňajú sa. Nohy im dosadajú do trávy, ľahko sa zabárajú. Deti plynú v priestore. Patria doň.

Jedny detské nohy sa pri mne zastavia. Volajú ma. Ďalej sedím, zabáram ruky do trávy.

Neplyniem, rozumieš? chce sa mi povedať. Patrím na miesto. Pohyb mi nesvedčí. Ďalšie nohy.

V kožených poltopánkach. Ruky ozdobené prstami ma bez opýtania dvíhajú zo zeme. Z hniezda, ktoré som si trpezlivo vysedela, z miesta, kde som bola v bezpečí. Zdvíha ma do slnka.

Oprašuje šaty.

Šomrú. Nohy v kožených poltopánkach šomrú, že na zemi sa v takých pekných šatách neseď. Vraj čo Nohám povie moja mama.

Stojím vo svetle, deti okolo sa stále naháňajú. Slnko ma hľadá. Som stredom zemegule. Stále nehybným, okolo ktorého sa odohráva všetko normálne.

JÚL 1992

Cintorín. Prechádzame popri hroboch. V jednej ruke mamina dlaň, teplá. Hladká. V druhej krhla s vodou, mojou nešikovnosťou si oblievam prsty na nohách. Nevadí, dnes ponožky v sandálkach nemám. Slnko sa mi tlačí zozadu cez zátylok až hore do hlavy. Rozpúšťa mi mozog. Rozleje mi ho pred oči na tmú. Padám k päte najbližšieho hrobu.

Moja mama to rozpráva ľuďom ako jeden z najťažších zážitkov v jej živote.

Aj ja si pamätám.

Vnímam ju. Tma zbelie na mlieko. Počujem tiché volanie môjho mena. Akoby z diaľky. Na tvári kvapky vody, polieva ma, ako kvety na dedkovom hrobe. A potom mamine teplé ruky. A jej volanie o pomoc.

Voda mi vytláča slnko z hlavy. Mrazí mozog späť do pevného skupenstva.

Nechce sa mi z maminých teplých dlaní. Nechodť, slnko.

Cuká mi viečkami. Nasilu otváram oči. Nado mnou cudzie tváre. Ustarane pozerajú, hovoria, preberá sa, preberá sa! a preplieskávajú ma.

Som stred vesmíru. Ich hlavy sú planéty.

JESEŇ 1992 (mesiace sa mi zlievajú)

Usadená hlboko v gauči. Cez okno nedovidím ďalej ako po vysokú brezu pred ním. Celkom jej zožltli listy. Polovica je poopadávaná, ako sú opadané gombiky na našom gauči. Mojim pričinením. Lyžica mi smeruje k ústam. Zlatko, zlatko, ham! Pozornosť mám totiž stále za oknom.

Hltám lyžicu ako žaba, len mám prikrátky jazyk. Žiadne lietadlá na mňa neplatia.

Nie si žabka, zlatko. Nie si žabka, nie si žabka, nie si. Nie. Mamin teplý hlas trpezlivo vysvetľuje. Na lyžici kivi. Exotické ovocie. Dôkaz, že už nie je vtedajšia doba. Exotické ovocie zo supermarketu. Hypermarkety prídu až o čosi neskôr.

Supermarket v našom meste je na prizemí, obchod s oblečením na prvom. V starom Priore. Spo-

jené eskalátormi. Aké výdobytky! Eskalátory sú pre mňa zázrakom. Súkromným lunaparkom. Stojím na nich smerom hore, stojím na nich smerom dolu. Nikdy po nich nebehám.

V obchode s oblečením som poobtrhala všetky farebné visačky zo šiat. Napchala si ich do vreciek. Ako gombiky z nášho gauča.

Som straka. Straka – kleptomanka. Chcela som ich darovať svojmu prvému kámošovi, Vikimu. Volám ho Kivi, lebo som prepočula, že sa nevolá ako ovocie.

Predavačky sa len smejú, keď mama visačky celá červená vykladá na pult. Moje kučeravé zlaté vlásy im obmäkli srdcia aj mozgy. To robí ľuďom aj slnko. Ja a slnko.

Kivi mi brní na žabacom jazyku.

Občas kivi prestriedal čokoládový puding so šľahačkou na vrchu. Pukala v ústach. Chutila ako nebo.

Najviac som túžila po vanilkovom pudingu. Pozerala som po ňom v supermarkete na prizemí, vždy cez piatkový nákup. Bol biely skoro ako šľahačka. Vyzeral ako nebo.

So šľahačkou tvoril súlad. Že chutil až falošne sladko som zistila až oveľa neskôr.

(Pre Kiviho sa mi nikdy nepodarilo nič ukradnúť.)

ZIMA 1992 – najtajnejšia spomienka

Páchne to tu. Smrdí starinou. Cez umelú kožu kresiel pretŕčajú kusy žltého molitanu. Obrhávam ho, presne ako visačky. Ako gombiky. Neschovávam molitan Kivimu, len ho hádzem pod kreslo. Hračky sú bez života. Sklené oči pozerajú do prázdna. Farby im vybledli. Sadá na ne neutretý prach.

Nohy v zdravotnej obuvi mi ukazujú obrázky. Obuté majú biele ponožky. Určite nie s čipkou. Mám pomenovať zvieratká.

Puasa. Kuava. Kutko.

Podáva mi papier. Nie hrdlom. Jazýčkom. Takto, sem, na podnebie, otvára ústa a názorne to predvádza. Trasiem sa.

Jazýček len treba rozhybať. Je len lenivý. Len len len.

Nie je to také ľahké, viete, Nohy?

Nechtom ukazuje na papierí slová. Namiesto R skús povedať D, dobre? Pôjde to?

Artikuluje. Nahlas mi predvádza jednotlivé slová.

Račkujem, nie som hluchá.

A teraz ty.

Tdnka, tdpaslík, tdalala.

My máme ale lenivý jazýček!

Nie my, ale ja, ty kdava, v duchu použijem svoju prvú nadávku v živote, ktorú ma pred časom naučil Kivi.

(OPRAVA: ZIMA 1992 – spomienka na prvý expresívny výraz)

MÁJ 2012 – mesiac želaní

Tráva mäkšia ako koberec. Je noc, hrad svieti. Sedíme pri Dunaji, pozeráme na vodu. Rieka plynie popri nás. Čajky sa pomaly spúšťajú na hladinu. Ľahučko. Vidím iba ich tiene, ktoré sa nebránia prúdu. Pokojne sa poddajú vode. Závidím im.

Človek sa bojí vody. Vyhyba sa jej. Nikdy by sa ňou nedal uniesť. Po vode sa mu vyhadzujú výrazy. Veľké ako lentilky.

Veselo sa prehýbam spredu - dozadu, až padám do koberca. Dievčatko.

Z opačného brehu hučí do nás dav. Aspoň ja mám ten pocit. Dav pozerá na obrovskú obrazovku a my hrdo vyjadrujeme nezáujem sedením pri vode na opačnej strane.

Kúpila som balón šťastia. Lampión želaní. Pre nás dvoch.
Vybaľujem lampión z celofánového obalu. Na jednej strane je roztrhnutý. Odhodlane vyťahujem zapalovač, ty ma chytíš za plece, žmurkneš a pokrútiš hlavou, nepôjde to, dievčatko.
Vytrhnem sa ti. Dám ti lampión do rúk, takto ho drž! a zapalujem palivový článok, presne podľa návodu na použitie.
Niekde na opačnom brehu burácajú davy a športový komentátor odpočítava sekundy.
Škrtám zapalovačom. Vosk sa začína chytať.
Dvadsať sekúnd!
Lampión sa naplní horúcim vzduchom.
Desať!
Pokrivkáva. Hore – dolu.
Päť!
Vzlieta.
Sme strieborní! Obrovský úspech! Ďakujeme!
Chytám ťa okolo pásu. Let je ešte stále neistý. Balón sa nakláňa do strany pod váhou všetkých mojich priani a túžob, ktoré sa usiluje splniť.
Alebo len preto, že je na tej strane roztrhnutý.
Mizne kdesi za hradom.
Želala si si? A keď prikývnem, dodáš Lebo ja som celkom zabudol.

JÚL 2012 – najhorúcejší mesiac roku

Festival. Prechádzame popri stánkoch s jedlom, oblečením, šperkami, cigaretami, ovocnými šťavami. Všade mladí aj starí. Všetci plní energie, im slnko zjavne mozog nerozpúšťa.
Zastavuješ sa v stánku s hamburgermi, hot-dogmi a inými fast-foodmi.
Stojíš oproti mne a ješ párok v rožku.
Dievčatko, vieš ako sa povie spisovne hot-dog? Vopcháčik! rozosmeješ sa, krčíš nosom a žuješ vopcháčik.
Teraz by som chcela, aby prišiel koniec sveta. Aby nás naraz zničil, všetkých týchto šťastných ľudí, ktorí si plynú svetom a najmä mňa, medzi nimi. Som lenivá sa im prispôbiť, rozhorčene ti vysvetľujem, ty dvíhaš obočie a mne sa točí hlava.
Klesám na betón. Udieram si hlavu. Tma.
Cítim kvapky na tvári. Ako dávno. Otváram oči, nado mnou zdravotnícky štáb. Do stanu vietor prífúkava dážď.
Teplá ruka ma drží za moju, ľadovú. Tvoja ruka.
Rozpršalo sa do takej búrky, že obloha celkom stmavla. Ľudia kričia, utekajú sa schovať do stanov, smejú sa búrke do tváre. Najbližší zdravotník zaťahuje stan.
Nemyslela som to s tým koncom sveta vážne! hlesnem a ty sa ustarane zasmieješ.
Z ruky, ktorú mi pevne držíš v oboch dlaniach, mi trčí infúzia.
Mlieko pred očami.

OKTÓBER 2012

Usadená hlboko v gauči celkom bez gombíkov. Kladiješ pred mňa tašku plnú kivi.
Kúpil som v akcii. Na večeru.
Vstávam a kladiem ju na posteľ. Sedíme v tureckom sede okolo igelitky. Periny sú ako nebo.
Rozkrajujeme kivi na polky a lyžičkami vylupujeme vnútro.
Nedará sa ti. Zelené vnútro ti padá znova a znova do perín a ty nadávaš. Kto v tom bude v noci spať?!

Ja vždy, keď s niekým hrám obesenca, tak ho nechávam hádať K I V I, a poviem, že to slovo je zvieratko. Nikto nikdy neuhádne, lebo málokto vie, že kivi je aj austrálske vtáča.
Pýtam sa ťa, prečo sa ten vtáčik volá kivi.
Možno je zvnútra zelený, len ho nikdy nikto nerozkrojil, odpovedáš. Smejeme sa do perín.
Zjeme všetko kivi, ktoré si kúpil. Vypijeme do toho detské šampanské. To mali v akcii včera.
Od toľkej exotiky nás až rozbolia bruchá.
Môj prvý kámoš v živote sa volal Kivi, prehlásim.
Ako to ovocie, či vták?

EŠTE STÁLE OKTÓBER 2012 – najdlhší mesiac roku

Snežoprší dažďosneh. Pršosneží snehodážď. Nenávidím ho. Vôbec to nie je sneh ako z rozprávok. Taký, ktorý sa znáša na krajinu vo veľkých vložkách, pokrýva ju prikrývkou, všetky domy, strechy, stromy. Mňa. Prikrývkou, v ktorej sa dajú robiť anjeli. A nedajú sa z neho stavať snehu-liaky. Nie je to sneh, ktorý by ma láskavo ukryl pred svetom a uložil na zimný spánok.
Je to hnusný dažďosneh, ktorý mi zmáča oblečenie, vlasy, pretlačí sa mi do nespoľahlivých topánok a močiarom mi pripomína, že sa blíži zima, že bude stále tma a chladno. Premočí všetko, celý svet.
Chcem žiť na Aljaške. Aljaška je tak blízko polárneho kruhu, že keď je polárny deň, nedokážeš rozoznať deň od noci, pretože slnko nikdy nezapadá. Poľnohospodárstvo od pravého poludnia. Vraj nezvyknutí ľudia pobejú po vonku a kričia, zhasnite ho, zhasnite niekto konečne to slnko!
A zakrývajú si uprostred noci pred ním oči.
Lenže vtedy asi veľké vločky nesnežia.

DECEMBER 2012 – posledný mesiac roku

Cestujeme. Ja, ty a moja kámoška.
Z dvoch kámošiek je vždy jedna tá škaredšia. Väčšinou som ňou ja, tvrdím.
Krútiš hlavou, no ja viem, že si to myslíš.
Kupé zdieľame s piatimi ďalšími ľuďmi. Otierame sa o cudzie telá. Je to jeden z najstarších vozňov. Všetci cestujú na sviatky, preto ten pretlak.
E PERICOLOSO SPORGESI
NE PAS SE PENCHER AU DEHORS
NICHT HINAUSLEHNEN
NEVYKLÁŇAJTE SA Z OKIEN
A dva nápisy v azbuke, ktoré neviem prečítať. Zvyšné štyri už viem naspamäť. Dookola si ich opakujem.
Moja krajšia kámoška vzdychá, že kedy tam už budeme. Mlčím. Nevieť.
Odpovedajú jej traja ľudia presnou časovou informáciou.
Vstávam. Prepáčte, pardon, môžem prejsť? Kráčam po špičkách. Svojich aj cudzích.
Okno. Celý svet mi plynie pred očami. Pole, pole, strom, krava. Paneláky niekde ďaleko. Dial'nica. Celý svet v kocke tohto okna. Zasnežený perinou, ako som si priala.
WC. Zadržím dych kým vojdem. Dvíham dosku. V polostoji sa snažím trafiť do misy. Je to ako hra. Nevymoč sa pomimo. Nedotkni sa misy. Fuj.
V kupé si ty a moja krajšia kámoška v družnom rozhovore. Vlak brzdí a vy začnete zbierať veci. Z rozhlasu zachrčí KONEČNÁ ZASTÁVKA. Podávaš mi kufor, poháňaš ma von, ešte mi obtočíš šál okolo krku. Vystupujeme a ja zostávam stáť na boku. Vás dvoch dav unáša smerom k východu. Plyniete s nimi.
Som bod. Ničím dôležitý.

Keď je deň prudko nesympatický

V pravidelných intervaloch som klipkaním viečkami hypnotizovala biely (taký bol pred ôsmimi rokmi) strop a snažila sa ignorovať fakt, že ušné bubienky spustili tvrdý protest proti stupňujúcej sa hlasitosti budíka. Napokon som rezignovala, v tejto situácii som nad zjavnými faktami navrch nemala. Škoda.

Vstala som, chvíľku počkala, kým sa mi krv so zaštipáním dostane do chodidiel a zaklapla som v tejto chvíli nenávidený a horko preklínaný telefón.

Ako správny lenivec som sa vrátila do postele s chatrným prísluším „Len minútu!“ Lenže ona to iba minúta nebola...

„Čo ty tu ešte robíš?“ ozval sa pri mne prekvapený hlas.

„Ehm, čo?“ otvorila som jedno oko a inštinktívne pozrela na digitálne hodinky na rádiu. „Do... kelu?“ ozvala som sa a vyskočila z postele ako (vy)strelená. Podľa mojich skromných výpočtov (prudko nedôveryhodných) mi do odchodu autobusu ostávalo presne 10 minút.

Otec mi už ďalej nevenoval pozornosť. Splnil si svoju povinnosť – zobudil ma. Ďalej sa nestaral a odkračal. Ja som medzitým behala po izbe ako tornádo a vhadzovala knihy, zošity, MP3, kefku a hrebeň do tašky. V náhlom poryve inteligencie som sa zastavila, vytiahla z tašky kefku a hrebeň a zbehla s mojím arzenálom dolu do kuchyne. V kúpeľni som lámala časové rekordy (adekvátny tomu bol môj výzor) a potom strapatá, ledva umytá a dychčiaca ako maratónec po pár kilometroch som sa rozbehla po ulici na 100 metrov vzdialenú zastávku.

Odrazu som zanadávala – priamo pred mojím nosom prefrčal autobus a v tesnom závесе za ním druhý.

Vrčiac som šuchtavým krokom prišla na zastávku. Posunula som sa k tabuli s rozpismi a vyhládala na nej dobre známe mesto. Keď som však zrakmi prešla na miesto napravo, kde by sa po správnosti mali nachádzať časové údaje a značky, v dôsledku neprítomnosti jedného i druhého mi prudko vystúpil tlak. Moje rozhorčenie sa už dalo klasifikovať ako stredná forma agresie. Stav, kedy ostáva iba trochu nádeje.

Sadla som si na lavičku a zamestnávala sa trhaním včerajšieho autobusového lístka na kúsky.

Moja myseľ však nevydržala dlho zadržiavaná v úspornom režime, preto sa naplno rozbehla aspoň jedným smerom – v duchu som rozoberala sen, ktorý ma fascinoval za tých 5 hodín môjho slastného spacieho opojenia.

V mojom sne sa v nepravidelných intervaloch, pomaly, ale vytrvalo, valil okolo mňa nádherný farebný svet. Občas sa popri mne mihol ťažko identifikovateľný tvor, ktorý svojím spevavým prejavom len dopĺňal celkovú prítlačivosť miesta a situácie. To miesto bolo stelesnenou dokonalosťou mojich predstáv, miesto, kde si každý psychicky narušený občan mohol na krátky čas pripadať ako plnohodnotný člen spoločnosti.

Ako som tak rozmýšľala, usmievala som sa ako paradajka na hnoji, a nevnímajúc okolitý svet som ani nezaregistrovala, že okolo mňa prefrčali ďalšie dva autobusy. V tejto jarej nálade som ostala až dovtedy, kým ma zastaraný výfuk tretieho valiaceho sa autobusu neobral o čistý vzduch v mojom okolí.

Vodič si pri pohľade na mňa ťukal na čelo a rozbiehal predpotopný dopravný prostriedok,

aby sa čo najrýchlejšie dostal preč. Čo najrýchlejšie znamenalo v tomto prípade asi päťdesiatkou.

„Hej, počkajte!“ zarevala som (všetky krásne predstavy sa rozplynuli) a rozbehla sa za obrou plechovkou vyfukujúcou mi do tváre dym a sadze. Kde je pre všetko na svete láska k životnému prostrediu?

„Po sto metroch, keď sme boli zhruba pred mojím domom sa nado mnou vodič zľutoval a zastavil. Na tvári mal nevrlý výraz a keď mi podával lístok, cítila som horúčavu sálajúcu z jeho tela. Aj sa mal prečo hnevať, opätovné rozbehnutie tejto ekologickej pohromy mu trvalo asi päť minút. Ja som sa medzitým usadila a snažila sa nevnímať vibrácie, od ktorých mi hrkotali kosti.

Poučená týmto zážitkom som sa snažila neponoriť opäť do mojej deravej mysle (márne), ale šťastie tentoraz aspoň na chvíľu stálo pri mne a ja som sa prebrala zo zamyslenia chvíľu pred vystupovaním. Napokon som sa šťastne (aj keď môj výzor tomu nenasvedčoval) dostala von a vzhliadla na hodiny umiestnené na budove predo mnou.

„No... frčíme,“ zamrmlala som a pustila sa do šprintu smerom k mysle mladých ľudí kaziacej inštitúcii, skrývajúcej sa pred tvárou zákona pod krycím názvom Gymnázium. V prvom ročníku som sa zaprisahala, že prispejem k odhaleniu a zneškodneniu tejto hrôzy uvedomelej časti sveta. Žiaľ, moje úsilie dosiaľ nebolo ovenčené úspechom...

„Takmer neskoro, Vanecká,“ profesorka ma od katedry prebodla pichľavým pohľadom. „Máte šťastie, hodina sa začne presne o... teraz. Choďte si sadnúť,“ prikázala mi a ja som sa odsuchtala k zadnej lavici. Cestou ma sprevádzal chechot, ktorý som poctivo ignorovala. Mám na práci lepšie záležitosti, ako sa zaoberať posmeškami. Keby sa mi tak podarilo zaspáť, aby som mohla dosnívať ten sen... aj keď, pokúšať sa spať s otvorenými očami v škole (aj keď ste v tom taký vytrénovaný profík ako ja) nie je práve najlepší výber. Najmä nie prvú hodinu.

Preto som sa opanovala, zakryla zívanie rukou a otvorila učebnicu. Ach, pre všetko zelené, zase matika! Musela som v minulom živote spraviť niečo naozaj neskutočne odporné, keď ma takto vyššia moc trestala. Možno som zabila pár ľudí, alebo čo. Útechou mi bolo iba to, že so mnou trpelo aj ďalších tridsať ľudí v triede. Až na tie kocky tam vpredu... natiahla som krk a pokrútila hlavou. Čo za zdegenerované minispoločenstvo je po duševnej stránke naplňané počítaním, druhými mocninami, kvadratickými rovnicami a bohviečím ešte? Chorí to ľudia. Alebo som možno chorá ja. To je, koniec - koncov, zrejme pravdepodobnejšie.

Nejakým mne záhadným spôsobom som prežila hodinu bez psychickej ujmy a prišla malá chvíľa vykúpenia v podobe 5-minútovej prestávky. Presne na cestu na záchod a spať. Vyožila som si nohy na druhú stoličku (výhoda, keď sedíte sám) a pustila sa do krátkej relaxácie.

„Zase si zaspala, čo?“ ozval sa pri mne hlas sprevádzaný smiechom.

„Veď vieš ako... relaxácia,“ uškrnula som sa a zatvárala sa tak nevinne, ako to len šlo.

„Hej, viem. Poznám ťa predsa už päť rokov,“ zasmiala sa opäť Maja a ťukla sa na parapetu. „Ten istý scenár?“

„Tentoraz sa do toho zaplietla aj jedna ekologická katastrofa. A na počudovanie to nebol ropný tanker,“ uškrnula som sa a vzala do ruky obhryzenú ceruzku, ktorá už vďaka svojmu veku a už spomenutej obhryzenej konštrukcii ledva držala pokope. Priložila som ju k obálke zošita na biológiu a začala s predstieranou dávkou agresivity čmárať.

„Čudujem sa, že také stroje ešte vôbec pušťajú do obehu. Vďaka nim v tridsiatke umrieme na rakovinu,“ skonštatovala to Maja a rukou plesla po muche, ktorá sa, chudera, zatúlala do jej blízkosti. Mucha nemala šancu.

„Ako iste vieš, nikomu nezáleží na blahu našich existencií a... nič,“ prevrátila som očami, keď do triedy so všetkou vervou vstúpila profesorka geografie. Profesorka s nedostatočnou autoritou na to, aby ste cez hluk v triede mohli počuť aspoň niečo naučenia hodné.

Geografia bola perfektnou príležitosťou na znásobenie mojich prespatých hodín, avšak môjmu podvedomiu nedal pokoj nejaký zvláštny hlodavý pocit, že niečo nie je s kostolným poriadkom. Možno za to mohlo to, že hladina decibelov v triede výrazne klesla pod obvyklú hranicu (napriek tomu som však stále nebola schopná počuť profesorkin výklad). Uzavrela som sa teda do svojej deravej kotrby a snažila sa prísť na to, čo vo mne vyvolávalo takéto nezvyčajný pocit. Obyčajne mávam záležitosti tohto typu na háku. Lenže obyčajne sa tieto záležitosti týkajú niekoho iného.

V zdraví a v relatívnej pohode som prežila aj biológiu. Bolo mi to nadmieru podozrivé, ale naozaj mi to nevadilo... prečo by aj, však... Stále som sa nemohla zbaviť svojho pocitu a to mi kazilo dojem z inak perfektné sa vyvíjajúceho dňa.

Sedela som na stoličke a nožnicami som rýpala do starožitne pôsobiacej dosky mojej lavice. Keby to malo tak o dvadsať rokov viac, mohlo by sa to považovať za muzeálny kus, ale vedenie školy zastávalo názor, že je to ešte slúžiaca učebná pomôcka. Naklonila som sa a pozrela na podložky z hárkov papiera pod jednou z otčlených nôh. Pekná mi to učebná pomôcka.

Potrebovala som sa na niečo sústrediť, aby som zahнала svoj blbý pocit, ktorý sa stupňoval, preto som sa uchýľovala k takejto stupídnej náplni času.

Náhle sa otvorili dvere a dnu vošiel náš profesor slovenčiny, neslávne známy diktátor dielok všeobecne neuznávajúcich žiadne autority či iných predstaviteľov vyššej moci. No jeho sa báli ako čert kríža. Bola to pohroma pre slobodomyselné organizmy. A s nimi aj pre mňa. Kam sa vezú ostatní, tam sťahujú aj tvory, ktoré s nimi nemajú nič spoločné.

Avšak horšie (aj keď je len veľmi ťažké si to predstaviť) bolo, že za profesorom sa vliekla fosilne pôsobiaca osoba ženského pohlavia. Vrcholne podozrivé. Schmatla som kružidlo pre prípad, že by bolo potrebné brániť sa a zaujala pohotovostnú pozíciu.

Nálada v triede poklesla pod bod mrazu, to som cítila dokonca aj ja, jedinec s minimom empatie. *A sme v kýbli...* pomyslela som si a tuhšie zovrela svoju zbraň.

„Drahí študenti,“ začal profesor a moje obočie vystúpilo do závrtných výšin. „Pani magistra Laurenčíková bude dozerať na váš dnešný inšpektorský test. Všetci sa snažte ako najlepšie viete. Na lavici si nechajte len perá,“ keď dopovedal, usadil sa na stoličku za katedrou a magistra, alebo ký parom to vlastne bola, rozdávala papiere s testom.

Mne padla sánka o niekoľko centimetrov smerom nadol. Nie, nebolo to preto, že sa zväčšila gravitácia.

„Ty si vedela o inšpektorskom teste?“ obrátila som sa dozadu k Maji a vyvalovala som na ňu oči. Dúfala som, že toto je opäť len jedna z mojich bujných nočných mór. Zápch lacnej voňavky Mgr. Nevie makej, ktorá sa ku mne pomaly blížila, by som si však v sne určite predstaviť nedokázala.

„Samozrejme, že áno, profesori o tom hovoria už dobré dva týždne. Bola si na Marse, alebo čo?“ prevrátila Maja očami a ja som sa otočila dopredu.

No, vyzerať to tak... povzdychla som si v duchu a pozrela na hárok potlačeného papiera pred sebou. „Bohovia, za čo ten trest?“ zamrmlala som a hodila peračník a zošity do tašky. „No, nemám asi na výber...“ sklonila som sa nad papier a napísala svoje meno.

Neskôr na obed...

„Tak čo, ako si dopadla?“ spýtala sa ma Maja, sediaci pri stole vedľa. Ja som (pochopiteľne) sedela sama.

„Myslím, že slovo, ktoré by to dokonale vystihovalo asi nepatrí do slušnej spoločnosti,“ zašomrala som smerom k nej a agresívne som pichala do nevinného rezňa. Zaslúži si to – predstavuje všetko, pre čo je táto škola na mojom čiernom zozname.

„Chápem,“ vzdychla Maja a otočila sa k svojim priateľom.

„No, Kika, povedz mi, čo si asi čakala...“ zašomrala som pre seba a roztrhla rezeň napoly. Úbohé zvieratko. Ale tomu je to asi už aj tak jedno... odrazu som mu závidela.

Neskôr v kuchyni...

„Ako bolo v škole?“ opýtala sa ma mama, zdvihúc oči od knihy. Ženské romány. Skoro ma striaslo.

„Ako vždy,“ odvetila som a nechtom sa snažila odstrániť odolnú špinu z panvice a mračila sa na prostriedok na umývanie riadu. A vraj žiadna pripálená masť neodolá... ten prípravok zrejme netestovali na mojich betónových pokusoch.

„Písali ste nejaké písomky?“ nedala sa odradiť mama.

„Len inšpektorský test. Slovína,“ zašomrala som tak potichu, že som si takmer sama nerozumela. Mama však očividne áno. Musí mať nejaké zvláštne schopnosti, ale asi mi to tají. Zaujímalo by ma prečo...

„A ako dopadol?“ dobiedzala ďalej a ja som sa pustila do kúska špiny s ešte väčšou intenzitou.

„Ako vždy,“ zahundrala som úsečne. Niečo puklo. Môj necht, nie špina.

„Aha,“ počula som mamu. Typické.

Neskôr v obývačke...

„Kika... chceme ti s otcom niečo povedať,“ začala mama a pozrela ocovi do tváre.

Možno ma chcú kvôli prospachu vydediť... ale veď ešte neprepadám... alebo sa ideme prešahovať? Alebo mi oco prešiel môjho králik? No čo, veď bol už dosť starý.

„Ehm, hej?“ ozvala som sa po hodnej chvíli a tvárila sa nanajvýš podozrievavo.

„Vieš ty... budeš mať súrodenca,“ usmiala sa mama a opäť pozrela s úsmevom na oca.

O niekoľko minút...

„No... tak čo hovoríš?“ spýtala sa mama trochu nervózne, keďže som už hodnú chvíľu len sedela a hľadela na nich.

„To ako... že budete mať dieťa?“ dostala som zo seba kvapku priduseným hlasom.

A došlo mi to. Dieťa. Súrodenec. Príživník. Och môj bože!!!

Bude mi kradnúť hračky... a obžierať moje obhryzené ceruzky... a mačkat' môjho králik... Porazí ma...

Porazí ma...

Nie, radšej nech porazí jeho...

„Áno, Kika. Nie je to skvelé?“ mama sa už opäť usmievala, keď zistila, že o reč som neprišla.

„Skvelé...“ moja vnútorná debata oslabila zvukovú stránku prejavu a z mojej hystericky ladenej otázky sa stalo suché konštatovanie.

Mama sa stále usmievala. Oco tiež.

„Musím ísť na záchod...“ povedala som a vybehla po schodoch.

Oveľa, oveľa neskôr v posteli... ak sa to tak dá nazvať

„Možno sa ma snažia zbaviť. Vychovajú si toho príživníka na svoj obraz a nahradia ma ním... ale nie, to by predsa neurobili, štát im to nedovoľuje... aj keď, vkladat' v tejto chvíli nádej do štátnej moci...“ mrmlala som si pre seba a pre svetiaci displej rádia. „Prudko nesympatický deň...“ zašomrala som a zavrela oči.

O malú chvíľu sa niesli éterom zvuky neklamne svedčiace o mojom tuhom spánku. Ústa som mala dokorán. A priamo nad nimi sa na tenkej pavučine hojdal veľký čierny pavúk.

Lanko sa pretrhlo...

Ivana Čerňanová

vek 20 rokov, Považská Bystrica

Tri dni škótskeho leta

Deň prvý

Lucia prechádzala krížom cez park, spájajúci hlavný univerzitný kampus s budovou internátu. V ten deň sa slnko usadilo vysoko na oblohe. Priam podozrivo na bežné pomery v škótskej metropole. Spomedzi stromov stúpali kúdoly dymu z alumíniových barbecue podnosov, ktoré si Škóti rozložili po celom trávniku. Vo vzduchu sa miešali vône pečeného mäsa s pachom potu, ktorý ostro razil zo žiarivo bielych tiel zápoliacich s futbalovou loptou. Tie zriedkavé dni, keď spoza mrakov náhodou a celkom nenápadne vykuklo slnko, vedeli domáci dokonale oceniť.

Do Edinburghu Lucia pricestovala pred dvoma týždňami, tesne pred začiatkom jesenného semestra. Uprostred septembra zažívala prvý deň škótskeho leta. Domáci tvrdili, že počas pravých letných mesiacov len neúnavne pršalo. Lucia však v skutočnosti meniacemu sa počasiu nevenovala veľa pozornosti. Popri zvykaní si na cudziu krajinu, nové mesto a vysokú školu nestíhala vnímať ešte aj vrtochy miestnej klímy. A to tohoročným prvákom Edinburgh pripravil darček na privítanie v podobe doznievajúceho hurikánu Katia. Po týždni sa však obloha konečne vyjasnila a vietor sa aspoň na chvíľu stiahol do znesiteľných medzí.

Lucia nenápadne pozorovala skupinky študentov sediacich na tráve. Pri opekaní sa smiali a zabávali na historkách z prázdnin. Uživali si, že sa opäť vidia po trojmesačnom odlúčení, že semester ešte len začal a čas testov a esejí sa zdal byť v nedohľadne. Lucia im ticho závidela. Cítila sa veľmi osamelo. Ďaleko od rodiny, priateľov, domova. Na škole bola len pár dní. Ešte nestihla s nikým nadviazať hlbší kontakt, aj keď vďaka orientačnému týždňu disponovala stovkami nových známostí, telefónnych čísel a e-mailov. Akoby sa prvý týždeň na univerzite riadil nepísanými pravidlami, ktoré určovali kedy, kde a koľko nových známych by mal každý prvák nadobudnúť. Aj každé stretnutie dvoch nováčikov akoby postupovalo podľa už zaužívanej schémy. Začínalo sa neutrálnym pozdravom a vzájomným predstavením sa. S občasným zádrhelom, keď sa kvôli vysokému počtu zahraničných študentov vyskytli problémy s výslovnosťou cudzokrajných mien. Pokračovalo sa sledom kľúčových otázok. Národnosť. Študijný odbor. Lokality internátu. V ľubovoľnom poradí. Následne sa prváci stali priateľmi. Prinajmenšom facebookovými priateľmi.

Lucia stratila prehľad o svojich nových známostiach ešte pred koncom orientačného týždňa. Mala pocit, že za tých pár dní stretla snád' všetkých nových prvákov. Stokrát za deň sa dookola predstavovala a snažila sa zapamätať si všetky tie čudné mená, ktoré jej pamäť vytrvalo filtrovala. Na prednáškach sa jej aj tak všetky tváre miešali do jednej veľkej machule. Nepochybovala, že ani ju si tí ľudia nebudú vôbec pamätať.

Slnko dráždilo Luciu v očiach. Až tak, že ľutovala, že si nakoniec do batožiny nepribalila slnečné okuliare. Vtedy sa jej zdali nanajvýš zbytočné. Aj keď oslepená, predsa len rozoznala v diaľke Nickovu približujúcu sa siluetu. Potešila sa, že v anonymnom mori zahliadla tvár spolužiaka z biznisu, ktorú nepoznala len vďaka profilovej fotke na Facebooku. Usmiala sa naňho. Zvažovala priateľské zamávanie, ale zdalo sa jej už príliš detinské pre univerzitnú študentku. Aj keď ešte len prváčku. Zostala preto verná ošúchanému, prostému úsmevu.

Nick sa k nej každou sekundou čoraz viac približoval a Lucia sa naňho neprestávala prívetivo usmievať. Až keď sa vzdialenosť medzi nimi znížila na sotva dva či tri kroky, s hrôzou si uvedomila, že to v skutočnosti vôbec nebol on. Ani zďaleka. Aj keď obaja mali vlasy rovnako

slamenej farby, tento chalan bol oveľa vyšší ako Nick a nosil okuliare. Lucia nechápala, že to nezbadala skôr. Okamžite na tvár nasadila ten najnevinnejší výraz, akého bola schopná, a odvrátila pohľad, no už bolo neskoro. Za ten čas k nej neznámy pristúpil a skúmavo si obzeral jej previnilú tvár. Takmer počula, ako jeho mozog chvatne listuje vo všetkých pamäťových záznamoch, márne sa snažiac v nich lokalizovať jej podobu.

Nakoniec sa vzdal. „Poznám ťa?“ spýtal sa pochybovačne.

„Ehm, nemyslím,“ odpovedala Lucia vyháňavo. Chcela znieť prekvapene, že sa jej prihovoril. Neprestával však na ňu pozorne hľadieť, akoby ju skenoval pohľadom. Luciu to znervózňovalo a vyvádzovalo z rovnováhy. Cítila sa veľmi zvláštne. Asi sa červenala.

„Určite sme sa už videli,“ pokračoval. Veľmi sa snažil spomenúť si. Bolo to takmer rozto milé. Lucii sa chcelo opäť usmievať, ale cítila, že jeden neplánovaný, strápnujúci úsmev bol na jeden deň až-až.

„Nuž, je tu snád' deväť tisíc prvákov. Možno si ma len zazrel niekde v dave,“ poznamenala a uhla pohľadom.

„Možno,“ prikývol. „Mimochodom, volám sa Lukas,“ dodal trochu hanblivo a pohodil bleudou očinou. Nenápadný prízvuk prezrádzal jeho nemecký pôvod. Zrejme Erazmák. „Som tu na pol roka, na výmenu,“ potvrdil.

„Ja som Lucia,“ odvetila, ale odrazu netušila, čo viac dodať. „Čo študuješ?“ spýtala sa nakoniec jednu z tých otázok, ktoré zaručene odštartovali konverzáciu medzi dvoma študentmi. Prinajmenšom zabránila trápnemu tichu, ktoré by inak celkom určite nasledovalo.

„Prevažne politológiu,“ odpovedal. Bledá ošina sa mu opäť tlačila do očí. Tento krát si vlasy prehrabol končekmi prstov ľavej ruky. „Ale dal som si aj škótske dejiny, keď už som tu,“ dodal na upresnenie.

„Ja tiež!“ zvolala Lucia možno až s prílišným entuziazmom v hlase. „Teda môj hlavný odbor je biznis, ale zdalo sa mi, že škótske dejiny by sa mohli hodiť.“

„Takže tam som ťa musel vidieť,“ zasmial sa.

Neprotestovala, aj keď si bola celkom istá, že sa v prednáškovej sále plnej stoviek študentov zatiaľ nestretli. Jeho úsmev by si naisto pamätala. Ved' aj neskôr, keď sedela vo svojej internátnej izbe, stále na sebe cítila prenikavý pohľad jeho svetlo zelených očí, ktorý ju odprevadil z parku až po dvere internátu. Lukas. Vedela, že jeho tvár sa jej už nerozopije v dave.

Večer ležala Lucia na posteli rovno pod dokorán otvoreným oknom. Každou bunkou tela si užívala luxusný prísun čerstvého vzduchu, ktorý jej umožnilo zblbnuté počasie, a aj nadmieru prekúrená izba. Minulú noc jej americký sused pomáhal naháňať odpudzujúco prerasteného pavúka. Američan, už značne pod parou, pavúka veľkoryso nechal spadnúť do elektrického ohrievača, ktorý v izbe slúžil namiesto radiátora. Potom ju presviedčal, že odtiaľ zaručene nevylezie. No Lucia radšej naplno zapla kúrenie. Pre istotu. Pavúk sa viac neukázal. Tak, ako aj Američan, ktorý si už vôbec nespomínal, že by sa boli niekedy stretli.

Podvečerný vietor vytvoril na Luciiných rukách súvislú vrstvu husej kože. Striaslo ju. Edinburgské leto sa zrejme po jednom dni hneď končilo. Neochotne vstala, chystajúc sa zavrieť okno. Vtedy ho zahliadla v okne takmer oproti jej. Lukas. Bol tak blízko pri nej. Až sa jej nechcelo veriť, že si ho dovtedy nevyšli. Príliš blízko. Nemohla to nechať na náhodu a pripustiť, aby si, tak ako Američan, už na druhý deň nespomínal na jej existenciu. Musela sa mu čím skôr pripomenúť. Nezostávalo veľa času. Aj keď ešte ráno mala pocit, že sa Vianoc nikdy nedočká, odrazu sa jej semester zdal byť až neuveriteľne krátky.

Deň druhý

Simona sa márne snažila udržať svoju pozornosť sústredenú na Camusovho Cudzince

otvoreného na lavici pred ňou. Počúvala, no akoby k nej profesorove slová neprichádzali vo francúzštine, ale v nejakom zvláštnom, nezrozumiteľnom jazyku. Bolo to absurdnejšie ako čokoľvek, čo Camus kedy napísal. Pomaly začínala chápať, prečo sa všetci jej známi pozastavovali nad myšlienkou ísť študovať francúzštinu do Škótska. Nadávala sama sebe za toto šialené rozhodnutie. Nemohla ani len hodiť vinu na niekoho iného. Na niekoho z domu, z rodiny alebo spomedzi priateľov. Všetci sa tejto zodpovednosti elegantne vyhli. Vraj sa musí rozhodnúť sama, oni jej do toho nemajú čo hovoriť. Simona vždy robila notoricky zlé rozhodnutie. A tak sa teraz zamotávala v simultánnom používaní viacerých jazykov. Prítomnosť mladého francúzskeho profesora robila hodiny len o niečo málo znesiteľnejšími.

V ten deň sa Simone nedarilo skonzentrováť. Francúzske háčiky a akcenty je plávali pred očami. Po chvíli sa úplne vzdala a radšej cez roztvorené okno obdivovala dokonalosť Arturovho sedla kúpajúce sa v slnečných lúčoch. Hoci bol už koniec septembra, vzduch prichádzajúci z vonku bol nezvyčajne svieži a takmer teplý. Nebyť toho neodbytného vetra, počasie vonku by snád' Simonu presvedčilo, že čosi aspoň vzdialene pripomínajúce leto, teplo a slnko, je možné aj v Edinburghu. Vrchol Arturovho sedla bol, ako zvyčajne, plný turistov. Tiesnili sa na skalách v snahe získať ten najúchvatnejší výhľad na staré mesto pod nimi. Simona im závidela možnosť vychutnať si to výnimočné počasie. Na rozdiel od nich bola zavretá vnútri a trápila si hlavu hľadaním významu Meursaultovho čudesného správania.

Písmeň v Camusovom majstrovskom diele jej naďalej tvrdohlavo odmietali dávať akýkoľvek zmysel. Simonine oči opäť zabľúdili a vzdáľovali sa od knihy. Tento krát si vychutnávala pohľad na profesora. Presne tak si predstavovala typického Francúza. Tmavé vlasy. Nižšia postava. Srdečný úsmev. A za veľkými dioptrickými okuliarmi s moderným čiernym rámom smejúce sa oči, ktoré prezrádzali, ako veľmi ho baví učiť francúzsku literatúru.

„Slečna,“ prehovoril na ňu po anglicky s výrazným prízvukom, ktorý jej podlamoval kolená. „Prečítajte nám ďalší odsek.“ Strhla sa. Pozornosť narýchlo obrátila späť ku knihe a s horiacimi ušami sa dala do namáhavého lúštenia pre ňu zdanlivo nezrozumiteľných slov a viet.

Po skončení hodiny sa rýchlo vyrútila von z miestnosti. Snažila sa čo najrýchlejšie uniknúť z kampusu. Bol to snád' zákon schválnosti, že práve jej sa dnes ušlo čítať nahlas pred celou triedou. A ešte k tomu po francúzsky. Cítila sa ponížene a zároveň sa hnevala sama na seba pre svoju neschopnosť dostatočne rýchlo napredovať v jazyku. Mala pocit, že ju už všetci spolužiaci dávno predbehli. Dokonca ani slnečné počasie vonku jej nezlepšovalo náladu.

Bežala dolu ulicu, nevšímajúc si ľudí, do ktorých každú chvíľu chtiac či nechtiac vrazila. Okrem nej sa nikto neponáhľal. Všetci túžili čo najviac si vychutnať slnečné lúče. Ved' ktovie, či do jari príde ešte nejaký pekný deň. Simone to bolo zrazu úplne jedno. Čosi v nej vrelo. Hnevala sa. Na Camusa. Na hodiny francúzštiny. Na dav ľudí, cez ktorý sa pretláčala. Na celý svet.

„Bonjour!“ zvolal odrazu na ňu čísi hlas. Francúzsky pozdrav uprostred škótskeho davu ju prinútil zastaviť. Simona sa prekvapene otočila. Stál za ňou jeden z tých pracovníkov pre charitu, ktorí si na ulici odchyťavali ľudí a snažili sa ich presvedčiť, že najlepšie je prispieť práve ich organizácii. Simona mala na nich vždy „šťastie“. Podchvil'ou ju zastavovali a presviedčali, aby zachránila zvieratá v zoo alebo pomohla Edinburgským bezdomovcom. Vždy ich odbila, že je len študentka. Tento bol však prvý, ktorý na ňu prehovoril po francúzsky. Zapochybovala, či naozaj povedal *bonjour*, či len náhodou nemala halucinácie alebo nedajbože nedostala úpal. V slnečné škótske dni bolo možné čokoľvek. Ved' prečo by niekto vyberal v Edinburghu na francúzsku charitu!

„Čože?“ vyhlkla napokon a pochybovačne si dotýčaného premerala. Bol to mladý chalan. Zrejme len o pár rokov starší ako ona. Z hlavy mu na všetky strany trčali blond'avé dredy. Oblečenú mal oranžovú vestu s logom svojej charity, aby vynikol v dave. Keď našlo Simona preho-

vorila po anglicky, zarazil sa.

„Prepáč,“ prehovoril tónom, ktorý znel už celkom škótsky. „Nie si Francúzka?“ spýtal sa udivene.

Simona pobaven pokrútila hlavou. Ešte stále zvažovala možnosť úpalu. Aj keď tento raz preňho.

„Och...“ povzdychol si takmer nečujne. Vyzeral sklamané.

„Ale študujem francúzštinu,“ dodala rýchlo, keď zbadala výraz jeho tváre. Stačilo, že sa ona v ten deň cítila mizerne. Nemusela svoju náladu roznášať ako infekčnú chorobu.

„Tak teda,“ pokračoval a široký úsmev sa mu ihneď vrátil do priateľskej tváre. „Bonjour, Mademoiselle,“ zopakoval a uklonil sa jej, akoby bola priam francúzskou kráľovnou.

Zasmiala sa. Tak nefalšovane od srdca. A pokračovala v smiechu. Odrazu akoby nemohla prestať. Keď spätne hodnotila celú situáciu, skonštatovala, že v ten deň museli úpalom trpieť obaja.

„Bonjour, Monsieur!“ odpovedala a napodobnila pri tom malú poklonu v kolenách. Jeho veselosť bola nákazlivejšia ako jej melanchólia.

„Naozaj vyzeráš veľmi francúzsky,“ povedal a neprestal sa ňu usmievať.

„Ďakujem,“ odvetila Simona natešene. Bol to ten najkrajší kompliment, aký kedy dostala. Rozhodla sa radšej nespochybovať jeho úprimnosť. Vracala sa jej dobrá nálada a nechcela sa jej už za nič na svete vzdať. Vyzerá veľmi francúzsky. Simone s francúzskym e na konci a nežnou výslovnosťou. To sa jej páčilo. Čo na tom, či prejde prvým ročníkom univerzitnej francúzštiny. Ak nič iné, bude môcť aspoň klamať výzorom a predstierať svoj pôvod. Možno sa niekto ďalší nechá nachytať.

Chalan z charity sa rozrečnil. Takmer sa nedal zastaviť. Celkom pri tom zabudol na svoju charitu a jej reprezentovanie. Namiesto toho sa vypytoval na všetky detaily o jej živote, zmenách a štúdiu v Edinburghu. So smiechom mu na všetko odpovedala. Takto pokračovali, až kým jej žalúdok nepripomenul, že bola na ceste do Tesca zohnať si niečo na jedenie.

„Počuj, choď si dať nejaký dobrý obed, a potom sa vráť. Ešte poekáme,“ nadhodil. Nenechal ju len tak ísť.

Simona prikývla, aj keď vedela, že sa už nevráti. Nechcela ho však úplne odmietnuť. Mal sympatický úsmev. Kazili ho len tie dredy. Ktovie, či to myslel naozaj vážne. Možno predpokladal, že Simona iba rýchlo skočí do najbližšieho ázijského bistra, a potom budú pokračovať v začatej konverzácii. Jej sa však už v hlave zrodil celkom iný plán.

„Tak teda bežim,“ povedala napokon.

Prikývol. „A bientôt, Mademoiselle,“ nezabudol ešte dodať. Simona mu odpovedala s rovnako zveličeným prízvukom. Bolo to klíšé, ale zdalo sa jej, že najlepšie zapadá do celej situácie.

Prebehla cez ulicu. Priam sršala veselosťou. Ani sa nedívala, či sa ju niečo nechystá zraziť. Pred Tescom sa ešte otočila a obzrela sa za ním. Stihol si už odchytiť postaršiu pani, ktorá len naoko počúvala o trápení túlavých psov. Simona dúfala, že na ňu predsa len nebude čakať. Na to bol až príliš milý.

Vo vnútri urýchlene nahádzala do košíka kurací sendvič, jablko a chladený džús, a vybehla zase von. Ponáhľala sa do parku pri knižnici. Predpokladala, že to výnimočné počasie vyženie cez obed von aj profesorov. Stačilo, ak sa na slnko vyberie aspoň časť francúzštinárov. Ona si potom zvolí vhodnú strategickú pozíciu na nenápadné sledovanie. Sadne si na najbližšiu voľnú lavičku. Alebo rovno do trávy. Podľa okolností. Pre istotu si na kolenách roztvorí Cudzince, aby, ak by mu náhodou pohľad zablúdil jej smerom, mohla predstierať, že na svete nie je nič dôležitejšie ako francúzsky existencializmus.

Deň tretí

Podľa niekoľkých skeptikov malo v Edinburghu už v októbri snežiť. Namiesto toho celý mesiac neúnavne pršalo a ulice sa topili v hlbokých kalužiach. Nakoniec sa však ešte posledný krát vyčiasilo a prišlo babie leto. Keď sa v ten deň Soňa dívala z okna, videla len pás jasnej oblohy. Bez jediného obláčika. Dokonca aj vietor na okamih ustal. Len každodenné ubúdanie denného svetla a skorší príchod noci naznačovali, že zima sa predsa len blíži. Internát bol až nezvyčajne pokojný. Študenti už mali zväčša po prednáškach a vybehli do mesta. Niektorí vytrvalci okupovali park. Hrali futbal alebo ležali na studenej zemi. Briti boli odolní.

Soňa sa von nehrnula. Pootvorila síce trochu okno, aby dnu vpustila zablúdený lúč slnka, ale to bolo všetko. Už hodinu hypnotizovala svoj notebook. A stále žiadna zmena. Obrazovka blikala. Skype svietil na bledomodro. No Roman bol už tri dni nezvestný. Predtým si volávali každý deň. Vždy o štvrté, keď prišla domov z prednášky.

Od začiatku vedela, že to bude náročné. Vzťah na diaľku. Znelo to hrozivo. Všetci ju odhovárali. Nech si radšej vyberie školu niekde bližšie. V Bratislave. Alebo aspoň v Brne. Takmer sa nechala zlomiť. Len Roman ju nakoniec presvedčil, aby išla a aspoň to skúsila. Sľúbil, že na ňu počká, že to nejako vydržia. Soňa mu verila. Nepredstavovala si, že kríza príde tak skoro. Po dvoch mesiacoch. Prvé trhliny sa menili na čoraz väčšie priepasti. Bolo ťažké zladit' sa, nájsť dostatok času na komunikáciu, aby si vykompenzovali odlúčenie. Až nakoniec Roman rozhodol, že už nechce žiť virtuálne.

Budík na nočnom stolíku odrátaval čas. Minúty plynuli. Soňa naďalej uprene hľadela na monitor. Sotva dovolila svojim očiам zmurknúť. Akoby ho to malo prinútiť pripojiť sa. Z tranzu ju vymanilo až klopanie na dvere. Odtrhla oči od počítača, neochotne vstala a pobrala sa otvoriť. Za dverami stála Simona s Luciou. Dlhé jesenné kabáty mali porozopinané, takmer za nimi viali. Líca im žiarili na červeno.

„Soňa!“ zvolala impulzívna Simona a vrhla sa na kamarátku. „Už zase si zalezená vnútri?“ prebodla ju káravým pohľadom.

Soňa prevrátila oči a pustila ich dnu. Tri Slovensky v cudzom meste sa prirodzene často stretávali a trávili spolu čas. V ten deň ale Soňa nemala na nikoho náladu. Chcela byť sama. Len so zapnutým notebookom a otvoreným Skypom.

Simona vtrhla do izby ako uragán. Ihneď sa rozbehla k oknu a roztvorila ho dokorán. Lucia len kývla Soni na pozdrav a uvelebila sa jej na posteli. S pohľadom upretým na bielu stenu oproti bola sotva duchom prítomná. Simona sa však sotva dala zastaviť.

„Pod' sa nami von,“ naliehala na Soňu. „Kedy najbližšie bude takto pekne?“

Soňa pokrútila hlavou a usadila sa späť k počítaču.

„Ešte stále sa neozval?“ spýtala sa Lucia zúčastnene. Tak predsa vnímala svet okolo seba.

„Nie,“ zašepkala Soňa takmer nečujne. Ani sa pri tom na Luciú nepozrela. Jej pozornosť už znova okupoval nezmenený Skype.

Simona prestala lietať po malej internátnej izbe a usadila sa vedľa Lucie. „Čo sa vlastne medzi vami stalo?“ spýtala sa.

„Roman navrhol, aby sme si dali pauzu,“ odvetila Soňa pomaly. Snažila sa, aby to vyznelo nenútené, bezstarostné. Ale nič pre nimi nezakryla.

„Idiot,“ naštvála sa Simona. „Nevydrží chvíľu bez...“

„Nie je to jeho vina,“ prerušila ju Soňa rýchlo. „Nezazlievam mu to. Bolo to celé divné. Akoby som naraz bola aj nebola vo vzťahu. Tak sa nedá fungovať.“

„Tak prečo teraz bez prestávky čumiš na Skype?“ spýtala sa Simona trochu vyčítavo.

Soňa sa mierne usmiala. „Asi zo zvyku.“ Sama nevedela, čo vlastne chcela. Cítila sa hrozne previnilo. Veď to bolo jej rozhodnutie odísť študovať do zahraničia. Mala chuť vystrčiť sa von

z otvoreného okna a z celej sily kričať. A pri tom búchať päťami do betónu, aby sa jej uľavilo. Namiesto toho len vstala a okno zase zavrela. Postupne sa začínalo stmievať a vzduch vonku citeľne ochladol.

„Zmeňme radšej tému,“ navrhla a uhla pred Simoniným neodbytným pohľadom. „Čo máte nové?“

„Už chystáme masky na Halloweensky ceilidh!“ Simone sa hneď rozžiarili oči a predchádzajúcu debatu v momente vypustila z hlavy.

„To budú zase tie škótske tance, čo?“ spýtala sa Soňa. Už to raz zažila počas prvého týždňa na univerzite. Neustále ju ktosi vrtel dookola. Ešte aspoň ďalší týždeň sa jej potom točila hlava.

„Mala by si ísť s nami,“ nadhodila Lucia. Soňa čakala, že to skôr či neskôr príde. Nemala náladu nikam ísť. Dúfala preto, že sa jej nejako podarí vyuzúť sa z toho.

„A sledovať, ako Sima balí toho svojho profesora?“ zvolala posmešne.

Simona sa schuti zasmiala. „S tým som už dávno skončila. Je ženatý. To nie je nič pre mňa. Radšej si budem hľadať nejaký nový úlovok.“

„Na to si ako prišla?“ spýtala sa Soňa udivene. „Veď nenosí obrúčku!“ Vôbec by ju neprekvapilo, keby sa Simona vlámala až k nemu do bytu a hľadala v ňom dôkazy. Bola schopná všetkého. A toho Francúza prenasledovala, odkedy sa v septembri začalo vyučovanie.

„Má svadobnú fotku vystavenú na stole v kabinete,“ odvetila Simona pokojne. „Bola som tam predsa konzultovať esej,“ dodala pohoršene, keď zbadala ich spýtavé pohľady. „Neviem, na čo vy hneď myslíte!“

„Tak čo teda, Soni, pôjdeš s nami?“ nedala sa odbiť Lucia. „Budem potrebovať tvoju morálnu podporu!“ naliehala. To znamenalo, že sa tam isto zjaví Lukas. Lucia už takmer dva mesiace nespívala o nikom inom. Večer z okna pozorovala svetlo v jeho izbe a čakala, kým zhasne. Občas s ním prehodila dve vety, keď sa stretli pri internáte, ale inak nič. Až kým sa jej nespýtal, či príde na ceilidh. Sľúbila a zdalo sa, že ho to potešilo.

„A kedy je teda ten Halloweensky ceilidh?“ naťahovala Soňa čas, kým opäť kontrolovala obrazovku počítača.

Simona posmešne prevrátila oči. „Predsa na Halloween!“ zasmiala sa.

Na Skype sa vôbec nič nezmenilo. Soňa s povzdychnutím zaklopila monitor a obrátila sa k Simone a Lucii. „Tak teda dobre,“ nechala sa nakoniec zlomiť. „Ale musíte mi vymyslieť fakt originálny kostým!“

V tú noc sa v Edinburhu opäť rozpršalo a slnko sa neukázalo až do mája.

Dominika Moravíková
vek 20 rokov, Strečno

Ten, čo kľučí v snehu

Poznámka: Dej sa odohráva na horskej chate Kľučianska Magura pri Martine, ale príbeh a postavy sú vymyslené.

Babie leto bolo rozjarené ako štrbavé dieťa v prvú školské mesiace. Prinieslo bezoblačné nebo a stromom konečne tú príznačnú ostýchavú červeň, Luciána posmelilo a dal si za úlohu zabudnúť, zaváľať si myseľ každodennými, každoročnými, každoživotnými povinnosťami. Bol predsa rovnaký ako všetci. Mal rád jeleniu klobásu a borovičku s horcom po dlhom dni. Niekedy sa stávalo, že tie dni unikali rýchlo ako jesenné vánky, neostalo po nich stopy, všetko prebil mráz.

Skoro zabudol na jej tvár. Niekedy celkom tápal, keď si ju predstavoval, ako stála pred lyžiariňou alebo ležala na lavici. Už bola úplne neskutočná. Zdalo sa mu, že šalie. Začal brať nejaké svinské tabletky.

28. októbra napadol prvý sneh. Na chatu prišli nadšení fotografi. Naleštenými zrkadlovkami fotili okolie, zblízka fotili obieleňé vetvičky s ešte červenými listami a potom sa posadili do baru a utierali nosy nad čajom. Jeden z nich mu podával ruku a opakoval, že je z turistického časopisu. „Potrebujem ešte zopár panorám, čosi na obálku,“ vytiahol mapu, „kadiaľ by ste mi to poradili vziať? Aký je výhľad na tomto kopci?“

Niečo mu rýchlo poradil. Mal veľa práce. Utieral, pral, všetci chceli pivo a horalky. A príliš mu to pripomínalo nejaké nekľudné časy. Keď bol mladší, tiež chcel odfotiť alebo zdolať najvyšší kopec, teraz našiel svoje miesto. Fotografi majú stále priveľkú žiadostivosť. V bare si leštia zrkadlovky a nosy. Aj pivovú penu na pohári si fotia, každý objekt je tak vzrušujúci!

Alebo ten mladý brazílsky chlapec za stolom pri okne... obzerá si snehovú guľu, necháva sa s ňou fotiť. Je na výmennom pobyte, sneh vidí asi prvý krát.

„Primeiraneve! É umasensaçoestranha na mão!“

...

„Som Linda,“ podala mu ruku vo výčape. Už sa prezliekla, už nebola taká spotená. „A tí chalani, čo sú so mnou...pretekáme sa už dlho.“

Venovala sa behu do kopca. Poloprofesionálne. Vraj vyhrala pár súťaží. Aj kamarátov vždy predbehla. „Dala by som si guláš... kto dnes večer varí?“

Po polnoci sa šla osprchovať, obliekla sa do župana a pri chôdzi krútila bokmi. Objednala si slivovicu a povedala, že kamarátov v pití dobehne. „Ty proste stále musíš pretekať!“ povedali.

„A tvoje meno?“ opýtala sa ho.

„Lucián.“

„Strašne divné!“

„O nič menej ako Linda.“

Cvak.

„Kto ma to kurva fotí...so slivkou v ruke!“

Linda je taká hurónska, skoro ako chlap. Nepáči sa mu to.

Chlapi sa jej smejú. Linda si dala ešte aj pivo a bola od peny.

Lucián zatvára bar, je po jednej v noci. S riadom mu pomáha jeho sestra Oľga, bez muža, bez detí. Hovorí samé čísla, tržby a dane. Medzi to vpletie, že ráno prídu nejakí literáti. Treba im všetkým navariť, nachystať sedenie a spanie.

„Pätnásť ľudí, píšú básničky o horách, predstav si!“

„Budú tu celý čas písať a prednášať?“ Bol otrávený. Kde sú tie časy, kedy na horské chaty chodili len poctiví turisti, s palicami a bez foťákov?

Pobúchala ho po pleci a vypravovala k izbe. „Nenapísal si jej?“

„Napíšem jej... Ráno musím vstať skôr, odhrať sneh. Povedz brigádnikom, nech so mnou vstanú, ty sa zajtra vyspi.“

...

Ráno, 29. Októbra. Až tak veľa nenasnežilo. V ten deň prvý raz uvidel Marianu. V bielom tričku a tmavých rifliach, všade pobežovala so zápisníkom a škrkala si v ňom. Počítala slabiky. Lucián si ju najprv ani nevnímal, ošival sa v kuchyni pri haluškách. Turisti ich mali radi, okrem mladého Brazilčana. Skoro sa z nich pvracal. Jeho slovenský kamarát urazenému Luciánovi vysvetlil, že ten chlapec má najradšej suchú ryžu a kura.

„Takéto fajnovky!“

Iniciatívny lektor vyvesil pred chatu zástavu s nápisom „Mladí haikari 2012“. Lucián sa ho nad gulášom opýtal, čo vlastne je to haiku. Lektor vysvetlil, že ide o správny obraz, a správny počet slabík. Hneď mu ponúkol kus papiera a pero. „Aj vy napíšte!“

„Ja nie som básnik.“

„Počítať predsa viete!“

„Nie som si v tomto prípade istý,“ odpovedal so smiechom. Mariana pokrútila hlavou, ale nepovedala nič. Zoškrkala zopár stĺpcov vo svojom zápisníku.

...

Zapil si tabletku. Trochu sa mu točila miestnosť. Asi potreboval oddych, to povedala Oľga.

Haikari pobežovali po okolí so zápisníkmi a na prstoch počítali slabiky. Po malých skupinkách sedeli za lavicami na terase alebo aj na zemi s igelitkami pod zadkom. O tretej poobede sa nahnali do jedálne a čítali si svoje výtvy. Mariana prečítala dve. Lektor ju skritizoval, ako skoro všetkých, pochválil iba jedného vážneho chlapca s tmavou pleťou.

Lucián pomáhal v bare brigádníčke. Mariana sa ho opýtala koľko má vlastne rokov. „Štyridsať sedem.“ A ako dlho je chatárom. „Sedem.“

„Takže si mám želať byť staršia...“ povedala zasnene. Už mala vypité. Vytiahla zápisník. „Že-lám-si-byť-sta-ršia, sedem slabík.“

...

Linda sa vrátila d'alsí vikend. Bola neuveriteľne spotená, ale prekonala vlastný rekord. Prehodila si cez plecica uterák a kričala: „Som najrýchlejší pozemšťan, najrýchlejší pozemšťan čo sem vybehol! Lucián, som hladná!“

Nechcela guláš, vraj teraz skúša novú diétu, aby si zlepšila výkon. „80-10-10 podľa doktora Grahama.“

„To znie ako d'alsia hlúposť,“ zareagovala Oľga. Lindini kamaráti dobehli o desať minút. Tí si dali guláše a unavení mlčky hľadeli pred seba.

„Jem iba surové ovocie, stopilo sa mi veľa sadla. Lucián, dones mi dáke jablká!“

Neskoro večer popíjala s fotografujúcimi turistami, ale aj s poľovníkmi a cyklistami. Keď Lucián vyšiel von fajčiť, sadla si mu na kolená a dávala sa na hviezdy. „Mám tu rada, prídem aj nabudúce.“

Spýtal sa jej, či nechýba cez víkendy mužovi, alebo rodine. Vraj nemá ani jedno z toho.

„Tak to preto si taká súťáživá...“

Precitol zo spomínania, ktosi z pomocníkov na neho zakričal, aby mu pomohol nahorcovať borovičky. „Och.“

Pomaly sa zotmelo. Sotva dojedol grilované rebierka. O stôl ďalej Mariana do seba tlačila slaminový tanier. Občas na Luciána pozrela, pritlačila si ceruzku o dolnú peru a na prstoch počítala.

Oľga ho prefackala na chodbe. „Si strašne bledý!“

Sadol si na schody a oprel sa jej o plece. „Som akoby pomätený...“

„Prečo zas?!“

Neodpovedal. Uvedomil si, že pár schodov nad nimi šuchoce papiermijeden z haikárov. Ani keď sa ho opýtala, či jej konečne napísal, tak nepovedal nič.

Haikový lektor iniciatívne zaziapal do schodov, nech sa všetci nachystajú na večerné *Majstrovstvá v haiku*.

Lucián si šiel na chvilu ľahnúť. Myslel na Lindu. Teraz by jej nemohol napísať. Bol už tak zmagorený, že by začal počítať slabiky. Veď celý deň počúval lektora, ako zvýšeným hlasom rozpráva k svojim zverencom, čo a ako, čo je mizerné a čo je pravé, čo je odpad a čo poézia. Lucián nesúhlasil. Akoby sa dala vášeň zmerať kvalitou a slabikami. Lektor by mu na to povedal, že iba v určitom množstve a v určitej sile sa zaskvie pravda. „To máte ako s varením- z každej suroviny presne odvážené množstvo, inak nenájdete harmóniu.“ vysvetlil včera.

Oľga vtedy pobúchala Luciána po pleci. „Náš Lucián varí vždy podľa oka, a vždy dobre!“

...

Ľahol si do posteľe. Nepočítal, nerozmýšľal. Len tak bol. Tušil vôňu zimy za oknom. Prvý raz si v izbe zakúrili.

„Vybehla by som aj na Zrkadlový vrch!“

„Čo je to Zrkadlový vrch?“

„Zo starého japonského haiku,“ odpovedala a potiahla z otvoreného okna spadnutý list. Nahrnuli sa k nej fotografi a fotili ju. Lindu s listom. „Strašne rada behám, strašne rada pretekám. To je moje prekliatie. Musím byť najlepšia, inak ma nič nebaví.“

Utrel jej z úst škrvny od piva. Bolo malebné poludnie. Pivá sa leskli na svetle. Ona čapovať teda nevedela. Keď ju požiadala o výpomoc v rušný čas okolo obeda, preliala veľa pohárov. „Aj to sa raz naučím,“ sľubovala si.

Majstrovstvá dopadli dobre. Mariana mala tretie miesto, z pätnástich zúčastnených. Lektor vyrobil diplomy a víťazom zobrať niekoľko pív a borovičiek. Zapol rádio a zorganizoval diskotéku.

Ráno 30. Októbra pri raňajkách Mariana so skleným pohľadom zazerala von oknami. „Zasnežil mi deň,“ rozmýšľala nahlas, šeptom, „zasnežil mi tvoj obraz...“

„Ty si riadny fanatik,“ zahundralo ryšavé dievča, ktorému sa zápisník povaloval už zrejme povaloval niekde na izbe. Mariana zapisovala. Päť slabík, sedem slabík...

Posledný verš nie a nie napadnúť. Lucián vynášal smeti.

Na vonku bolo všetko sivé, a modré. Biele nie. Lucián mal o bielej vlastnú predstavu. So snehom veľa spoločného nemala.

„Prvý tohtoročný sneh,“ začul keď sa vracal, „je ako taký neistý, nesmelý návrh... musí byť z toho cítiť.“

To hovoril lektor Mariane. Červenala sa. Haiku s názvom *Prvý sneh* obnažene ležalo v zápisníku. Lektor ju pokarhal za triviálnosť. „V názve máš sneh a stále hovoríš o zasnežení... Keď mi donesieš pod názvom Prvý sneh haiku o prvom milovaní, vtedy sa budeme mať o čom baviť.“

Zápisník šmaril na stôl. Ryšavka ju posmelila, aby sa do toho pustila. Mariana trochu odkväcla a Lucián sa vyhol jej pohľadu.

Pomyslel si o nej, že je ambiciózna a súťaživá. Pretože nemá rodinu, a pretože...

Preboha, ty si pletieš dve ženy, dve osoby!

Zastavil sa a zamyslel.

Ani Linda nehovorila o Zrkadlovom vrchu.

Nemohla predať poznať japonské haiku! Ona nie. Zamenil si nejaké rozhovory. Čas na odych, tabletku a dobrú verneovku.

Mariana si prevrátila stoličku operadlom k bruchu a nekultivovane sa posadila. Pohybovala perami, rákala. Lucián si sadol na lavicu s kýbľom zemiakov a ponáhľal sa rozptýliť škrabaním. Vo svetlici bolo zo desať ľudí, literáti aj náhodní turisti, ktorí sa k sebe túlili a ohrievali si dlane šálkami s čajom.

Mariana sa postavila a teatrálné povedala: „To nepôjde.“

Lektor zdvihol hlavu od piva. „Čože?“

„Vidno že nie si žena,“ povedala mu.

Začala kráčať, pritom výrazne gestikulovala a filozofovala: „Nemôžem napísať haiku s nadpisom Prvý sneh, mysliac prvé milovanie...to je niečo celkom iné. Každý, kto to zažil, zo ženskej perspektívy, vie, že sa to dá prirovnať ku všetkému, len nie k prvému snehu!“

Lektor si položil prst na ústa, akože rozmýšľa. „Pokračuj,“ povedal po chvíli.

„Prvý sneh je nevinný návrh, povedal si. Zásnuby so zemou, niečo ako : *tak čo, skúsime to?*

...Prvé milovanie je otvorená rana.“

„Ale u muža...“ zamyslel sa lektor.

„Nie,“ povedal Lucián, „ani u muža to tak nie je...“

Mariana k nemu otočila krk.

„...teplo a sneh moc nejdú dokopy.“ dodal.

„To nie je zlý postreh,“ uznal lektor, aj viacerí v miestnosti pokývali hlavami s pokrúteným úsmevom.

„Ja by som to vôbec nemystifikovala,“ dodala Mariana. Lucián žasol. Bola celkom ako Linda!

„Tak napíš iné haiku,“ lektor si preložil nohy a snažil sa tému uzavrieť.

Naklonila sa celkom k nemu. Bol zničený a spotený. Práve dovliekli z hory jeleňa, piati chlapi. Páchol potom a smrťou.

„Kde si bol tak dlho od rána?“ Už mu aj tykala.

„Ved' vidíš,“ odpovedal, „dáš si guláš z jeleňa?“

„Ja mäso nejem. Za chvíľu odchádzam, už som zbalená,“ oznámila. „Budúci týždeň neprídem, ani d'alší.“

Zatvárala sa ľútostivo a objala ho okolo krku. „Ty si samá krv...“

„Maj sa pekne,“ povedal.

„Budem.“

Práve v tejto chvíli asi začala jeseň. Práve v tejto chvíli ožltol prvý list. Práve v tejto chvíli sa zemeľ'a obrátila smerom k jeseni!

Už je zima. A neskoro večer. Lucián si po nočnej šichte v bare konečne ľahol a vystrel nohy. Zaklopala mu Mariana. Zachrčal a pomaly vošla dnu. Zasnivil, ponúkol jej, nech si sadne. Tipoval, že je opitá.

„Niečo by som vám mala povedať, pán chatár.“

„Myslel som, že si tykáme.“

„Nepamätám si...“

Usmiala sa. Triasli sa jej ruky. „Zajtra odchádzame.“

„Áno.“

Sedela na jeho posteli a dotýkala sa jeho obličiek. Na tých obličkách chýbali gombíky. Ešte ich nestihli poprišávať. Mala to urobiť Oľga cez minulé Vianoce, ale tá vyhlásila: „Iniciatívny blbec rovná sa chatárov otrok.“

„Je to šialené,“ narovнала sa, pošúchala sa prstami po riflích. Chytil ju za ruky.

„Uvoľni sa. Nemusíš stále počítať slabiky...O čo ide? Pripomínam ti otca? Stále na mňa pozeráš...“

Už zase! Asi sa pomýlil. To Linda otca nemala.

„Otca ani najmenej.“ odpovedala.

Pustil jej ruky, pozrela mu do očí.

„Čo keď som sa zaľúbila?“

Pokrčil plecami. Mal dojem, že sa mu sníva.

„Koľko je hodín?“

„Štyri.“

„O polhodinu vstávam.“

Začala sa ospravedlňovať, aj sa postavila.

„Dobrá noc, Mariana.“

A už jej nebolo.

Ráno 1. Novembra odišli. Dali si kofolu, horalky a proste šli. Oľga sa sťažovala, že na izbách nechali neporiadok. „Samé žuvačky, samé polámané ceruzky!“

Sadol si do kresla a zapálil si fajku v starom štýle.

Vytiahol zažltnutú Verneovku. Oddychoval. Spomínal.

„Myslíš, že bude vojna?“

To sa opýtala, keď ležala na terase na lavici s rozkročenými nohami v priliehavých tepláčkoch. „Sleduješ to? Politiku a tak? Ide to dole vodou, čo?“

Slnko jasne svietilo. Tak si zakrývala tvár a pomedzi prsty žmurila.

„Uvidíme, ako bude. Ja len upratujem špaky a hostím putujúcich, iné ma nezaujímajú.“

Zarehotala sa. Chytila ho za ruku, keď dvíhal popolník pri jej stole. „Tvoja milá sestra mi prezradila, že som ti celkom padla do oka.“

S debilným úškrnom sa pozrel na vrchy stromov a za nimi sa črtajúce martinské sídliská.

„Čo je pravda, nie je hriech.“ odpovedal. „A vojna hádam do konca rokanebude. Teraz, keď sa mám tak dobre...“

Zažmurkal a ona to zrejme brala ako svoje víťazstvo.

Na druhý deň mu do kuchyne odkiaľsi doniesla hľbu lúčnych kvetov.

2. novembra, večer. Práve doupratoval bar. Prišla za ním Oľga s vážnou tvárou a spýtala sa: „Už si jej napísal?“

„Keď odchádzala, povedala, že o mne napísala asi desať haiku,“ utieral si ruky do handry, „teda...desať haiku, ktoré priamo alebo nepriamo súviseli so mnou...a možno aj nejaké s tým snehom...“

Oľga sa oprela o stôl a tvárila sa prísne.

„...ale všetky poškrkala, neboli dobré. Ja jej tiež nedokážem nič napísať...“
„Hovorím o tej druhej,“ zachrčala Oľga. „Tá, čo chodí cez víkendy.“
Pozrel von oknom. Dostal pocit, že vonku na strome sedí sova. Taká ako vo filme.
Chcel by ju pohladit'.
„Mal by si ísť na čas do mesta, tam by sa ti prilepšilo!“ povedala prísne.
„Neboj sa o mňa. A Mariana už odišla.“
„Videla som ako na teba stále pozerá...“ povedala Oľga skoro karhavo.
„Hej, pozerala...“
„Máš ale predsa napísať Linde! Tá je aspoň trochu staršia, a rozumnejšia!“
„Čo je rozumné na behaní do kopca?“
Chytil sa za hlavu. Skúšal, či nemá zase horúčku. „Ktorá to hovorila o behaní na Zrkadlový vrch? To nemohla byť Linda, však!“
Vzala ho za ruku a odvieďla do postele. Trochu sa z toho celého smiala a trochu nadávala.
„Och bože, neviem ako to robíš- poplietol si hlavy dvom mladiciam, a sám ich pritom máš popletené!“

V niektorý večer, v neurčitej časovej línii, sa to proste stalo. Všetci už spali, iba oni dvaja stáli vonku a drkotali zubami.

„Vláčim sa po súdoch,“ povedala. „Finančné podvody,“ doložila. „Nechala som sa namočiť do sračiek, tak si ich aj pekne asi zlžnem. Asi to už tak chodí...“

Pokýval hlavou.

„Milujem ťa, Mariana.“ Povedal.

Priložil si pery na jej vlasy.

„Pro...prosím?“

V prvom momente nechápal, ani sa nad tým nezamyslel, znovu si spomenul na svoju sovu.

„Kto je Mariana?!“

Stísol pery.

„Hm...Ty nie si Mariana? To som už úplný imbecil? ...Píšeš básne o Zrkadlových vrchoch?“

Prskla smiechom. „Čože?! Ja som v živote nebásnila, a zo slohov som mala štvorky! Čo ste pili, chatárko!“

Smiala sa ako divá. „Takže, ty nie si sám, máš nejakú druhú nápadničku?“

„Nie...aj áno...sám neviem.“

Zakolísal sa.

„Vieš, že rada pretekám!“

Pozrel na ňu, čo tým myslí.

„Ja ťa dostanem- prvá!“

...

K čomu sa dá prirovnať prvý sneh? ...

K jeho prvému roku na chate, puky stromov pijú dúhy a hmlý, vôňa trávy a horca...

K jeho prvej jazde na koni, na kolotoči, k jeho prvej poľovačke. Alebo k prvej borovičke, a opitým snom...pocit ihličia v ústach...

Je to také svieže, jemné, hašterivé.

Človek má na chvíľu pocit, že život neskončil už včera.

...
Mariana raz vypila priveľa čaju, bola z toho veľmi nabudená a rozprávala sa s ním polopate. Že toto je skutočná láska. Že ho nenechá kvôli mladšiemu. Že to potrvá navždy!

Keď naposledy odchádzala, šepľala mu do ucha: „Neboj sa, vrátim sa.“ A do vrečka mu vsunula papierik.

Toto malo byť

Krásne haiku o tebe,

Len nevydalo.

Pobozkala ho na lice.

Keď naposledy odchádzala Linda, utierala si oči a vravela, že ak skončí za mrežami, tak bude celé noci kopat' tunel hoci holými prstami, utečie ako v románe a príde na chatu.

Chlapsky ho objala.

Na Silvestra sa stretli všetci. Prišli hajkári, prišli fotografi. Leštíli si zrkadlovky, počítali slabiky. „Haiku je fotka,“ vravieval lektor, „obrázok krajiny.“

Všetci vlastne fotili. A všetci pretekali.

Linda sa stretla s Marianou. Postavil ich vedľa seba a navzájom predstavil.

„Toto je Linda, toto je Mariana. ...ak som to teda nepovedal naopak.“

Cítil sa ako blázon. Ledva sa držal na nohách. Potil sa a zajakával.

„Čo to máš za chorobu, chatárko?“ smiala sa ktorási z nich. „Jeleniu chrípku? Mileneckú zábudlivosť?“

„Jelene sú najlepší milenci,“ odpovedal. Chytil sa pultu.

„Je celkom mimo,“ začul.

Nieкто zavolať Oľgu. „Celý sa trasie!“

Okolo sa nahrnuli haikári, fotografi, bežci, dve identické ženy.

Fotili, zblízka, z diaľky, počítali slabiky, päť, sedem, päť, pobehovali dookola, výskali.

Bál sa, že skončí v nemocnici. Nemocnice nenávidel.

Videl sovu. Bielo-hnedú sovu na konári.

...

Ležal. Nevedel kde. Aspoň mal čas rozmýšľať.

Žiadna vojna nezačala. Zatiaľ. Skôr všetky skončili.

Sadol si a chytil ju za ruku. Bola spotená od behu do kopca, niesla lúčne kvety, bola celá červená a s trhaným dychom povedala, že je príšerne hladná, a že mu napísala haiku. Nadpis Prvý sneh. Primeiraneve .Prvé milovanie. Čokoľvek.

Zdvihol zo stola papier a prečítal si.

Verím, že sa tu

Na Kľačianskej Magure

Nikdy nestopím

Amen

Spím. Zalomila som v stoji na ramene matfyzáka predou mnou. Sveter mal celkom maznavý a nenamietať, keď som naň unavenou hlavou zaútočila. Keď sa v šoku strhnem, len sa na mňa chápano uspeje. Ospravedlňujúco sa usmejem späť a chytám sa sedadla vedľa mňa, aby som sa naň ešte nezvalila celá. On len ďalej študuje grafy a tabuľky v mobile, šikovne ich jedným ťahom palca po displeji skenuje do pamäte, *hádam v nej vydržia aspoň po najbližšiu skúšku*. Druhou rukou sa drží niekde nad hlavou, z času na čas zatlačí môj tancujúci šál do priehradky na batožinu. Jednou rukou stískam sedadlo vedľa mňa, druhú mám pár centimetrov od jeho, natáčam ju tak, aby nevidel oškrabaný lak na nechtoch. A čo, pred skúškovým sa to smie. Stojíme v autobuse plnom sardíniok ako každý štvrtok po škole. Stále tí istí ľudia. Tá istá choreografia ťažísk, bojujúcich o rovnováhu. Budúci učiteľia nemčiny, politológovia a telocvikári, čo idú po Vianociach na lyžiarsky výcvik. Odkedy slúchadlá od môjho mp3-prehrávača začali chrčať a vypúšťať zvláštnu lepkavú tekutinu, odpočúvam cudzie rozhovory. Viem, kto vystúpi v Hybe, kto so mnou pod Tatrami a ktorí sa po krátkej fajčiarskej prestávke povezu ďalej. Hanbím sa za svoj tradičný mikrosprávok, sprevádzaný bolesťami hlavy už od rannej prednášky o Autorskom práve. Bolesť od rána, spánok až poobede. Aj na hodine by som bola zaspala, no odkedy sa mi v pravidelných intervaloch v maily objavuje výstražná správa jedného fotografa, ktorého reklamné foto som si dovoľila zdieľať na blogu, sedím tam ako päť peňazí a robím si poznámky. Alebo kreslím vlasaté hlavy. Hlavy kreslím od nudy a bez očí. Už od detstva. Nejaký komplex asi.

MILUJEM TA NAVSTI zavibruje mi mobil vo vrecku.

ZOMRIEM TU odpíšem teatrálnu a viem, že Milo vie. Teda bude vedieť, hneď ako si to v internetovom slovníku preloží. Že zase stojím, že sa tlačíme, som smädná a celý deň som o jablku od tety z privátu, že domov prídem po ôsmej a pôjdem rovno spať.

Za oknami sa dejú strašidelné veci. Od rána mierne snežilo, no teraz nabrali vločky objem zlacnených vatových tampónov z DMka a padajú kolmo na okná autobusu. Ako sa horko ťažko šplháme čertovickými serpentínami, premýšľam, kedy už zima odíde. Do oficiálnej jari ostáva čosi vyše mesiaca, 39 dní presne. Odkedy máme s Milom vzťah na diaľku, zlepšila som sa v matike. Jeden bez druhého sme už 28 dní, o dva dni ma bude čakať na stanici v Berlíne. Noha sa mu už celkom dala do kopy. Osvetlenie v našej bytovke na fotobunku a zliezanie schodov s ťažkým kufrom na pleci sa mu stalo posledný deň jeho zimného pobytu u nás osudným. Zápas, kvôli ktorému odchádzal, *inak by ostal, inak sme mohli viac polyžovať, viac videniahodných pamiatok postíhať, aquapark u nás, výlet do Zakopaného*, nakoniec odohrať nemohol. Noha opuchla už vo vlaku cestou do Berlína, v Prahe z ICčka na rýchlik prestúpil s bolesťami a v telefóne ma ubezpečoval, že to zvládne.

„...aby sme boli vždy uchránení pred hriechom a pred každým nepokojom, kým očakávame splnenie blaženej nádeje a príchod nášho Ježiša Krista.“

Rádio v metelici chrčí stále viac, šofér pridáva na hlasitosti.

„Lebo tvoje je kráľovstvo i moc i sláva na veky,“ niekoľko študentov sa automaticky pridá k veriacim z rádia.

Autobusár sa ešte niekoľko minút po skončení kázne pokúša bojovať so snehom, nakoniec využije zastávku vo viditeľnej zákrute niektorej z liptovských dedín a odstaví vozidlo na kraji cesty. Niekoľkí si musia odskočiť na cigaretku, dvaja veselí chalani jeden po druhom aj medzi

stromy na malú potrebu. Na pár minút sa mi ponúkne akýsi životný priestor, meter krát meter, vytiahnem z rucksaka balík gumeným medveďom a hltavo ich pchám do úst. Matfyzák by si ani nevšimol, že stojíme, keby dievčina sediaca na sedadle napravo od neho, s telefónom na uchu, nepotrebovala chytiť signál.

„Nepočujem ťa, počkaj, vyjdem von...trčíme tu, nie, neviem kde sme...“

„Za Vyšnou Bocou,“ vyvedie ju z nevedomosti pokojným hlasom šofér autobusu, keď prechádza okolo neho. Ladí rádio a čaká, či sa mu ozve kolega z Hrádku.

Do pätnástich minút sa na čerstvom vzduchu vystriedajú všetci pasažieri. Fajčiari, nefajčiari, volajú domov, poskakujú do rytmu mrazivých vločiek a výdatne hundrú. Ja si od dievčaťa, ktoré zbežne poznám z chodieb školy, vypýtam tabletku proti bolesti a sadnem si na rucksak pod nohami. Napíšem Milovi, aby šiel spať, že sa mu ozvem ráno. Kým nemá bližšie detaily o tom, čo sa so mnou deje, nemá strach. Mama mi píše, že na strednom Slovensku husto sneží. *Povedz mi niečo, čo neviem*. Hlboká tma, zubaté stromy zo všetkých strán. Hľadím na les zimných topánok, nervózne podupávajúcích predou mnou. *Pán šofér, koľko ešte, dnes už s tej seminárky nič nenapišem, oco, prideš do Spišskej po mňa autom, posledný prestup už nestihnem...* Tajomné cinkanie sklenených ružencov na spätnom zrkadle, nebeský lapač snov. Hlava mi oťažie.

Neviem koľko chvíľ som prepásala, koľko nadávok ešte padlo a koľkí ma omylom štuchli, keď sa začali dvíhať a obliekať kabáty.

„Prišiel ten druhý,“ matfyzák ma hladí po ramene a ukazuje smerom ku svetlám, čo parkujú oproti. Zase v šoku cuknem, poďakujem a začnem zhľaduvať svoje veci. Rucksak je špinavý, šál visí z opustenej priehradky. Natiahnem si na seba kabát, naporím čiapku na hlavu a deriem sa zadnými dverami von.

V modernejšej verzii Karossy sa mi ujde posledné miesto. Vďačne zapadnem a za tónov dychovky nového diskdžokeja sa zvyšok cesty modlím, nech je v sobotu lepšie počasie.

Denník Karolíny G.

„Tak ako, Karolínka ? Tešíš sa na novú školu ?“ zisťovala mamina kamarátka, ktorá v maximálne nevkusnom kostýme okupovala asi polovicu (ak nie aj podstatne viac) našej novej koženej sedačky. Aby som bola presná ... Všetko tu bolo nové, a ešte som si celkom nezvykla. Moderne zariadený dom na kraji Bratislavy bol úplne iný, aký bol môj starý domov. Bol veľký, priestraný a vo vzduchu bolo cítiť citrónový prípravok na leštenie bieleho nábytku. Jednoducho zbytočný luxus, ktorý som k životu nikdy nepotrebovala.

„Neviem“ odpovedala som a pokrčila som plecami. Byť nová v škole, v ktorej je už kolektív dávno utužený ...

„No vieš, Janka, pre Kaju bolo veľmi ťažké odísť od starých kamarátov, a ešte stále sa cez to nepreniesla, takže momentálne sa jej výrečné odpovede zúžili na jedno slovo. Ak povie viac, to sa už ráta ako poriadny úspech“ mama sa pokúsila žartovať, aby odľahčila situáciu. „Janka“ sa na mňa veselo usmiala a nadšene povedala.

„Ale to predsa nie je žiadny problém ! Zapadneš veľmi rýchlo, to ti garantujem. V triede s tebou bude moja dcéra Monika, takže som presvedčená, že ti vo všetkom bude ochotná pomôcť“ povedala dôležito.

„A keby si ešte niečo potrebovala, pokojne ma príď cez prestávku navštíviť, dobre ?“ Mama si asi musela všimnúť, že sa tvárim dosť nechápavo, a tak mi vysvetlila.

„Janka je totiž riaditeľkou školy, na ktorú zajtra nastúpiš“ odvetila mama.

„Aha !“ povedala som otrávene a nechtom som zoškrabkávala špinu zo stola, ktorá existovala zrejme len v mojej fantázii. Mama už zjavne dosť zúrila, lebo mala na tvári TEN povestný úsmev, ktorý sa o niekoľko minút VŽDY premení na živelnú katastrofu.

„Tak fajn, Jani. Som rada, že si si na mňa našla čas, ale teraz ma prosím ospravedlň, ešte si musím spraviť nejaké veci do práce. Nemôžem prísť nepripravená, to iste chápeš“ vysvetľovala mama. „Janku“ mamin nečakaný vyhadzov zaskočil natoľko, že sa takmer udusila kávou.

„Č-čože ?“ vyjachtala a nervózne sa obzerala okolo seba. Nestačila sa spamätať, a mama ju už doslova ťahala preč.

„No áno ! Máme ešte celú kopu povinností“ švitorila mama a keď som sa nevinne opýtala, o aké povinnosti ide, mama ma skoro prepichla pohľadom. Rýchlo som sa zdekovala do svojej izby na poschodí, otvorila som učebnicu z nemčiny (to akože sa pilne učím) a tajne som dúfala, že príliš kričať nebude.

„Môj Bože ! Kaja !“ vzdychla si, keď sme sedeli spolu na mojej posteli.

„Chápem, že si stále našťavaná, a máš na to právo. Ale skús si to vybiť aj nejak inak, než na človeku, ktorý ti chce len dobre, a vidíš ho prvý raz v živote, okej ?“ Zaškúlila som na ňu a venovala som jej jeden z pohľadov, ktoré mama skutočne nenávidí. Podľa nej zazerám tak škaredo ako Brežnev, ktorému niekto oholil obočie.

„No ak myslíš ...“ mykla som plecami a flegmaticky som si ľahla na posteľ s tým, že sa naša debata skončila

„Žiadne také !“ ostro protestovala mama a od rozčúlenia vyskočila z postele ako keby do nej niekto do lona vložil horúce zemiaky.

„Kaja, ja ... V poslednej dobe ťa vôbec nepoznávam ! Hundreš, frfleš, si ničím mi nepomôžeš

a na všetkých si totálne nepríjemná“ sťažovala sa mama a prechádzala sa po izbe ako fúria.

„Ľudia sa menia, mamička“ odvetila som a pritom som si dala nesmierne záležať, aby slovo mamička vyznelo čo najviac posmešne.

„Tak dost', mladá dáma !“ skríkla mama.

„Vieš, že ti toho tolerujem už viac než by som mala, ale aby si ešte bola aj drzá, tak to si láskavo vyhoď z hlavy !“ Potlačila som smiech.

„A toto mi hovorí človek, ktorý v šestnástich otehotnel, a ... Hmm, ako by som to ?! DRZO odišiel od rodičov a to dieťa si nechal !“ pripomenula som jej.

„Kristove rany, Kaja ! Ale vtedy bola úplne iná doba, a tvoja drzosť sa s mojou ani nedá porovnávať, sú to dve totálne odlišné situácie !“ argumentovala mama zahanbene.

„Vieš čo, mama ? Nechajme to radšej tak, lebo potom ťa zase bude celú noc bolieť hlava a ako vždy budem hlavnou príčinou ja“ skonštatovala som. Mama nečakane prikývla, ukludnila sa a pobrala sa na odchod. Keď už stála vo dverách, otočila sa a oznámila mi.

„Myslím, že ti je jasné, že to tento týždeň bude bez notebooku, však ?“ To však zaznelo ako výstrel s pištole, ktorej guľka sa mi zavítala hlboko do srdca

„Ale mama !“ bránila som sa. Mama sa len víťazoslávne usmiala a odišla.

„Boha tam aj s posratým dňom !“ zahrešila som a v záchvate zúrivosti sa mi podarilo prevrhnúť hlinený kvetináč z akýmsi trápnyim vzorom. A čo ? Aj tak sa mi vôbec nepáčil !

Nedeľa večer, 20:00

Oficiálne oznamujem, že dnes je u nás takzvaná tichá domácnosť. Mama sa po dome prechádza ako pávica (zrejme je ‚veeelmi hrdá‘ že nado mnou tento raz zvíťazila. Ale nech sa neteší dlho, odveta bude čoskoro !) a za ten čas, čo sme sa spolu naposledy rozprávali (vlastne ... vrieskali, aby som to uviedla na pravú mieru) stihla zo všetkých škatúľ povybaľovať veci, ktoré sme si priniesli z Trenčína. Teraz zrejme niečo varí, pretože z kuchyne sa šíria priam úžasné vône. Asi pôjdem zistiť, čo máme na večeru, lebo v mojom bruchu už vyhráva celý cigánsky orchester ...

Keď som sa odvážila zísť dolu do kuchyne, bolo podozrivé ticho. Opatrne som stúpala na špičky nôh, aby mama nezistila, že sa blížim. Ale bolo mi to prd platné. Mama si čítala v obývačke knihu a vyzerala, že nevníma okolitý svet. Tu sa musím zastaviť a vysvetliť, že mama je neuveriteľný knihomoľ. Keď sme vyberali dom, jednou z hlavných podmienok bola aj knižnica, a keď sme natrafili na tento, mama si dokonca vzala pôžičku LEN kvôli tomu, aby sme si mohli dovoliť kúpiť tento dom s knižnicou. Choré, lebo ja čítanie neznášam. (Mám taký pocit, že všetci doktori na tejto planéte radi čítajú-čo to má byť ? Nejaká pracovná deformácia, alebo čo ?).

„V kuchyni máš večeru, najedz sa. A potom láskavo umy riad, ja už som totálne odrovnaná“ oznámila mi, a opäť sa ponorila do svojho knižného sveta.

„Odrovnaná na umývanie riadu, ale knihu čítať musí !“ zahundrala som nazlostene

„Uši ešte mám, Kaja !“ poznamenala mama na znak, že ma počula. Prevrátila som očami, a išla som sa konečne najesť. Čokoládový koláč ! Zajasala som od radosti. Hneď som si na tanier priložila viac, ako som mala v pláne.

Och-chutil priam vynikajúco !

Nedeľa večer, 23:30

A „vynikajúco“ aj vyšiel hore krkom. Napchávala som sa tak stotočne, že to môj žalúdok asi neudržal a ešte k tomu som to dorazila mliekom. Teraz sedím pri záchode, a troška roztraseným

písmom si čarbem do denníka. Akurát prišla mama, že čo tak trieskam. Keď som jej vysvetlila, že som sa asi „trošku moc“ najedla, kývla ľahostajne rukou.

„Aspoň si zapamätáš, čo máš a čo nemáš jest“ povedala pokojne a išla si ľahnúť. Pfüúú ... Nadnes asi končím, lebo ak takto budem pokračovať, kúsky koláča skončia aj na denníku a ... ešte k tomu zajtra nastupujem do novej školy. Je mi tak odporne, že keď si na školu pomyslím, mám pocit, že dnes asi vyvrátim celý objem svojho žalúdka !

Keď som sa konečne zobudila, ešte hodnú chvíľu som ležala v posteli a márne som sa snažila prinútiť sny, aby ešte sadli ma moje opuchnuté viečka. Túto noc som príliš nespala, trápil ma spomínaný žalúdok. Hmm ... Ešte by som privítala niekoľko hodín spánku. Ale to bohužiaľ nejde. Rázne som zo seba odhodila perinu a pohľadom som zablúdila k nástenným hodinám, ktoré ukazovali čosi po šiestej hodine. Vstala som, a zamierila som k šatníku, aby som si vybrala niečo pekné na seba. Nemala by som byť oblečená ani ako bifľoška, no ani ako najväčší grázle, to mi bolo hneď jasné. Mala som vybratých niekoľko návrhov, no každý som v momente zamietla. Nakoniec som sa rozhodla pre tmavomodré džínsy a môj obľúbený kašmírový sveter. Oblečená som sa odviekla do kúpeľne, aby som si umyla zuby a vyčarovala prijateľnú tvár. S vlasmi sa mi babrať nechcelo, a tak som ich len zviazala do drdola na vrchu hlavy. Nuž ... Nevyzerá to najhoršie ! Skonštatovala som, len čo som svoj obraz zachytila v zrkadle.

„Kaja ! Ak chceš, aby som ťa hodila do školy, tak si švihni, raňajky už máš dávno na stole !“ zakričala na mňa mama.

„Veď dobre, už idem !“ zakričala som späť. Rýchlo som zbehla dolu schodami, aby som si dopriala raňajky. Tentoraz som to nechcela nijako prehnáť, tak som zjedla len jeden kukuričný croissant a jogurt. Cítila som sa dobre, akurát, že ma premáhal strach s novej školy.

„Myslím, že čas na snívanie si mala v noci ...“ poznamenala mama. Odovzdane som pokrčila plecami. V noci ma predsa zamestnal môj žalúdok !

„Desiatu už máš, takže sa obuj a môžeme vyraziť“ podala mi základné inštrukcie. S hlbokým povzdychom som ju nasledovala. Pohodlne som sa usadila na sedačku vedľa mamy a mohli sme vyraziť v ústrety môjmu „novému začiatku“. Auto hladko kĺzalo po novej asfaltovej ceste, a z rádia sa ozývala akási mladá britská speváčka, ktorej neuveriteľne hlasná a energická pieseň mi aspoň na chvíľku prerušila všetky myšlienky.

O malú chvíľu sme už parkovali pred školou. Vyzerala tak ... školsky. Staršie decká sa poflakovali an školskom dvore, a naopak-tie krpce z osemročného robili taký hurhaj, že som si pripadala ako v škôlke.

„No super“ povedala som si sama pre seba. Schytila som tašku a keď som vystúpila, mama sa na mňa povzbudivo usmiala.

„Neboj sa, Kaja, som presvedčená, že ty to určite zvládneš“ povedala a odfrčala do práce. Cítila som sa neskutočne sama. Taká opustená. Ach, nebesia-Karolína ! Máš predsa sedemnásť, už viac nie si malé dieťa, tak sa podľa toho aj správaj ! S hlbokým nádychom som otvorila školskú bránu a snažila som sa ignorovať zvedavé pohľady, ktoré ma prenasledovali takmer celou cestou.

„Ahoj, ty budeš zrejme tá nová, však ?“ ozval sa spoza môjho chrbta prehnane veselý hlas. Obzrela som sa a uvidela som akési divné stvorenie. Blond'avé kučeravé vlasy lemovali bacuľatú tvár s veľkými modrými očami a približne osemdesiatpäť kilovú postavu malo navlečenú do bielych šiat, ktoré mali zrejme zamaskovať nadbytočné kilogramy. No neúspešne.

„A ty si si ?“ informovala som sa. Tučný anjelik (ako som ju v duchu pokrtila) sa zasmial a pokračoval.

„Ja sa volám Denisa Kasanická a poverili ma, aby som ti to tu všetko poukazovala. Ale teraz

pod', ukážem ti triedu a zoznámíš sa s ostatnými. Všetci sa na teba veľmi tešia !“ dodala a tiahla ma naprieč úzkou chodbou. Snažila som sa zapamätať si, kadiaľ vlastne ideme, aby som neskôr nemala problémy. Zastali sme pred bielymi dverami, na ktorých svietila ceduľka 2.B. Skôr, ako som sa stihla spamätať, Denisa prudko rozrazila dvere a zaviedla ma do triedy. Trochu ma potešilo, že na mňa aspoň všetci nečumeli ako na nejakého exota. Rýchlo som sa poobzerala po triede a snažila som sa nájsť si nejaké dobré miesto na sedenie, ale Denisa evidentne nevyzerala, že by sa ma chystala pustiť zo svojich pazúrov.

„Vážení, toto je Karolína Gejdošová, a oddnes bude súčasťou nášho spoloč ...“ zalievala ma prudká červeň. Je akože normálna ? No moje utrpenie našťastie netrvalo dlho. Z prostredného radu vyskočilo akési dievča a postavilo sa oproti Denise.

„Počúvaj, Kasanická ! Triednu lúzerku máme len jednu, a tou si ty, tak láskavo niekam odpáľ a nezhadzuj tu druhých“ povedala otvorene. Denisa len zalapala po dychu a kým som sa stihla spamätať, moja osloboditeľka ma posadila k sebe do lavice.

„Si v poriadku ?“ zaujímala sa. Prikývla som.

„Skutočne nerozumiem, prečo ťa zverili akurát Denise ?“ krútila nechápavo hlavou. Rukou si z vlasov stiahla gumičku a mne sa naskytol pohľad na tie najkrajšie čierne vlasy na svete.

„Wow !“ neudržala som sa. Dievčina sa na mňa pozrela a keď pochopila, že obdivujem jej vlasy, na perách sa jej rozliat široký úsmev.

„Jasné, vlasy, že ? Mimochodom, volám sa Gabriela“ predstavila sa, a podala mi ruku.

„Kaja“ povedala som jednoducho.

„Hej, vďaka Denise to už vie celá trieda“ povedala a začala mi rozprávať o všetkom, čo by som mala ako nováčik vedieť. Opisala mi spolužiakov, predmety, profesorov a tak ďalej. Aj vďaka Gabike mi školský deň prešiel neuveriteľne rýchlo a ani som sa nenazdala, a už školský zvonec oznamoval koniec vyučovania. Spolu s Gabčou a ďalšími dvoma dievčatami sme sa potom pobrali do školskej jedálne na obed. Vyzeralo to tam fakt dobre, v porovnaní s mojou starou jedálňou v Trenčíne.

„Základné pravidlo ! Ak je na jedálnom lístku napísané, že sa podáva hrášková polievka, ušetri si cestu sem a radšej si vezmi väčšiu desiatu“ prezradila Gabika a Lea s Andreou začali napodobňovať zvracanie.

„Dnes máme rezne, takže je to v pohode. Máš rada mäso ?“ zisťovala Gabika, kým sme čakali v rade na jedlo.

„Ani nie“ priznala som sa. Lea sa zatvárila zaskočene.

„Takže vegetariánka, že ?“ spýtala sa ma.

„To nie, ale ... Skrátka mi mäso príliš nechutí, to je celé“ objasnila som, a vzala som si svoju tácku s obedom.

„Ja by som bez mäsitej potravy nevedela žiť“ priznala sa Andrea. Lea ju so smiechom podpichla.

„Hej, veď to na tebe aj vidno !“ Andy chvíľu hrala urazenú, no potom sme sa všetky štyri uvoľnene smiali a ja som sa medzi nimi cítila tak dobre, akoby som ich poznala roky.

„Okej, okej ! Dosť bolo srandy-teraz by sme mohli prejsť ... pozor, Kaja !“ skríkla Gabika, no bolo neskoro. Ani som nevedela, čo sa stalo, no len som odrazu cítila, že mi čosi steká po tvári na sveter. Rozhorčene som vstala, aby som zistila, kto to spôsobil. Zodvihla som hlavu a moje zorné pole zaplavilo vysokánske dievča s červenými kučeravými vlasmi, ktoré spolu so zelenými očami vytvárali nezvyčajnú kombináciu. Aj keď bola už polovica októbra za nami, dievča malo na sebe čierne kožené šaty bez ramienok, ktoré zvýrazňovali jej perfektnú postavu. Ruky mala založené vbok a cynicky sa usmievala.

„Čo si o sebe vôbec namýšľaš, ty chudera ?“ zvrieskla som tak silno, že celá jedáleň stíchla

a všetci sa pozerali na mňa a moju červenovlasú protivníčku, ktorej úsmev na tvári v momente zamrzol. Zjavne nebola zvyknutá, že sa jej niekto stavia na odpor.

„Nuž ... Mama mi o tebe vravela, že si mimoriadne tichá, ale to sa zrejme dost' mýlila” poznamenala a ja som hneď vedela, s kým mám dočinenia. Monika-riaditeľkina („Jankina”) dcéra.

„Obyčajne teda som, ale keď vidím tvoj dermakolový ksicht, hneď som výrečnejšia. Ver mi-ani milióny slov nedokážu opísať, ako sa mi chce grať, keď ta vidím, milá Monika” odvetila som. Monika zalapala po dychu a ja som v tej chvíli vedela, že som uderila na citlivú strunu.

„Ako sa opovažuješ ?” skríkla. Pristúpila ku mne a celou silou mi dupla po ľavej nohe. Ihličkový opätok sa mi prudko zaryl do nohy a len tak-tak som potlačila výkrik.

„Veď si to ešte rozmyslíš ty hlupaňa !” zasyčala mi do ucha a rýchlym krokom opustila jedáleň a ja som vedela, že v tomto súboji som vyhrala.

„Páni !” vyhrkla Lea obdivne.

„Nestáva sa často, aby Slečna Namyslená len tak odišla, ale tebe sa to poradilo !” povedala tichým hlasom, zrejme otrášená s toho, čo pred niekoľkými sekundami videla. Zúrivo som schytila vreckovku a snažila som sa očistiť, ale márne. Keď Gabika zbadala, že mi to veľmi nejde, zaviedla ma do kúpeľne a museli sme použiť celý toaletný papier na to, aby ma dala ako-tak do poriadku.

„Ona je vždy takáto odporná ?” spýtala som sa Gabiky, ktorá si medzitým čistila ruky.

„Hej, hlavne k tým, ktorí nezapadajú do jej štandardu-čiže nejaké bohaté decká vplyvných rodičov a tak” priznala.

„Ozaj ... Ty sa poznáš s riaditeľkou ?” zist'ovala Gabika a tak som jej porozprávala o mojom včerašom meetingu s „Jankou” po ktorom nemohla zadržat' smiech

„Stavím sa o čo len chceš, že na teba Monika už teraz v riaditeľni žaluje !” Ale mne to bolo fakt srdečne jedno.

„Myslím, že to dievča vážne potrebuje schladit' ...” uvažovala som nahlas, no moje plány na luxusnú pomstu Gabika doslova rozkopala.

„To nedokážeš” povedala priamo.

„Monika je proste v šikanovaní kapacita, nech si už akákoľvek dobrá vo vymýšľaní odplaty-proste to nechaj tak, lebo prehráš” snažila sa ma odradiť, no ja som už vo svojom vnútri bola pevne rozhodnutá- Monikinmu kral'ovaniu na tejto škole je pomaly, ale isto koniec !

Nevera po slovensky

Vždy som si myslela, že také veci sa stávajú len tým druhým – tým, ktorých občas stretávame na ulici, vidíme ich vo filmoch alebo na prvých stránkach časopisov, prechádzajú okolo nás len ako tiene a potom o nich počujeme od klebetných susedov alebo senzácie chtivých kamarátov. My, normálni ľudia, máme normálne životy. Len sa nám niekedy tak trochu vymknú z rúk...

Mala som dvadsaťštyri, on šesťdesiat. Na prvý pohľad seriózny starší pán, žena mu tridsať rokov robila vo firme všetky papiere a ja, čerstvá absolventka masmediálnej komunikácie, osobnú asistentku. Poviete si, rodinný podnik. A spočiatku moja práca naozaj pozostávala z varenia kávy a kopirovania dôležitých zmlúv. Až po troch veľmi interných poradách v úzkom pracovnom kruhu aj z iných, príjemnejších činností. „Je mladá – sprostá,“ hovorili si všetci klebetní susedia a senzácie chtiví kamaráti, ktorí sa tvárili, že nás nikdy nevideli spolu vychádzať zo záchodov, od kopírky ani z jeho kancelárie. Hovorila som si, nech závidia, keď mi funel do výstrihu a oddychoval obvykle po jedinom výstupe na vrchol, v jeho prípade minimálne Mount Blanc. Nerobím nič zlé. On je ženatý.

Všetko bolo pod kontrolou – firma, manželka, city... Až kým neprišiel ten debilný team-building. Hovorila som mu, že ak už máme ísť ako rodinný podnik aj na druhý koniec republiky praktizovať nejaké americké voloviny, nech tam aspoň neostaneme na noc. Ale babka mala pravdu. Chlapi sú ako použité ceruzky. Tvrdí a tupí.

Zobudila som sa niekedy nadržanom, s neskutočnými kŕčmi v bruchu. Najprv som sa snažila skrútiť tak, aby som mala kolenná pod bradou, ale potom som pochopila, že to len tak nerozdýcham. Prelomená v páse som sa plazila na chodbu. Len dôjsť na záchod a všetko bude fajň...

Do záchodov sa dalo vojsť iba cez široké umývadly, typicky socialistické, spoločné pre mužov aj ženy a s umývadlami na jeden kohútik, aby náhodou nebola veľká spotreba teplej vody. Nevšimla som si, či sa v nich svietilo aj predtým, než som vošla, ale povedala som si, že snáď sem prenikol technologický pokrok aspoň v podobe fotobunky. Zbytočne. „Ježiš, prepáčte...” Na chvíľu som zabudla na bodavú bolesť v pravom boku. „Zľakla som sa.“ Jeho žena spýtavo zdvihla zrak od umývadla. „Nič sa nestalo, ja som si len prišla napustiť vodu.“ Zvedavo si ma premeriavala. Ticho narúšalo iba podivuhodné bublanie mojich čriev. „Ste v poriadku?” Rozmýšľala som, či bude menej trápne, keď sa jednoducho rozbehnem alebo keď budem ďalej predstierať, že som prišla skontrolovať, kto zabudol zhasnúť. „Jasne.“ Dala som vzdialenosť umývadlo-dvere záchoda v olympijskom čase.

Nič nebolo v poriadku. Aj keď zo mňa vyšli aj raňajky z minulého týždňa, kľče neustali, navyše som mala pocit, že som práve zabežla maratón, tak rýchlo mi stekal studený pot po chrbte. A ešte aj ona! Keď som sa rovnako dolámaná vracala do izby, stála v dverách do kuchynky. „Poďte sem.“ Bola tým posledným človekom na svete, s ktorým by som chcela v takejto situácii tráviť čas, ale čo som mala robiť? Chvíľu sa prehrabávala v skrinkách nad zažltnutým drezom, až našla poldecový pohárik a postavila ho pred mňa. Na moment som dostala bláznivý nápad, že sa chce so mnou opiť a všetko si vydiskutovať, ako žena so ženou, pri fľaške vodky. „Vypite to,“ naliala mi niečo neidentifikovateľné z malej fľaše obalenej novinovým papierom. Nemalo to ktovieakú arómu. „To je domáca. Pomôže vám.“ Podozrievavo som kĺzala pohľadom z pohárika na ňu. „Nebojte sa!“ Horšie to už nebude. Obrátila som poldecák ako skúsený štamgast. „Nevyzeráte ako kurva.“ Prehltla som skôr, ako som sa mohla začať dusiť. Našťastie som aj ja všetko pochopila. „Ani vy ako

frustrovaná manželka. „Snažím sa,“ zbalila fľašu naspäť do papiera. „Budete sklamaná.“ Keby ma tak nebolo brucho, asi by som bola neprijemnejšia a predovšetkým to rýchlo ukončila, ale nový kľúč ma vrátil naspäť na stoličku. „To máte určite z tých úžasných nedopečených špekáčikov. Mňa tiež po večeri prehnalo.“ Ostentatívne si sadla oproti mne. „Naozaj chcete chlapa, ktorý ani nevie opieť špekáčik?“ Vyzerala vyrovnaná a odhodlaná. Ponižená som dnes v noci mala ostať len ja. „Práve som si dala tabletku na vysoký tlak, pokojne môžete byť úprimná...“ „Nechce sa so mnou oženiť, ani vás opustiť.“ Znova odbalila fľašu a položila ju na stôl. „Je to len o sexe, čo?“ Pokrčila som plecami. „A z vašej strany?“ „Tiež.“ Aj ona sa predsa pretvarovala. „Tak si dajte pozor. Nie je to najlepší začiatok vzťahu.“ Vytiahla druhý pohárik. „Prevencia.“ „Vy asi nie ste veľmi šťastná, čo?“ „Prosím?“ Konečne som skórovala. „Sedíte v noci v kuchyni s milenkou svojho muža. To ľudia, čo sú v pohode, nerobia.“ Asi som jej na chvíľu vyrazila dych. „Nie, nie som šťastná. Ste spokojná?“ Znova sa rozhostilo ticho, ktoré sa už neodvážili narušiť ani moje črevá. „Tak od neho odíďte.“ Fľaša prudko narazila o stôl. „Ja?!“ „O mňa predsa vôbec nejde. Podľa toho, čo ste povedali.“ Bavila som sa. „Ako ste na to prišli?“ „Nevyhrážali ste sa mi, ani ste sa ma nesnažili od ničoho odhovorit'. Takže problém je v niečom inom, nie vo mne.“ Asi som ju prekukla. Asi aj ona mňa. „To je zvláštne,“ doliala do oboch pohárikov. „Čo?“ „Že sme si tak podobné.“ Vybrali sme si predsa toho istého chlapa. „A ani jedna z nás ho už viac nechce...“ „Ale odísť sa nedá!“ Odvrátila sa. Som na rade. „Poznáte ten pocit, keď niekoho milujete a nenávidíte zároveň? Nenávidíte, lebo on vás nemiluje, ani nikdy milovať nebude - teda aspoň tak, ako vy jeho... A napriek tomu stále aj milujete, lebo nechcete využiť žiadnu inú možnosť.“ „Nie. Ja už poznám len to nenávidíte. Lebo žiadna iná možnosť nie je.“ Zrazu som nevedela, či plače alebo je strašne nahnevaná. „Ste v poriadku?“ „Chodte spať. Vy máte milión možností a skôr či neskôr niektorú z nich využijete.“ „Prečo od neho neodídete?“ Vstala. „Nenechám si radiť od cundry. Chodte spať!“ „Ja si nenechám rozkazovať od niekoho, kto ma uráža!“ Precenila som, že je mi lepšie a keď som sa prudko postavila, zatmelo sa mi pred očami. „Čo je vám?“ Počula som len svoj zrýchlený dych a jej hlas, akoby z niekoľkokilometrovej vzdialenosti. „Je mi zle...je mi strašne zle,“ šepkala som a najviac na svete si priala byť vo svojej posteli, sama a doma. „Prepáčte, ja som zabudla...“ Položila ma na lavicu a nohy mi vyložila na úroveň stola. „Napite sa.“ „Ja už nechcem tú...“ „To je čistá voda.“ Nechala som si priložiť studené sklo k ústam. Pomaly sa mi vracala farba do tváre. „To sme teda dopadli. Ja odtiaľto po vlastných neodídem a vy...“ „Prestaňte už, prosím vás!“ Teraz plakala. Ostala som zmätene sedieť s nohami na stole. „Nemôže to byť až také zlé...“ „Ale môže.“ Snažila sa ovládnuť, nech si zasa nenamýšľam. „Nikdy na mňa nezdvihol ruku, ani sa neopil. A každá jeho milienka bola ako vy, mladá a inteligentná, takže ho po čase nechala. Ale napriek tomu môže.“ Zvláštne, súcitiť so ženou kvôli mužovi, s ktorým obe spávajú. Teda, ona už asi nie. „A najhoršia na tom je práve tá bezmocnosť. A bezvýchodiskovosť.“ „Ale keby ste sa zobrali a...“ „Ja už nemám dvadsať ako vy! Ani plán bé. Len tento jeden život.“ Asi sme si vážne podobné. „A ďalšia vec sú ľudia. V mojom a jeho postavení...“ „Na to sa predsa môžete vysrať! Kto z tých ľudí vás naozaj pozná? Áno, huby si otrú, ale kto vám pomôže alebo pomohol, keď bolo treba?“ Snažila som sa mierniť, aby ma zase nesklátilo na zem, ale tie slová som už počula toľkokrát, že ma normálne dvíhalo. „Nemôžem... nedá sa to.“ „Môžete všetko na svete! Mať ešte stodvadsať chlapov, byť slobodná do konca života, trikrát sa rozviesť, nájsť si novú robotu, odísť,... Môžete byť šťastná, kedykoľvek. O to jediné by sa podľa mňa mal človek usilovať.“ Uškrnula sa. „To je síce krásne a poučné ako z nedeľného filmu, ale v reálnom živote tak trochu nereálne, nemyslíte?“ „Dodnes som si myslela, že je nereálne, aby sa stretli manželka a milienka jedného chlapa a nevyšklbali si pri tom vlasy.“ Pokrčila plecami. „Milienka je vždy tam, kde niečo nefunguje. V tomto prípade ste ani nemuseli prísť.“ „Ale prišla som.“ Na chvíľu sme si pozerali do očí v pôvodnom garde. „Chodte spať, lebo vám bude horšie.“ To určite nie, ale nechala som ju tam, sedieť do rána pri prázdnom poháriku a ani ja som nespala.

Urobil to rýchlo, viac-menej bezbolestne a ako typický chlap – cez telefón. Ale tak to malo byť, minimálne by raz bolo, lebo veci, ktoré sa nerobia správne, sa nám vždy vypomstia. Dozvedela som sa, že dobrosrdečná teta s domácou v papieri na tom mala nečakanú zásluhu – a mužiček dostal ultimátum, jedna alebo druhá. Aj on mal radšej vyžehlenené košele ako otláčanie o kopyrku, a tak som si zbalila veci a vrátila sa k mame. Možno sa bála, že mu všetko poviem alebo mi závidela, alebo všetko dokopy. Neviem. Každopádne mi asi menej verila. Ja jej neprajem nič zlé, naopak, stále mi jej je ľúto, aj keď som kvôli nej prišla o robotu, byť a svoju prvú nechutne veľkú lásku. Aj my ženy predsa vieme byť svine. Hlavne, keď je v stávke náš dohrbaný život.

OBSAH

Zuzana Brossmanová	Dve tváre	5
Miroslava Kul'ková	Motýle	19
Dašena Krištofovičová	Cat Lady	24
Treslo Veslo	Tieň nabrúsenej kopy	30
Barbora Jarinová	Jedenásta	34
Barbora Jarinová	Návraty	38
Ria Gehrerová	Liška na vode	40
Martin Bednařík	Vítazná poviedka	43
Radovan Potočár	Ja a Maroš, Maroš a ja	49
Marty Piko	Myšlienkový palác Levoša Monáka	52
Katarína Vargová	Tráva mäkšia ako koberec	62
Adriana Červená	Keď je deň prudko nesympatický	66
Ivana Čerňanová	Tri dni škótskeho leta	71
Dominika Moravíková	Ten, čo kľáči v snehu	77
Anežka Guziarová	Amen	84
Kristína Krajníková	Denník Karolíny G.	86
Katarína Želinská	Nevera po slovensky	91

Z fotogalérie 43. ročníka Jašíkových Kysúc 2011

Odborná porota spisovateľov, zľava – Gabriela Mihalková, Pavel Rankov a Marián Grupáč

Diskusné fórum mladých autorov

Večer pod lampou a autorská beseda s Jozefom Banášom

Autorská beseda s Antonom Strakom

Členovia odbornej poroty P. Rankov a M. Grupáč pri odovzdávaní cien

**Zborník vybraných súťažných prác účastníkov 44. ročníka
Celoslovenskej literárnej súťaže mladých autorov
JAŠÍKOVE KYSUCE**

**S FINANČNOU PODPOROU
MINISTERSTVA KULTÚRY
SLOVENSKEJ REPUBLIKY**

**Ž I L I N S K Ý
samosprávny kraj**

zriaďovateľ

Vydala:	Kysucká knižnica v Čadci v zriaďovateľskej pôsobnosti Žilinského samosprávneho kraja
Zostavovateľka:	Viera Višňáková
Zodp. redaktorka:	PhDr. Blanka Králiková
Návrh obálky a tlač:	Kamil Ďurný – Štúdio D
Počet výtlačkov:	100
Rok:	2012
